I

(Aktid, mille avaldamine on kohustuslik)

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 2086/2004,

19. november 2004,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1725/2003, millega võetakse vastu teatavad rahvusvahelised raamatupidamisstandardid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1606/2002 IAS 39 sisestamise osas

(EMPS kohaldatav tekst)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta, [1] eriti selle artikli 3 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni määrusega (EÜ) nr 1725/2003 [2] võeti vastu 1. septembri 2002. aasta seisuga olemasolevad rahvusvahelised standardid ja tõlgendused.

(2) 17. detsembril 2003 avaldas rahvusvaheline raamatupidamisstandardite nõukogu (IASB) uuesti läbivaadatud rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) 39 rahastamisvahendid: kajastamine ja mõõtmine ühe osana IASB initsiatiivist parandamaks õigeaegselt viitteistkümmet standardit, et neid saaks kasutada firmad, mis võtavad 2005. aastal IASi esmakordselt kasutusele. Läbivaatamise eesmärgiks oli kaugemaleulatuv olemasoleva IASi asutuse kvaliteedi ja järjepidevuse parandamine.

(3) 31. märtsil 2004 andis IASB välja IAS 39 rahastamisvahendite muudatuse: õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumentide arvestuse kajastamine ja mõõtmine intressimäärariski väärtpaberiportfelli riskimaandamisinstrumentideks. Muudatuse peaeesmärk on lihtsustada IAS 39 rakendamist, võimaldades õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumentide arvestust intressimäärariski väärtpaberiportfelli riskimaandamisinstrumentideks.

(4) Vastavalt määrusele (EÜ) nr 1606/2002 on komisjoni eesmärk omada stabiilset rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite platvormi alates 1. jaanuarist 2005. Teatud olulised IAS 39 sätted on siiski lõpetamata arutelude teemaks IASB, Euroopa Keskpanga, usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve ja pangandusvaldkonna vahel. Need sätted seonduvad kõigi finantsvarade ja -kohustuste õiglase väärtuse hindamise ning riskimaandamisinstrumentide arvestuse õigusega. Kõik sätted hõlmavad alasid, mis on teistest standarditest täielikult sõltumatud ja eraldiseisvad. Selleks, et kinni pidada kuupäevast 1. jaanuar 2005, on vajalik kehtestada IAS 39, välja arvatud mainitud sätted.

(5) IAS 39 tutvustab õigust õiglaselt hinnata kõigi finantsvarade ja kohustuste väärtust ilma igasuguste piiranguteta. IASB on siiski hiljuti avaldanud avalikult arutatava eelnõu (nõuandva dokumendi), mis teeb ettepaneku teha muudatus IAS 39sse piiramaks standardis esinevat õiglase väärtuse hindamise õigust. Pakutud muudatus on otsene vastus probleemidele, mida on väljendanud Euroopa Keskpanga usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve Baseli Komitees ning väärtpaberituru reguleerijad liikmesriikides, kelle probleemiks on, et õiglase väärtuse hindamise õigust võidakse kasutada sobimatult, eriti asutuse enda finantskohustuste puhul. Komisjon tunnistab probleemide tähtsust ja nõuab nende edasist uurimist. IASB on pakutud muudatusega seoses saanud palju kommentaare ja peaks lõpliku otsuse selle probleemi kohta langetama 2004. aasta lõpuks. Määrus lubab õiglase väärtuse hindamise õigust kohaldada finantsvaradele. Siiski peaksid ettevõtted finantsvarade puhul, millega ei kaubelda aktiivsel ja likviidsel turul, tagama õiglase väärtuse hindamise õiguse kohaldamise finantsvaradele moel, mis kindlustab usaldusväärsed mõõtmistulemused.

(6) Täielikku õiglase väärtuse hindamise õigust ei tohiks kohaldada seni, kui IASB on leidnud lahenduse nimetatud probleemile ja kui komisjon tunnustab leitud lahenduse sobilikkust. Kuna täielik õiglase väärtuse hindamise õigus on kõigest valikuvõimalus, on selle õigusega seonduvad sätted selgelt eraldiseisvad muudest standardi osadest.

---

[1] EÜT L 243, 11.9.2002, lk 1.

[2] ELT L 261, 13.10.2003, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 707/2004 (ELT L 111, 17.4.2004, lk 3).

(7) Riskiarvestamisel toimub arutelu, kas IAS 39 võtab küllaldaselt arvesse viisi, kuidas paljud Euroopa pangad oma varasid ja kohustusi haldavad, eelkõige fikseeritud intressimääraga keskkonnas. Vaidlus käib riskimaandamisinstrumentide arvestuse piirangute üle kas rahavoogude riskimaandamisinstrumentidele või õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumentidele ning nimetatud riskimaandamisinstrumentide tõhusust puudutavate rangete nõudmiste üle.

(8) Paljud Euroopa pangad väidavad, et IAS 39 ei võimalda neil kohaldada riskimaandamisinstrumentide arvestust oma põhideposiitidele väärtpaberiportfelli alusel ning sunniks neid tegema ebaproportsionaalseid ja kulukaid muutusi nii varade ja kohustuste haldamises kui ka arvestamissüsteemides. Kuna väärtpaberiportfelli riskimaandamisinstrumendid – tänu sisemisele teabevahetusele ja suurte arvude seadusele – erineb üksiku finantsvara ja -kohustuse riskimaandamisinstrumentidest, on samuti väidetud, et põhideposiitide väärtpaberiportfelli riskimaandamisinstrumentidele arvestuse võimaldamine õiglase väärtuse hindamissüsteemi baasil on kooskõlas IAS 39 printsiibiga, mis käib selle kohta, et nõutud tunnusega finantskohustuse õiglane väärtus ei saa olla väiksem kui nõudmisel makstav summa.

(9) IASB on märkimisväärset tähtsust omistanud küsimusele, kas ja kuidas korraldada väärtpaberiportfelli riskimaandamisinstrumentide käsitlemist sel moel, et see paremini peegeldaks fikseeritud intressimääraga keskkonnas tegutsevate pankade eriomadusi. Viimane on prioriteetseks küsimuseks töögruppides, mis uurivad Euroopa pankade poolt esitatud ettepanekuid uue riskimaandamismeetodi (intressimarginaali kaitse) IAS 39sse lisamiseks, mis peegeldaksid veelgi lähemalt viise, kuidas need pangad juhivad oma varade ja kohustuste haldamist.

(10) IAS 39 otseselt väärtpaberiportfelli riskimaandamisinstrumentide kasutamisega seotud sätteid ei tohiks seega selles staadiumis kohustuslikuks kasutamiseks vastu võtta, sest neid ei saa pidada lõplikeks ja neid võidakse lähitulevikus muuta. Olulised sätted, mis on kohustuslikust rakendamisest välja arvatud, on selgelt eraldiseisvad ülejäänud standardist. Nad on seotud nende sätetega, mis ei peegelda portfelli baasil lähenemist ja seega ennetavad riskimaandamisinstrumentide arvestuse rakendamist põhideposiitide portfellile ja nendele sätetele, mis võrdsustavad ettemaksuriski intressimäära riskiga ning ennetavad seega pangandusjärelevalve poolt heakskiidetud riskijuhtimise tehnikaid. Ettevõtetel on siiski võimalus neid sätteid kohaldada ja seega kohaldada kõiki IAS 39 riskimaandamisinstrumentide arvestuse sätteid.

(11) Ühenduse õiguse olemasolu finantsvahendite käsitlemist puudutavate raamatupidamisstandardite osas on ettevõtete 2005. aastal kohaldatavate põhistandardite peamine element. Seega on eesmärgiks jõuda niipea kui võimalik – ja võimaluse korral mitte hiljem kui 2005. aasta lõpus – olukorrani, kus komisjon saaks parandatud IAS 39 terviklikul kujul vastu võtta. Komisjon vaatab vastavalt sellele IAS 39 rakendatavuse üle kohe, kui IASB on muutnud õiglase väärtuse hindamise õiguse ja riskimaandamisinstrumentide arvestusega seonduvaid sätteid ja hiljemalt 31. detsembriks 2005. Lahenduse täieliku õiglase väärtuse hindamise õiguse osas töötatavad välja IASB, Euroopa Keskpank ja pangandusjärelevalve. Vastavalt sellele jälgib komisjon täpselt toimuvat tööd ja hindab regulaarselt standardi rakendatavust. Samuti on riskimaandamisinstrumentide arvestusega seonduvate vajalike sätete vastuvõtmine lähitulevikus tihedalt seotud IASB loodud töörühma tehtud edusammudega.

(12) Ettevõtteid, mis valmistavad esimest korda rahvusvahelistele raamatupidamisaruandlusstandarditele raamatupidamisaruande ning rakendavad IAS 39 versiooni, mis on lisatud käesolevale määrusele, tuleks pidada vastavalt määrusele (EÜ) nr 707/2004 ja käesolevale määrusele IFRS 1 tähenduses "esmakordseteks vastuvõtjateks". IFRS 1 eesmärk on see, et täielikule IAS/IFRS-le ülemineku kulud ei tohiks üles kaaluda raamatupidamisaruannete kasutajate kasu. Selline arutluskäik rakendub jätkuvalt kinnitatud IASi täieliku rakendumise poole liikumisele. Vastavalt sellele tuleks IFRS 1-s esinevaid viiteid IAS/IFRS-le, mis võeti vastu määrusega (EÜ) nr 707/2004, tõlgendada viidetena IAS/IFRS-le, nagu on otsustatud määruse (EÜ) nr 1606/2002 alusel.

(13) Seetõttu toob IAS 39 vastuvõtmine kaasa muudatusi IAS nr 12, 18, 19, 30, 36 ja 37, ning SIC 27, mis võeti vastu komisjoni määrusega (EÜ) nr 1725/2003, kindlustamaks asjassepuutuvate raamatupidamisstandardite järjepidevuse.

(14) Seetõttu järeldab komisjon, et IAS 39, nagu see on sätestatud käesoleva määruse lisas, vastab määruse (EÜ) nr 1606/2002 artiklis 3 määratletud rakendamiskriteeriumitele.

(15) Seetõttu tuleks määrust (EÜ) nr 1725/2003 vastavalt muuta.

(16) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas raamatupidamise regulatiivkomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

1. Määruse (EÜ) nr 1725/2003 lisasse lisatakse rahvusvaheline raamatupidamisstandard IAS 39 *Rahastamisvahendid: kajastamine ja mõõtmine*, välja arvatud teatavad sätted, mis käsitlevad õiglase väärtuse õiguse kasutamist ja teatavad sätted seoses riskimaandamisinstrumentide arvestusega.

Lisatav tekst, millele on viidatud esimeses lõigus, on esitatud käesoleva määruse lisas.

2. Ettevõtteid peetakse "esmakordseteks vastuvõtjateks" vastavalt lõikele 1. IFRS 1-s esinevad viiteid IAS/IFRS-le tõlgendatakse viidetena IAS/IFRS-le, nagu komisjon on otsustanud määruse (EÜ) nr 1606/2002 alusel.

3. Nii IAS nr 12, 18, 19, 36 ja 37 ning SIC-27 kui ka rahvusvahelist raamatupidamisstandardit nr 1 on muudetud vastavalt IAS 39 liitele B, nagu on sätestatud käesoleva määruse lisas.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse hiljemalt alates 1. jaanuarist 2005.

Brüssel, 19. november 2004

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Frederik *BOLKESTEIN*

LISA

RAHVUSVAHELISED RAAMATUPIDAMISSTANDARDID

IAS nr	Pealkiri
IAS 39	*Rahastamisvahendid: kajastamine ja mõõtmine* **välja arvatud sätted, mis käsitlevad õiglase väärtuse hindamise õigust ja teatavad sätted seoses riskimaandamisinstrumentide arvestusega**

Taasesitamine on lubatud Euroopa majanduspiirkonna piires. Kõik olemasolevad õigused on kaitstud väljaspool EMPi, erandkorras on õigus taasesitada isiklikuks kasutuseks või muul õiguspärasel otstarbel. Lisainformatsiooni võib saada IASBst aadressil www.iasb.org

RAHVUSVAHELINE RAAMATUPIDAMISSTANDARD 39

Finantsinstrumendid: Kajastamine ja mõõtmine

SISUKORD

	Lõik
Eesmärk	1
Rakendusala	2-7
Mõisted	8-9
Seostunud tuletisinstrumendid	10-13
Kajastamine ja kajastamise lõpetamine	14-42
Esmane kajastamine	14
Finantsvara kajastamise lõpetamine	15-23
Ülekanded, mis kvalifitseeruvad kajastamise lõpetamisena	24-28
Ülekanded, mis ei kvalifitseeru kajastamise lõpetamisena	29
Jätkuv seotus üleantud varades	30-35
Kõik ülekanded	36-37
Regulaarsed ostud või müügid	38
Finantsvara kajastamise lõpetamine	39-42
Mõõtmine	43-70
Finantsvarade ja finantskohustiste esialgne mõõtmine	43-44
Finantsvarade hilisem mõõtmine	45-46
Finantsvarade hilisem mõõtmine	47
Õiglase väärtuse mõõtmise arvestused	48-49
Ümberklassifikatsioonid	50-54
Tulud ja kulud	55-57
Finantsvarade väärtuse langus ja laekumatus	58-62
Amortiseeritud soetusmaksumuses hinnatud finantsvarad	63-65
Soetusmaksumuses hinnatud finantsvarad	66
Müügiks sobivad finantsvarad	67-70
Julgestustehingud	71-102
Riskimaandamisinstrumendid	72-77
Instrumentide määratlemine	72-73
Riskimaandamisinstrumentide markeerimine	74-77
Maandatava riskiga objektid	78-84
Objektide määratlemine	78-80

IAS 39

	Lõik
Finantsobjektide markeerimine maandatava riskiga objektideks	81
Mitterahanduslike objektide markeerimine maandatava riskiga objektideks	82
Objektigruppide markeerimine maandatava riskiga objektideks	83-84
Riskimaandamisinstrumentide arvestus	85-101
Õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendid	89-94
Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid	95-101
Netoinvesteeringute riskimaandamisinstrumendid	102
Jõustumiskuupäev ja üleminekusätted	103-108
Teiste seisukohtade tühistamine	109-110

See revideeritud standard asendab 2000. aastal revideeritud IAS 39 *Finantsinstrumendid: Kajastamine ja mõõtmine* ning peab saama rakendatud aastasteks perioodideks alates või pärast 1. jaanuari 2005. Lubatud on ka varasem rakendamine.

EESMÄRK

1. Selle standardi eesmärk on kehtestada printsiibid finantsvarade ja finantskohustiste kajastamise ja mõõtmise ning mitterahanduslike objektide ostu- ja müügilepingute jaoks. Nõuded finantsinstrumentidesse puutuva informatsiooni esituse ja avalikustamise jaoks on välja toodud IAS 32-s *Finantsinstrumendid: avalikustamine ja esitus.*

RAKENDUSALA

2. ***Seda standardit rakendatakse kõigi üksuste poolt kõigile finantsinstrumentidele, välja arvatud:***

(a) nendele tütarettevõtete, äriühenduste ja sidusettevõtete osalustele, mida arvatakse IAS 27* Konsolideeritud ja eraldiseisvad finantsaruanded, *IAS 28* Investeeringud äriühendustesse *või IAS 31* Sidusettevõtete osalused *alla kuuluvaks. Siiski hakkavad üksused seda standardit rakendama neile tüterettevõtete, äriühingute või sidusettevõtete osalustele, mida vastavalt IAS 27-le, IAS 28-le või IAS 31-le selle standardi alla kuuluvaks loetakse. Üksused hakkavad seda standardit rakendama ka tuletisinstrumentidele tütarettevõtete, äriühenduste või sidusettevõtete osalustest, välja arvatud siis, kui tuletisinstrument vastab üksuse omakapitali definitsioonile IAS 32-s.

***(b) rendilepinguga määratud õigustele ja kohustustele, millele rakendub IAS 17* Rendiarvestus. *Siiski*:

(i) rendileandja poolt kajastatud rendivekslid alluvad selle standardi kajastamise lõpetamise ja vara väärtuse languse määrustele (vt lõigud 15-37, 58, 59, 63-65 ja lisa A lõigud AG36-AG52 ja AG84-AG93);

(ii) kapitalirendi eest tasumisele kuuluvad, rendilevõtja poolt kajastatud tasud alluvad selle standardi kajastamise lõpetamise määrustele (vt lõigud 39-42 ja lisa A lõigud AG57-AG63);

ja

(iii) Rendilepingutega seostunud tuletisinstrumendid alluvad selle standardiga seostunud derivatiivmäärustele (vt lõigud 10-13 ja lisa A lõigud AG27-AG33).

***(c) tööandja hüvitisplaaniga määratud õigustele ja kohustustele, millele rakendub IAS 19* Hüvitised töövõtjatele.**

(d) kindlustuslepingutest tulenevatele õigustele ja kohustustele. Üksused rakendavad seda standardit siiski IAS 32 6. lõigus kirjeldatud kindlustus- või edasikindlustuslepingu kuju võtnud finantsinstrumendile, mis aga põhimõtteliselt kaasab ka tolle standardi 52. lõigus kirjeldatud finantsriskide ülekande. Rendilepingutega seostunud tuletisinstrumendid alluvad selle standardiga seostunud derivatiivmäärustele (vt lõigud 10-13 ja lisa A lõigud AG27-AG33).

(e) üksuse poolt käibele lastud finantsinstrumentidele, mis vastavad omakapitaliinstrumendi definitsioonile IAS 32-s (kaasa arvatud optsioonid ja ostutähed). Selliste omakapitaliinstrumentide valdaja rakendab seda standardit neile instrumentidele siiski juhul, kui nad ei vasta ülalnimetatud erandile (a).

(f) finantsgarantiilepingutele (kaasa arvatud akreditiivid ja muud tasumisvõimetuse riski lepingud), millega määratakse maksed valdaja kulude katteks kahjude korral, mida valdaja kannab, kuna võlgnik ei suuda võlainstrumendiga määratud algseks või muudetud tähtajaks võlga tasuda (vt lõik 3). Sellise finantsgarantiilepingu väljaandja kajastab alguses makse õiglase väärtuse ning järgnevalt mõõdab selle väärtuse kõrgemaks kui (i) summa, mis on tunnustatud IAS 37-ga Eraldised, potentsiaalsed kohustused ja potentsiaalsed varad, *ning kõrgemaks kui (ii) algne summa, arvestades vastavalt IAS 18-le* Tulu *kajastatud sobiva kumulatiivse amortisatsiooniga. Finantsgarantiid alluvad selle standardi kajastamise lõpetamise määrustele (vt lõigud 39-42 ja lisa A lõigud AG57-AG63).*

(g) lepingutele äride ühinemiste käigus tekkivate potentsiaalsete maksete kohta (vt IAS 22 Äriühendused *lõigud 65-67). See vabastus rakendub ainult saajale.*

(h) lepingutele, mis käsitlevad ilmastikulistel, geoloogilistel või muudel looduslikel variaablitel põhinevaid makseid (vt lisa A lõik AG1). Selliste lepingutega seostunud muud tüüpi tuletisinstrumendid alluvad siiski selle standardiga seostunud derivatiivmäärustele (näiteks kui intressimäära kupongimaksed on sõltuvad sellisest ilmastikuvariaablist nagu välistemperatuur, millega oleks juba tarvilik hooneid kütta (heating degree days), siis intressimäära kupongimakse element on seostunud tuletisinstrument, mis kuulub selle standardi rakendusulatusse - vt lõigud 10-13 ja lisa A lõigud AG27-AG33).

(i) laenukohustustele, mille tasaarveldust ei saa sularahas ega muude finantsinstrumentide abil läbi viia (välja arvatud paragrahvis 4 kirjeldatu). Laenukohustuse tasaarveldust peetakse teostamatuks kasvõi siis, kui laenu makstakse välja osade kaupa (näiteks hüpoteeklaen ehituseks, mida makstakse välja osakaupa paralleelselt ehitise valmimisprotsessiga). Alla turuväärtust intressimääraga laenukohustuse väljaandja kajastab alguses selle õiglase väärtuse ning järgnevalt mõõdab selle väärtuse (i) kõrgemaks kui IAS 37-s kajastatud summa ning (ii) kõrgemaks kui algselt väiksemana kajastatud summa, arvestades vastavalt IAS 18-le kajastatud kumulatiivset akumulatsiooni. Laenukohustuse väljaandja rakendab IAS 37-t muudele laenukohustustele, mis pole selle standardi rakendusulatuses. Laenukohustused alluvad selle standardi kajastamise lõpetamise määrustele (vt lõigud 15-42 ja lisa A lõigud AG36-AG63).

3. *Finantsgarantiilepingud alluvad sellele standardile, kui nad kehtestavad maksed vastusena muutustele kindlaksmääratud intressimääras, finantsinstrumendi hinnas, laiatarbekaupade hindades, valuutavahetuskurssides, hindade või kursside indeksites, krediidimäärades või krediidiindeksites või muudes muutujates (mõnikord nimetatakse neid "aluseksolevateks"). Näiteks finantsgarantiileping, mis määrab sooritatavad maksed juhuks, kui võlgniku krediidimäär langeb allapoole teatud taset, kuulub selle standardi rakendusulatusse.*

4. *Laenukohustused, mille üksus markeerib kulude või tulude arvestamise teel saadud õiglases väärtuses finantskohustistena, kuuluvad selle standardi rakendusulatusse. Üksus, millel on minevikukogemus laenukohustustest tuleneva varade müügiga lühikese aja jooksul pärast laenukohustuste jõustumist, rakendab seda standardit kõigile oma samasse klassi kuuluvatele laenukohustustele.*

5. *See standard rakendub mitterahanduslike objektide sellistele ostu-müügilepingutele, mille tasaarveldust saab teha sularahas või muude finantsinstrumentide abil või finantsinstrumentide vahetamise teel, justkui lepingud oleks finantsinstrumendid (välja arvatud lepingud, mis sõlmiti ja mis on jätkuvalt kehtivad üksuse oodatavate ostu-, müügi- või kasutusnõuetega vastavuses oleva mitterahanduslike objektide vastuvõtu või kättetoimetamisega).*

6. On mitmeid võimalusi, kuidas mitterahanduslike objektide ostu- või müügilepingute tasaarveldust saab teha sularahas, muude finantsinstrumentide abil või finantsinstrumentide vahetamise teel. Nende seas on järgmised võimalused:

(a) kui lepingu tingimused lubavad mõlemal poolel teha tasaarveldus sularahas, muude finantsinstrumentide abil või finantsinstrumentide vahetamise teel.

IAS 39

(b) kui võimalus teha tasaarveldust sularahas, muude finantsinstrumentide abil või finantsinstrumentide vahetamise teel pole lepingu tingimustes üksikasjalikult välja toodud, aga üksusel on samasugustes lepingutes tasaarvelduse tegemise kogemus sularahas, muude finantsinstrumentide abil või finantsinstrumentide vahetamise teel (kas siis teise lepingupoolega, lepinguid arveldades, või lepingut enne selle jõustumist või kehtetuks muutumist maha müües).

(c) kui sarnaste lepingute puhul on üksusel aluseksoleva *(underlying)* vahendamise kogemus, kus üksus müüb objekti lühikese perioodi jooksul pärast kättesaamist, saades sel viisil tulu lühiajalistest kõikumistest hinnas või kaupmehe vaheltkasu;

ja

(d) kui lepinguga hõlmatav mitterahanduslik objekt on hõlpsasti sularahaks konverteeritav.

Lepingut, millele rakenduvad (b) ja (c), ei sõlmita üksuse oodatavatele ostu-, müügi- ja kasutusnõuetele vastava mitterahanduslike objektide vastuvõtu või üleandmise eesmärgil, ja see kuulub vastavalt selle standardi rakendusulatusse. Teisi lepinguid, millele rakendub lõik 5, hinnatakse, tegemaks kindlaks, kas nad sõlmiti ja on jätkuvalt jõus üksuse oodatavatele ostu-, müügi- ja kasutusnõuetele vastava mitterahanduslike objektide vastuvõtu või kättetoimetamise eesmärgil, ja kas nad kuuluvad vastavalt selle standardi rakendusulatusse.

7. Kirjalik optsioon vastavalt lõikudele 6(a) ja (d) osta või müüa mitterahanduslikku objekti, mille tasaarveldust saab teha sularahas, muude finantsinstrumentide abil või finantsinstrumentide vahetamise teel, kuulub selle standardi rakendusulatusse. Sellist lepingut ei saa sõlmida üksuse oodatavatele ostu- müügi- või vahetusnõuetele vastava mitterahanduslike objektide vastuvõtu või üleandmise eesmärgil.

MÕISTED

8. IAS 32-s defineeritud termineid kasutatakse selles standardis IAS 32 lõigus 11 määratletud tähenduses. IAS 32 defineerib järgmised terminid:

— finantsinstrument

— finantsvara

— finantskohustis

— omakapitaliinstrument

ja annab juhtnöörid nende terminite rakendamiseks.

9. ***Järgnevaid termineid kasutatakse selles standardis alljärgnevalt määratletud tähenduses:***

Tuletisinstrumendi definitsioon

Tuletisinstrument on selle standardi (vt lõigud 2-7) rakendusulatusse kuuluv finantsinstrument või muu leping, millel on kõik kolm järgnevat omadust:

(a) selle väärtus muutub vastusena määratletud intressimäära, finantsinstrumendi hinna, laiatarbekaupade hinna, valuutavahetuskursside, hinna- või kursiindeksi, krediidimäära või krediidiindeksi, või muude variaablite (mõnikord nimet. "aluseksolevateks"/underlying) muutumisele

(b) see ei nõua algseid netoinvesteeringuid või nõuab netoinvesteeringut, mis on väiksem kui teiste lepingutüüpide puhul, millelt oodatakse sarnaseid vastuseid turufaktorite muudatustele;

ja

(c) selle arveldamine lükatakse tulevikku.

Finantsinstrumentide nelja kategooria definitsioonid

Kasumi õiglases väärtuses kasumiaruande kaudu kajastatav finantsvara või -kohustis on finantsvara või finantskohustis, mis vastab kummalegi järgnevatest tingimustest.

(a) Seda klassifitseeritakse tehingute kohta käivaks. Finantsvara või finantskohustist klassifitseeritakse tehingute kohta käivaks, kui see on:

(i) soetatud või kehtestatud põhimõtteliselt müümise või müüdava lähiajal tagasiostmise eesmärgil;

(ii) osa nende määratletud finantsinstrumentide portfellist, mida käsitletakse koos ja millel on tõendus lühiajalise kasuvõtmise hilise tegeliku mudeli kohta

(iii) tuletisinstrument(välja arvatud selline, mis on markeeritud ja efektiivne riskimaandamisinstrument).

(b) […] Kõiki selle standardi rakendusulatusse kuuluvaid finantsvarasid […] võib esialgsel kajastamisel kasumi ja kahjumi arvestamise teel markeerida õiglases väärtuses finantsvaradena […], välja arvatud nende omakapitaliinstrumentide investeeringute puhul, millel pole aktiivsel turul noteeritud turuhinda ja mille õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt mõõta (vt lõik 46(c) ja lisa A lõigud AG80 ja AG81).

Tähtajalised investeeringud on mitte-tuletisfinantsinstrumendid fikseeritud või määratavate maksesummade ja fikseeritud tähtajaga, mille tähtajani hoidmiseks on üksusel positiivne kavatsus ja võimalused (vt lisa A paragrahvid AG16-AG25), välja arvatud:

(a) need, mille üksus markeerib kasumi või kahjumi arvestamise teel õiglases väärtuses;

(b) need, mille üksus markeerib kui müügiks sobivad;

ja

(c) need, mis vastavad laenude ja nõuete definitsioonile.

Üksus ei klassifitseeri ühtegi finantsvara tähtajaliseks, kui üksus on käesoleva või kahe eelneva finantsaasta jooksul enne tähtaega müünud või ümber klassifitseerinud märgatava hulga tähtajalisi investeeringuid (märgatava hulga määratlus on relatsioonis tähtajaliste investeeringute koguhulgaga). See punkt ei käi müümiste ja ümberklassifitseerimiste kohta, mis:

(i) on nii lähedal tähtajale või finantsvarade sissenõuete kuupäevale (nt vähem kui kolm kuud enne tähtaega), et muutustel intresside turumäärades pole finantsvarade õiglasele väärtusele tähelepanuväärset mõju;

(ii) ilmnevad pärast seda, kui üksusele on maksegraafiku alusel tehtavate maksete või ettemaksete teel laekunud põhimõtteliselt kogu finantsvarade põhikapital;

(iii) on omistatavad isoleeritud sündmustele, mis ulatuvad väljapoole üksuse kontrolli, pole korduvad ning üksuse poolt põhjendatult ennustatavad.

Laenud ja nõuded on mitte-tuletisfinantsvarad fikseeritud või määratavate maksetega, mis pole noteeritud aktiivsel turul, välja arvatud:

(a) need, mida üksus koheselt või lähiajal müüa kavatseb; need, mis klassifitseeritakse tehingute kohta käivaiks; ning need, mille üksus algsel kajastamisel tulude või kulude kaudu õiglases väärtuses markeerib;

IAS 39

(b) need, mille üksus algsel kajastamisel müügiks sobivatena markeerib;

(c) need, mille eest laenuandja ei pruugi tagasi saada põhiosa kõigist oma alginvesteeringuist, ja seda millegi muu kui krediidi alanemise tõttu, mida klassifitseeritakse müügiks sobivateks.

Nende varade kogusummalt, mis pole laenud või laenuvekslid, saadud intress (näiteks intressid investeerimis- või muust sarnasest fondist) pole laen ega laenuveksel.

Müügiks sobivad finantsvarad on sellised mitte-tuletisfinantsvarad, mis on markeeritud müügiks sobivatena ja mis pole klassifitseeritud kui (a) laenud või nõuded, (b) tähtajalised investeeringud või (c) kulude või tulude kaudu õiglases väärtuses markeeritud finantsvarad.

Kajastamisse ja mõõtmisse puutuvad definitsioonid

Finantsvara või finantskohustise amortiseeritud soetusmaksumus on summa, mille juures finantsvara või finantskohustist on algsel kajastamisel mõõdetud miinus põhikapitali tagasimaksed pluss või miinus tegeliku intressi meetodit kasutades arvutatud kõigi nende alg- ja tähtajasummade vahede kumulatiivne amortisatsioon, miinus (kas otse või väärtusvahendite kaudu) väärtuse languse või mittelaekumise mahaarvamine.

Sisemise intressi meetod on meetod finantsvara või finantskohustise (või finantsvarade/finantskohustiste grupi) amortiseeritud soetusmaksumuse arvutamiseks ja käsitletava perioodi intressitulu või intressikulu määramiseks. Efektiivne intressimäär on suhtarv, mis täpselt diskonteerib finantsinstrumendi toimeea jooksul kalkuleeritavad sularahamaksed või tulud, või kui tarvis, finantsvara või finantskohustise bilansilise netomaksumuse lühema perioodi ajal. Efektiivset intressimäära arvutades hindab üksus rahavoogusid, arvestades kõiki finantsinstrumendi lepingulisi tingimusi (näiteks ettemakse, sissenõue ja samalaadsed optsioonid), kuid arvestamata tulevasi krediidikulusid. Kalkulatsioon hõlmab kõiki lepingupoolte poolt makstud või saadud tasusid ja punkte, mis on efektiivse intressimäära osad (vt IAS 18), tehingukulusid ja kõiki muid lisatasusid või diskontosid. Eelduseks on, et rahavooge ja sarnaste finantsinstrumentide grupi toimeiga saab usaldusväärselt hinnata. Sellistel harvadel juhtudel, kui rahavooge või finantsinstrumentide (või finantsinstrumentide grupi) toimeiga pole võimalik usaldusväärselt hinnata, kasutab üksus finantsinstrumendi (või finantsinstrumentide grupi) lepingupõhiseid rahavooge läbi kogu lepinguliste tingimuste.

Kajastamise lõpetamine on eelnevalt kajastatud finantsvara või finantskohustise kõrvaldamine bilansist.

Õiglane väärtus on summa, mille vastu saab vara vahetada või mis on hinnatud kohustise väärtuseks erapoolikute tehingute teadlike ja nõusolevate poolte vahel. (*)

Regulaarsed ostud või müügid on finantsvara ost või müük lepingu alusel, mille tingimused nõuavad vara üleandmist asjassepuutuva turu regulatsioonide või konventsioonide poolt määratud ajaperioodi jooksul.

Tehingumaksumused on kasumaksumused, mis on otseselt omistatavad finantsvara või finantskohustise soetamisele, käibelelaskmisele või müügile (vt lisa A lõik AG13). Kasumaksumus on see, mida poleks ette tulnud, kui üksus poleks finantsinstrumenti soetanud, käibele lasknud või müünud.

Riskimaandamisinstrumentide arvestusega seotud definitsioonid

Tugev siduv tulevikukohustus on siduv nõusolek kindlaksmääratud tulevikukuupäeval või –kuupäevadel kindlaksmääratud koguse ressursside vahetamiseks.

Ennustatav tehing on toimepanemata, kuid ennustatav tulevane tehing.

(*) Lisa A paragrahvid 48, 49 ja AG69-AG82 sisaldavad finantsvarade või finantskohustiste õiglase väärtuse määramise nõudeid.

Riskimaandamisinstrument on markeeritud tuletisinstrumentvõi (ainult valuutavahetuskursside muutuste riskide maandamiseks) markeeritud mitte-tuletisfinantsvara või mittederivatiivne finantskohustis, mille õiglane väärtus või rahavood on mõeldud korvama markeeritud kindlustatava objekti rahavoogude või õiglane väärtuse muutumist (lõigud 72-77 ja lisa A lõigud AG94-AG97 annavad riksimaandamisinstrumendi üksikasjaliku definitsiooni).

Maandatava riskiga objekt on vara, kohustus, tugev siduv tulevikukohustus, äärmiselt tõenäoline prognoositav tehing või netoinvesteering välistehingutes, mis (a) toob üksusele kaasa õiglane väärtuste või tulevaste rahavoogude muutumise riski ja (b) on markeeritud kui maandatava riskiga objekt (lõigud 78-84 ja lisa A lõigud AG98-AG101 annavad maandatava riskiga objekti üksikasjaliku definitsiooni).

Riskimaandamisefektiivsus peegeldab seda, mil määral muutused õiglases väärtuses või rahavoogudes, mis on omistatavad maandatavale riskile, on korvatud muutustega riskimaandamisinstrumendi õiglases väärtuses või rahavoogudes (vt lisa A lõigud AG105-AG113).

SEOSTUNUD TULETISINSTRUMENDID

10. Seostunud tuletisinstrument on osa hübriid(sega)instrumendist, mis sisaldab ka mittetuletis põhilepingut – sellise toimega, et mõned segainstrumendi rahavood varieeruvad sarnaselt eraldiseisva tuletisinstrumendiga. Seostunud tuletisinstrument põhjustab mõndasid või kõiki rahavooge, mille muutmist muul juhul vastavalt kindlaksmääratud intressimäärale, finantsinstrumendi hinnale, laiatarbekaupade hinnale, valuutavahetuskursile, hinna- või reitinguindeksile, krediidimäärale, krediidiindeksile või muudele muutujatele lepinguga nõutaks. Tuletisinstrument, mis on seotud finantsinstrumendiga, kuid on lepingu alusel sellest instrumendist sõltumatult transfereeritav või millel on sellest instrumendist erinev lepinguosaline, pole seostunud, vaid on eraldiseisev finantsinstrument.

11. ***Seostunud tuletisinstrument eraldatakse põhilepingust ja arvatakse selle standardi alla kuuluvaks siis ja ainult siis, kui:***

(a) seostunud tuletisinstrumendimajanduslikud näitajad ja riskid pole põhilepingu majanduslike näitajate ja riskidega tihedalt seotud (vt lisa A lõike AG30-AG33);

(b) Sisestunud derivatiiviga samade tingimustega eraldiseisev instrument vastab tuletisinstrumendidefinitsioonile;

ja

(c) hübriid (kombineeritud) instrument pole tulude ja kulude kaudu õiglases väärtuses mõõdetud (st tuletisinstrument, mis on tulude ja kulude kaudu saadud õiglases väärtuses finantsvara või finantskohustisega seostunud, pole eraldatud).

Kui seostunud tuletisinstrument on eraldatud, arvatakse põhileping juhul, kui ta on finantsinstrument, selle standardi alla kuuluvaks, ja kui ta pole finantsinstrument, siis on ta kooskõlas muude sobivate standarditega. See standard ei käsitle seda küsimust, kas seostunud tuletisinstrumenti esitatakse finantsinstrumendi näol eraldi.

12. ***Kui üksuselt nõutakse selle standardiga, et ta eraldaks tuletisinstrumendiselle põhilepingust, kuid üksus pole võimeline tuletisinstrumenti kas soetamisel või järgnevatel finantsaruande kuupäevadel mõõtma, käsitleb ta kogu kombineeritud lepingut tehingute jaoks peetava finantsvara või finantskohustisena.***

13. Kui üksus pole võimeline seostunud tuletisinstrumenditingimuste ja tärminite põhjal selle õiglast väärtust kindlaks tegema, on seostunud tuletisinstrumendi väärtuseks erinevus hübriidinstrumendi õiglase väärtuse ja põhilepingu õiglase väärtuse vahel, kui neid saab selle standardiga kindlaks määrata. Kui üksus pole seda meetodit kasutades võimeline seostunud tuletisinstrumendi õiglast väärtust kindlaks tegema, rakendub lõik 12 ja segainstrumenti käsitletakse tehingute kohta käivana.

Esmane kajastamine

14. ***Üksus kajastab finantsvara või finantskohustist oma bilansis siis ja ainult siis, kui üksus saab instrumendi lepinguliste määruste osapooleks. Seoses finantsvarade kasutamise tavapärase viisiga vt lõiku 38.)***

Finantsvara kajastamise lõpetamine

15. Konsolideeritud finantsaruannetes on lõigud 16-23 ja lisa A lõigud AG34-AG52 rakendatud konsolideeritud tasemel. Järelikult konsolideerib üksus kõigepealt vastavalt IAS 27-le ja SIC-12le *Konsolideerimine – eriotstarbelised asutused* kõik tütarettevõtted ja siis rakendab tulemuseks saadud grupile lõike 16-23 ja lisa A lõike AG34-AG52.

16. ***Enne selle hindamist, kas ja mil määral on kajastamise lõpetamine lõikude 17-23 all sobiv, teeb üksus kindlaks, kas neid lõike peaks rakendama finantsvara osale (või sarnaste finantsvarade grupi osale) või finantsvarale (või sarnaste finantsvarade grupile) tervikuna, nii nagu on järgnevalt kirjas.***

(a) Lõike 17-23 rakendatakse finantsvara osale (või sarnaste finantsvarade grupi osale) siis ja ainult siis, kui osa, mille kajastamise lõpetamist kaalutakse, vastab ühele järgnevast kolmest tingimusest.

(i) Osa sisaldab ainult spetsiifiliselt määratletud rahavooge finantsvarast (või sarnaste finantsvarade gruppidest). Näiteks kui üksus siseneb intressimäära lõikevõlakiri, millega kaaspool omandab õiguse intressi rahavoogudele, kuid mitte põhivooge võlainstrumendist, rakendatakse intressi rahavoogudele lõike 17-23.

(ii) Osa sisaldab ainult täiesti proportsionaalset (pro rata) osa rahavoogudest finantsvarast (või sarnaste finantsvarade grupist). Näiteks kui üksus astub leppesse, millega kaaspool saab õiguse 90 %-le kõigist võlainstrumendi rahavoogudest, rakendatakse paragrahve 17-23 90 %-le neist rahavoogudest. Kui on rohkem kui üks lepinguosaline, ei ole kõigile lepinguosalistele nõutav, et neil oleks proportsionaalne osa rahavoogudest, tingimusel et tehingut teostaval üksusel on täiesti proportsionaalne osa.

(iii) Osa sisaldab ainult täiesti proportsionaalset (pro rata) osa spetsiifiliselt määratletud rahavoogudest finantsvarast (või finantsvarade grupist). Näiteks kui üksus astub leppesse, millega kaaspool saab õiguse 90 %-le rahavoogudele finantsinstrumendist, rakendatakse paragrahve 17-23 90 %-le neist intressirahavoogudest. Kui on rohkem kui üks lepinguosaline, ei ole kõigile lepinguosalistele nõutav, et neil oleks proportsionaalne osa spetsiifiliselt määratletud rahavoogudest, tingimusel et tehingut teostaval üksusel on täiesti proportsionaalne osa.

(b) Kõigil muudel juhtudel rakendatakse lõike 17-23 finantsvarale tervikuna (või sarnaste finantsvarade grupile tervikuna). Näiteks kui üksus annab üle (i) õigused esimesele või viimasele 90 %-le finantsvarast (või finantsvarade grupist) tulnud rahakogumile, või (ii) 90 %-le vekslite grupist tulnud rahavoogudele, aga annab garantii kompenseerida ostjale kõik kuni vekslite põhisummast 8 %-ni ulatuvad krediidikahjud, rakendatakse lõike 17-23 finantsvarale (või finantsvarade grupile) tervikuna.

Lõikudes 17-26 viitab termin "finantsvara" kas finantsvara osale (või sarnaste finantsvarade grupi osale) nagu on määratletud ülalpool punktis (a), või muul juhul finantsvarale (või sarnaste finantsvarade grupile) tervikuna.

17. *Ettevõte lõpetab finantsvara kajastamise siis ja ainult siis, kui:*

(a) lepingujärgsed õigused rahavoogudele finantsvaradest lõpevad;

või

(b) ta kannab finantsvarad üle nii, nagu on välja toodud lõikudes 18 ja 19 ning see ülekanne kvalifitseerub vastavalt lõigule 20 kajastamise lõpetamiseks.

(finantsvarade müügi tavapäraste viiside kohta vt lõigust 38.)

18. *Üksus kannab finantsvara üle siis ja ainult siis, kui ta kas:*

(a) kannab üle lepingujärgsed õigused finantsvaradest rahavoogude saamiseks;

või

(b) säilitab lepingujärgsed õigused finantsvarade rahavoogude saamiseks, kui eeldab lepingujärgset kohustust maksta lepingu, mis vastab lõigu 19 tingimustele, ühele või rohkematele osapooltele rahavooge.

19. *Kui üksus säilitab lepingujärgsed õigused finantsvarade ("algse vara") rahavoogude saamiseks, kuid eeldab lepingujärgset kohustust maksta neid rahavooge ühele või mitmele üksusele ("eventuaalsed saajad"), käsitleb üksus tehingut kui ülekannet siis ja ainult siis, kui täidetud on järgmised kolm tingimust.*

(a) Üksusel pole kohustust maksta summat eventuaalsele saajale seni, kuni tollele laekuvad algsest varast võrdväärsed summad. Üksuse lühiajalised ettemaksed koos õigusega laenatud summa täielikule hüvitamisele ning turumäärades kasvavatele intressidele ei riku seda tingimust.

(b) Üksusel on ülekandelepingu tingimustega keelatud algvara müümine või tagatiseks andmine muul juhul kui eventuaalsetele saajatele rahavoogude maksmise kohustuse tagatisena.

(c) Üksusel on kohustus eventuaalse saaja huvides ilma olulise viivituseta üle kanda kõik rahavood, mille ta kogunud on. Lisaks pole üksusel õigust selliseid rahavooge uuesti investeerida, välja arvatud investeeringuteks rahas või rahaekvivalentides (nagu on määratletud IAS 7-s Rahavoogude aruanded) lühikese väärtusperioodi jooksul laekumise kuupäevast eventuaalsele saajale nõutud ülekandmise tegemise kuupäevani, ning sellistest investeeringutest saadavad intressid edastatakse eventuaalsetele saajatele.

20. *Kui üksus annab üle finantsvarad (vt lõik 18), hindab ta, mil määral säilitab ta finantsvara omamisest tulenevad riskid ja tasud. Sellisel juhul:*

(a) kui üksus annab üle enam-vähem kõik finantsvara omamisega kaasnevad riskid ja tasud, lõpetab üksus finantsvara kajastamise ning kajastab selle eraldi kui finantsvarad või kohustused, kõik õigused ja kohustused, mis ülekandes loodi või säilitati.

(b) kui üksus säilitab enam-vähem kõik finantsvara omamisega kaasnevad riskid või tasud, jätkab üksus finantsvara kajastamist.

(c) kui üksus ei anna üle ega ka säilita põhiosa kõigist finantsvara omamisega kaasnevaist riskidest ja tasudest, peab üksus kindlaks tegema, kas ta säilitas kontrolli finantsvara üle. Sellisel juhul:

(i) kui üksus pole kontrolli säilitanud, siis lõpetab ta selle finantsvara kajastamise ning kajastab eraldi selle, millised õigused ja kohustused tal seoses nende finantsvarade ja –kohustustega ülekandes loodi või säilitati.

(ii) kui üksus on kontrolli säilitanud, jätkab ta finantsvara kajastamist sel määral, kuidas ta finantsvaraga jätkuvalt seotud on (vt lõik 30).

21. Riskide ja tasude ülekannet hinnatakse (vt lõik 20), võrreldes üksuse ettekandeid enne ja pärast ülekannet ülekantud vara rahavoogude netosummade ja ajastuse muutlikkusega. Üksus on säilitanud põhimõtteliselt kõik finantsvara omamisega kaasnevad riskid ja tasud, kui muutlikkus finantsvara tulevaste rahavoogude praeguses netoväärtuses ei muutu ülekande tulemusena märkimisväärselt (nt kuna üksus on müünud finantsvara leppe alusel, mis näeb ette selle tagasiostmise fikseeritud hinnaga või müügihinnaga pluss laenaja tulu). Üksus on üle andnud põhimõtteliselt kõik finantsvara omamisega kaasnevad riskid ja tasud, kui see muutlikkus pole finantsvaraga seotud tulevaste rahavoogude netoväärtuse praeguse totaalse muutlikkusega seoses enam märkimisväärne (nt kuna üksus on müünud finantsvara ainult sellise optsiooni all, mis näeb ette selle tagasiostmise tagasiostmise ajal õiglases väärtuses, või on ta üle kandnud täiesti proportsionaalse osa lepingu suuremate finantsvarade rahavoogudest, nagu laenu all-osalus, mis vastab lõigu 19 tingimustele).

22. Tihti on ilmselge, kas üksus on üle andnud või säilitanud põhimõtteliselt kõik finantsvara omamisega seotud riskid ja kohustused, ning pole vaja teha mingeid arvutusi. Teistel juhtudel on tarvis arvutada ning võrrelda üksuse muutlikkust tulevaste rahavoogude praeguses netoväärtuses enne ja pärast üleandmist. Arvutustes ja võrdlustes kasutatakse sobivat käesolevat turuintressi määra diskontomäärana. Kogu põhjendatud võimalikku muutlikkust rahavoogude netoväärtuses võetakse arvesse, kusjuures väljaminekutele, mille ettetulemine on tõenäolisem, antakse suurem kaal.

23. Kas üksus on säilitanud üleantud vara üle kontrolli (vt lõik 20(c)), sõltub tsessionaari võimalustest vara müüa. Kui tsessionaaril on praktiline võimalus müüa finantsvara tervikuna kolmandale mitteseotud osapoolele ning kui ta on selleks müümiseks võimeline ühepoolselt ning vajamata üleandjale lisapiirangute pealepanemist, pole ülekandnud üksus kontrolli säilitanud. Kõigil muudel juhtudel on üksus kontrolli säilitanud.

Ülekanded, mis kvalifitseeruvad kajastamise lõpetamisena

(vt lõigud 20(a) ja (c)(i))

24. ***Kui üksus annab finantsvara üle ülekandes, mis kvalifitseerub kajastamise lõpetamisena tervenisti, ning säilitab õiguse kasutada finantsvara tasu eest, siis kajastab ta kas kasutatava vara või kasutatava lepingu kasutatavat kohustust. Kui tasu üksuse poolt pole mõeldud adekvaatseks kompensatsiooniks vara kasutamise eest, siis kajastatakse kasutamisobligatsiooni kasutamiskohustust selle õiglases väärtuses. Kui saadav tasu on mõeldud olema rohkem kui adekvaatne kompensatsioon tarvitamise eest, siis kajastatakse kasutusõiguses olevat kasutatavat vara sel määral, mis on kindlaks määratud vastavalt lõigule 27 suurema finantsvara bilansilise maksumuse assignatsiooni alusel.***

25. ***Kui ülekande tulemusena lõpetatakse finantsvara kajastamine tervikuna, kuid ülekande tulemusena saab üksus uue finantsvara või eeldab uut finantskohustist või kasutuskohustust, kajastab üksus uut finantsvara, finantskohustist või kasutuskohustust õiglases väärtuses.***

26. ***Finantsvara kajastamise lõpetamisel tervikuna erinevust:***

(a) bilansilise maksumuse

ja

(b) (i) saadud tasu (kaasa arvatud ükskõik mis saadud uus vara miinus ükskõik mis eeldatav uus kohustus) ja (ii) ükskõik mis kumulatiivne tulu või kulu, mida on omakapitalis otseselt kajastatud (vt lõik 55(b)) summa

vahel kajastatakse kasumis või kahjumis.

27. ***Kui üleantud vara on osa suuremast finantsvarast (nt kui üksus annab üle intressirahavood, mis on osa võlainstrumendist, vt lõik 16(a)) ja üleantud osa kvalifitseerub kajastamise lõpetamisena tervikuna, siis suurema finantsvara eelnev bilansiline maksumus jaotatakse jätkuvalt kajastatava osa ning selle osa vahel, mille kajastamine on lõpetatud, võttes aluseks nende osade õiglased väärtused ülekandepäeval. Sellel eesmärgil käsitletakse säilitatud kasutatavat vara kui seda osa, mida jätkuvalt kajastatakse. Erinevused järgnevate summade vahel:***

(a) bilansiline maksumus, mis paigutatakse ossa, mille kajastamine on lõpetatud,

ja

(b) (i) saadud tasu (kaasa arvatud ükskõik mis saadud uus vara miinus ükskõik mis eeldatav uus kohustus) ja (ii) ükskõik mis kumulatiivse tulu või kulu, mida on omakapitalis otseselt kajastatud (vt lõik 55(b)), summa

kajastatakse tuludes või kuludes. Üksuse poolt kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum jagatakse ära osa vahel, mida jätkuvalt kajastatakse, ning osa vahel, mille kajastamine on lõpetatud, tuginedes nende osade suhtelistele õiglastele väärtustele.

28. Kui üksus jagab suurema finantsvara eelneva bilansilise maksumuse ära osa vahel, mida jätkuvalt kajastatakse, ning osa vahel, mille kajastamine on lõpetatud, peab olema kindlaks määratud jätkuvalt kajastatava osa õiglane väärtus. Kui üksus on varem müünud osi, mis on sarnased jätkuvalt kajastatavale osale või eksisteerivad selliste osade muud turutehingud, pakuvad tegelike tehingute hiljutised hinnad selle osa õiglasele väärtusele parimat hinnangut. Kui pole hinnanoteeringuid ega turutehinguid, et jätkuvalt kajastatava osa õiglast väärtust toetada, on parim hinnang õiglasele väärtusele vahe suurema finantsväärtuse kui terviku õiglase väärtuse ja tsessionaari poolt lõpetatud kajastamisega osa eest saadud tasu vahel.

Ülekanded, mis ei kvalifitseeru kajastamise lõpetamisena

(vt lõik 20(b))

29. ***Kui ülekande tulemusena ei toimu kajastamise lõpetamist, kuna üksus on säilitanud põhimõtteliselt kõik üleantud vara tasumisega kaasnevad riskid ja tasud, jätkab üksus üleantud vara kajastamist tervikuna ning kajastab finantskohustist saadud tasu eest. Järgnevatel perioodidel kajastab üksus kõiki üleantud vara eest tulevaid sissetulekuid ning kõiki finantskohustisest tulevaid kulutusi.***

Jätkuv seotus üleantud varades

(vt lõik 20(c)(ii))

30. ***Kui üksus ei kanna üle ega ka säilita põhimõtteliselt kõiki üleantud vara omamisega kaasnevaid riske ja tasusid ning säilitab üleantud vara üle kontrolli, jätkab üksus üleantud vara kajastamist oma jätkuva seotuse ulatuses. Üksuse jätkuv seotus finantsvaraga on see, mil määral toimuvad muutused üleantud vara väärtuses. Näiteks:***

(a) kui üksuse jätkuv seotus võtab üleantava vara garanteerimise kuju, loetakse üksuse seotuse tasemeks järgnevatest madalam: (i) vara summa ja (ii) tasu, mida üksuselt võidakse nõuda tagasimaksmiseks (garantiisumma), maksimumsumma.

(b) kui üksuse jätkuv seotus võtab üleantud vara kirjutatud või ostetud optsiooni (või mõlema) kuju, siis on üksuse jätkuva seotus tase majandusüksuse poolt kasutada võidava üleantud vara summa. Siiski – varale, mis on mõõdetud õiglases väärtuses, pealepandud kirjaliku optsiooni puhul on üksuse jätkuva seotuse ulatus piiritletud järgnevatest madalamaga: üleantud vara õiglane väärtus ja optsiooni rakendushind (vt lõik AG48).

(c) kui üksuse jätkuv seotus võtab üleantud vara rahaväärtusega optsiooni või sarnase määruse vormi, mõõdetakse üksuse jätkuva seotuse taset samal viisil kui see, mis tuleneb mitterahaväärtusega optsioonist, nagu on välja toodud ülalpool (b)-s.

IAS 39

31. ***Kui üksus jätkab vara kajastamist oma seotuse ulatuses, kajastab üksus ka seostuva kohustuse. Hoolimata teistest selle standardi mõõtmisnõuetest mõõdetakse üleantud vara ja seostuvat kohustust alusel, mis peegeldab õigusi ja kohustusi, mille üksus on säilitanud. Seostuvat kohustust mõõdetakse sellisel viisil, et vara bilansiline netomaksumus ja seostunud kohustus on:***

(a) üksuse poolt säilitatud õiguste ja kohustuste amortiseeritud soetusmaksumus, kui üleantud vara on mõõdetud amortiseeritud soetusmaksumuses;

või

(b) üksuse poolt säilitatud õiguste ja kohustuste eraldiseisval alusel mõõdetud õiglase väärtusega võrdne, kui üleantud vara on mõõdetud õiglases väärtuses.

32. ***Üksus jätkab igast finantsvarast tuleneva sissetuleku kajastamist oma jätkuva seotuse ulatuses ning kajastab kõiki seostuva kohustusega ilmnevaid kulusid.***

33. ***Järgneva mõõtmise eesmärgil seletatakse üleantud vara õiglase väärtuse ning seostuva kohustuse õiglaste väärtuste muutused ära teineteisega kooskõlaliselt, vastavalt lõigule 55, ning neid ei hüvitata.***

34. ***Kui ettevõte on jätkuvalt seotus vaid finantsvara ühe osaga (nt kui üksus säilitab optsiooni üleantud vara osa tagasiostmiseks, või säilitab jääkintressi, millest ei tulene põhimõtteliselt kõigi omanikustaatusega kaasnevate riskide ja tasude säilitamine, ning üksus säilitab kontrolli), jaotab üksus finantsvara eelmise bilansimaksumuse osa vahel, mida ta jätkuva seotuse raames jätkuvalt kajastab, ning osa vahel, mida ta enam ei kajasta, toetudes nende osade suhtelisele õiglastele väärtustele ülekandepäeval. Sel eesmärgil rakenduvad lõigu 28 nõuded. Erinevused järgnevate summade vahel:***

(a) enam mitte kajastatavale osale määratud bilansiline maksumus;

ja

(b) (i) mitte enam kajastatava osa eest saadud tasu ja (ii) ükskõik millise kumulatiivse tulu või kulu, mida on omakapitalis otseselt kajastatud (vt lõik 55(b)), summa

kajastatakse kasumis või kahjumis. Üksuse poolt omakapitalis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum jagatakse ära osa vahel, mida jätkuvalt kajastatakse, ning osa vahel, mille kajastamine on lõpetatud, tuginedes nende osade suhtelistele õiglastele väärtustele.

35. […]

Kõik ülekanded

36. ***Kui üleantud vara kajastamist jätkatakse, siis vara ja seostuvat kohustust ei hüvitata. Samamoodi – üksus ei hüvita ühtki üleantud varast tulenevat sissetulekut ühegi seostunud kohustustes ilmneva kuluga (vt IAS lõiku 42).***

37. ***Kui üleandja tagab tsessionaarile mitterahalise lisakindlustuse (nagu võla- või omakapitaliinstrumendi), sõltub lisakindlustuse arvestamine üleandja ja tsessionaari jaoks sellest, kas tsessionaaril on õigust lisakindlustust müüa või omakorda tagatiseks anda ning kas üleandja on kohustused täitmata jätnud. Üleandja ja tsessionaar arvestavad lisakindlustust järgnevalt:***

(a) Kui tsessionaaril on lepingu või tavaõiguse alusel õigus lisakindlustust müüa või tagatiseks edasi anda, siis klassifitseerib üleandja selle vara bilansis (nt kui väljalaenatud vara, tagatiseks antud omakapitaliinstrumendi või kasutusveksli) teistest varadest eraldi.

(b) Kui tsessionaar müüb talle tagatiseks antud lisakindlustuse, kajastab ta müügist saadud tulud ning lisakindlustuse tagastamise kohustusest tulenevad õiglases väärtuses mõõdetud finantskohustused.

(c) Kui üleandja jätab lepingu tingimused täitmata ning tal pole enam õigust lisakindlustust välja osta, siis lõpetab ta lisakindlustuse kajastamise, ning tsessionaar kajastab lisakindlustust kui algselt õiglases väärtuses mõõdetud vara, või kui ta on lisakindlustuse juba maha müünud, lõpetab ta oma lisakindlustuse tagastamise kohutuse kajastamise.

(d) Välja arvatud nii, nagu kirjeldatud punktis (c), jätkab üleandja lisakindlustuse oma varana hoidmist, ning tsessionaar ei kajasta lisakindlustust kui vara.

Regulaarsed ostud või müügid

38. ***Finantsvarade regulaarsed ostud või müügid kajastatakse või lõpetatakse nende rakendatavana kajastamine, kasutades kauplemispäeva või arvelduspäeva arvestust (vt lisa A paragrahvid AG53-AG56).***

Finantsvara kajastamise lõpetamine

39. ***Üksus eemaldab finantskohustise oma bilansist siis ja ainult siis, kui see on kustutatud – s.t kui lepingus kindlaksmääratud kohustused on täidetud, tühistatud või kehtivuse kaotanud.***

40. ***Laenuandja ja laenuvõtja vahel toimuvat oluliselt erinevate tingimustega võlainstrumentide vahetust selgitatakse kui algse finantskohustise kustutamist ning uue finantskohustise kajastamist. Sarnaselt – eksisteeriva finantskohustise või selle osa (kas see siis on selgitatav võlgniku majanduslike raskustega või mitte) tingimuste olulist muutmist selgitatakse kui algse finantskohustise kustutamist ning uue finantskohustise kajastamist.***

41. ***Kustutatud või teisele osapoolele üleantud finantskohustise (või finantskohustise osa) bilansilise maksumuse ning makstud tasu vahelist erinevust, kaasa arvatud kõik üleantud varad või eeldatud kohustused, kajastatakse tuludes või kuludes.***

42. Kui üksus kasutab finantskohustise osa, jaotab ta finantskohustise eelmise bilansilise maksumuse jätkuvalt kajastatava osa ning selle osa vahel, mida enam ei kajastata, toetudes nende osade õiglasele väärtusele kasutamise kuupäeval. Erinevus järgnevate summade vahel: (a) enam mitte kajastatavale osale määratud bilansiline maksumus ja (b) enam mitte kajastatava osa eest makstud tasu, kaasa arvatud ükskõik milline üleantud mitterahaline vara või eeldatav kohustus, kajastatakse kasumis või kahjumis.

MÕÕTMINE

Finantsvarade ja finantskohustiste esialgne mõõtmine

43. ***Finantsvara või finantskohustise algselt kajastamisel mõõdab üksus selle õiglase väärtuse, pluss, juhul kui finantsvara või finantskohustis pole kasumi või kahjumi arvestamise läbi saadud õiglases väärtuses, tehingukulud, mis on otseselt omistatavad finantsvara või finantskohustise omandamisele või väljaandmisele.***

44. Kui üksus kasutab vara jaoks, mille kulusid või amortiseeritud kulusid järgnevalt mõõdetakse, arvelduspäeva arvestust, kajastatakse vara algselt selle tehingupäeva õiglases väärtuses (vt lisa A lõigud AG53-AG56).

Finantsvarade hilisem mõõtmine

45. Finantsvara mõõtmise eesmärgil peale algset kajastamist klassifitseerib see standard finantsvarad järgnevasse 4 kategooriasse, nii nagu on määratletud lõigus 9:

(a) kulude või tulude läbi arvutatud õiglases väärtuses finantsvarad;

(b) tähtajalised investeeringud;

(c) laenud ja nõuded;

ja

(d) müügiks sobivad finantsvarad.

IAS 39

Need kategooriad rakenduvad selle standardiga käsitletavale mõõtmisele ja kasumi või kahjumi kajastamisele. Üksus võib finantsaruandes informatsiooni esitades kasutada ka nende kategooriate teistsugust kirjeldust või muud kategoriseerimist. Üksus avalikustab märkustes IAS 32 poolt nõutava informatsiooni.

46. ***Pärast algset kajastamist mõõdab üksus finatsvarasid, kaasa arvatud derivatiive, mis on varad, nende õiglases väärtuses, ilma mingisuguse tehingukulude, mis võivad ilmneda müümisel või muudel paigutustel, mahaarvamiseta, välja arvatud järgmised finantsvarad:***

(a) lõigus 9 defineeritud laenud ja nõuded, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades tegeliku intressimäära meetodit;

(b) lõigus 9 defineeritud tähtajalised investeeringud, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades tegeliku intressimäära meetodit;

ja

(c) investeeringud omakapitaliinstrumentidesse, millel pole aktiivsel turul noteeritud turuhinda ning mille õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt mõõta, ning seostuvad tuletisinstrumendid, mille väärtust peab määrama selliste noteerimata omakapitaliinstrumentide, mis mõõdetakse kulutuste järgi, vahendusel (vt lisa A lõigud AG80 ja AG81).

Finantsvarad, mis on designeeritud kui maandatava riskiga objekte, alluvad paragrahvide 89-102 riskimaandusinstrumentide arvestamise nõuetele. Kõik finantsvarad, välja arvatud need, mis kasumi ja kahjumi abil on õiglases väärtuses mõõdetud, alluvad vastavalt lõikudele 58-70 ja lisa A lõikudele AG84-AG93 väärtuse langemise ülevaatusele.

Finantsvarade hilisem mõõtmine

47. ***Pärast algset kajastamist mõõdab üksus kõiki finantskohustisi amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades tegeliku intressimäära meetodit, välja arvatud:***

(a) kahjude või kahjude läbi arvutatud õiglases väärtuses finantskohustised; neid kohustusi, kaasa arvatud tuletisinstrumente, mis on kohustused, mõõdetakse õiglases väärtuses, välja arvatud seostunud derivatiivkohustused, mille väärtuse peab määrama selliste noteerimata omakapitaliinstrumentide vahendusel, mille õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt mõõta, mida mõõdetakse kuludes.

(b) finantskohustised, mis tulenevad sellest, kui finantsvara üleandmine ei kvalifitseeru kajastamise lõpetamisena või mida kirjeldatakse, kasutades jätkuva seotuse lähenemist. Lõigud 29 ja 31 rakenduvad selliste finantskohustiste mõõtmisele.

Finantskohustised, mida designeeritakse kui maandatava riskiga objekte, alluvad lõikude 89-102 riskimaandamisarvelduste nõuetele.

Õiglase väärtuse mõõtmise arvestused

48. ***Finantsvarade või finantskohustiste õiglases väärtuse kindlakstegemisel selle standardi IAS 32 rakendamise eesmärgil rakendab üksus lisa A lõike AG69-AG82.***

49. Nõudmise teguriga finantskohustise (nt nõudedeposiit) õiglane väärtus pole väiksem kui tasumisele kuuluv summa, mis on diskonteeritud esimesest kuupäevast, mil summa maksmine nõutud võis olla.

Ümberklassifikatsioonid

50. ***Üksus ei klassifitseeri ümber kasumite ja kahjude läbi saadud õiglase väärtusega finantsinstrumendi kategooriat, kuni see kehtib või on välja antud.***

51. *Kui investeeringut ei saa võimaluste või kavatsuste muutumise tagajärjel enam tähtajaliseks klassifitseerida, peab selle ümber klassifitseerima kui müügiks sobiva ning selle peab õiglases väärtuses uuesti mõõtma, ning erinevust selle bilansimaksumuse ja õiglase väärtuse vahel tuleb seletada vastavalt lõigule 55(b).*

52. *Mil iganes tähtajaliste investeeringute tähelepanuväärne summa ei vasta lõigu 9 tingimustele, peab ülejäänud tähtajalised investeeringud ümber klassifitseerima kui müügiks sobivad. Sellistel ümberklassifitseerimistel peab erinevust nende bilansimaksumuse ja õiglase väärtuse vahel seletama vastavalt lõigule 55 (b).*

53. *Kui sellise finantsvara või finantskohustise jaoks, millele enne usaldusväärset mõõtu ei olnud, saab kättesaadavaks usaldusväärne mõõdupuu, ning usaldusväärse mõõdupuu kättesaadavuse korral on nende varade või kohustuste õiglaste väärtuste mõõtmine nõutav (vt lõigud 46 (c) ja 47), mõõdetakse vara või kohustuse õiglane väärtus uuesti, ning selle bilansimaksumuse ja õiglase väärtuse erinevust seletatakse vastavalt lõigule 55.*

54. *Kui kavatsuse, võimaluste või erandlike tingimuste muutumise tulemusena pole õiglase väärtuse usaldusväärne mõõt enam kättesaadav (vt lõigud 46(c) ja 47) või kuna lõigus 9 viidatud "kaks eelnevat finantsaastat" on möödunud, on finantsvara või finantskohustise maksumust sobivam mõõta soetusmaksumuses kui õiglases väärtuses, finantsvara või finantskohustise bilansimaksumuse õiglane väärtus sel kuupäeval saab selle uueks soetusmaksumuseks või amortiseeritud soetusmaksumuseks, nii nagu kohaldamiseks tehakse. Iga vastavalt lõigule 55(b) omakapitalis kajastatud vara tulu või kulu seletatakse järgnevalt:*

   (a) Iga fikseeritud tähtpäevaga finantsvara puhul amortiseeritakse tulu või kulu kasumisse või kahjumisse üle tähtajalise investeeringu kestusaja, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Iga erinevus uue amortiseeritud soetusmaksumuse ja tähtajasumma vahel amortiseeritakse samuti üle finantsvara ülejäänud kestusaja, kasutades sisemise intressimäära meetodit, sarnaselt aažiote või diskontode amortisatsioonile. Kui finantsvara väärtus järgnevalt langeb, kajastatakse kõiki tulusid ja kulusid, mida on otseselt omakapitaliinstrumendis kajastatud, tuludes või kuludes vastavalt lõigule 67.

   (b) Fikseerimata tähtajaga finantsvara puhul jäävad tulud ja kulud omakapitali, kuni finantsinstrument müüakse või muul moel ära paigutatakse ning neid siis kuludes või tuludes kajastatakse. Kui finantsvara väärtus järgnevalt langeb, kajastatakse kõiki tulusid ja kulusid, mida on otseselt omakapitaliinstrumendis kajastatud, tuludes või kuludes vastavalt lõigule 67.

Tulud ja kulud

55. *Nende finantsvarade, mis pole osad riskimaandamissuhtest (vt lõigud 89-102), õiglase väärtuse muutumisest tulenevaid kulusid või tulusid kajastatakse järgnevalt.*

   (a) Tulude ja kulude arvestamise läbi leitud õiglase väärtusega finantsvarade tulusid või kulusid kajastatakse tuludes või kuludes.

   (b) Müügiks sobivate finantsvarade tulusid või kulusid kajastatakse läbi omakapitali muutuste otseselt omakapitalis (vt IAS 1 Finantsaruannete esitusviis), (välja arvatud varade väärtuse langusest tulenevad kulud (vt lõigud 67-70) ja välisvaluuta tulud ja kulud (vt lisa A lõiku AG83)), kuni finantsvara kajastamine lõpetatakse ning eelnevalt omakapitalis kajastatud kumulatiivset tulu või kulu hakatakse kajastama tuludes või kuludes. Siiski – sisemise intressi määra meetodit (vt lõik 9) kasutades arvutatud intressi kajastatakse tuludes või kuludes (vt IAS 18 Tulu). Dividende müügiks sobivalt omakapitaliinstrumendilt kajastatakse kuludes või tuludes, kui üksuse õigus saada makseid on kinnitatud (vt IAS 18).

56. *Amortiseeritud soetusmaksumustes finantsvarade ja finantskohustiste kulusid või tulusid kajastatakse tuludes või kuludes, kui finantsvara või finantskohustise kajastamine on lõpetatud või nende väärtus langenud, ning läbi amortisatsiooniprotsessi. Siiski – finantsvarade või finantskohustiste, mis on maandatava riskiga objektid (vt lõigud 78-84 ja lisa A lõigud AG98-AG101), tulude või kulude kajastamisel tuleb järgida lõike 89-102.*

IAS 39

57. ***Kui üksus kasutab finantsvarade kajastamisel arvelduspäeva arvestust (vt lõik 38 ja lisa A lõigud AG53 ja AG56), ei kajastata ühtki muutust tehingupäeva ja väärtuspäeva vahelisel perioodil saadud vara õiglases väärtuses soetusmaksumuse või amortiseeritud soetusmaksumuse järgi hinnatud varade kajastamise juures (muu kui varade väärtuse langemisest tulenevate kulude juures). Nende varade, mille õiglane väärtus on hinnatud, õiglase väärtuse muutust tuludes, kuludes või omakapitalis siiski kajastatakse, nii nagu on sobiv ka lõigule 55 vastavalt.***

Finantsvarade väärtuse langus ja laekumatus

58. ***Igal bilansikuupäeval hindab üksus seda, kas on mingeid objektiivseid tõendusi finantsvara või finantsvarade grupi väärtuse langemise kohta. Kui mingi selline tõestus eksisteerib, rakendab üksus lõiku 63 (amortiseeritud soetusmaksumuses hinnatud finantsvarade kohta), lõiku 66 (soetusmaksumuses arvutatud finantsvarade kohta) või lõiku 67 (müügiks sobivate finantsvarade kohta), et määrata kindlaks väärtuse langemisest tulenev kulu.***

59. Finantsvarade või finantsvarade grupi väärtus on langenud ning kulud ilmnevad siis ja ainult siis, kui on objektiivseid tunnuseid väärtuse langemise kohta pärast vara esialgset tunnustamist ("kahjujuhtum") ning sel kahjujuhtumil (või juhtumitel) on finantsvarade või finantsvarade grupi ennustatavatele tulevastele rahavoogude mõju, mida saab usaldusväärselt prognoosida. Ei pruugi olla võimalik määrata üksikut eraldiseisvat sündmust, mis väärtuse langemise põhjustas. Pigem võib väärtuse languse olla põhjustanud mitmete sündmuste kombineeritud mõju. Tulevaste sündmuste põhjusena prognoositavaid kulusid, ükskõik kui tõenäolisi, ei kajastata. Objektiivne tõendus finantsvara või finantsvarade grupi väärtuse langusele kaasab endas objektiivse andmestiku, millele vara haldaja peaks tähelepanu pöörama järgnevate kahjujuhtumite puhul:

(a) väljaandja või võlgniku tähelepanuväärsed majandusraskused;

(b) lepingu rikkumine, nagu tingimuste täitmatajätmine või seaduse vääramine intresside või põhikapitali maksete puhul.

(c) Laenuandja, kes on majanduslikel või seadusandlikel põhjustel seostunud laenuvõtja majanduslike raskustega, teeb laenuvõtjale järeleandmisi, mida ta muul juhul ei kaalukski;

(d) muutub tõenäoliseks, et laenuvõtja läheb pankrotti või tuleb tal ette muid majanduslikke reorganiseerimisi;

(e) majandulike raskuste tõttu kaob selle finantsvara jaoks ära aktiivne turg;

või

(f) on vaadeldavaid andmeid, mis näitavad, et on mõõdetav finantsinstrumentide grupist tulenevate ennustatavate rahavoogude vähenemine alates nende varade algsest kajastamisest, kuigi grupi individuaalsete finantsvaradega seda vähenemist veel määratleda ei saa. See andmestik hõlmab endas:

(i) laenuvõtjate maksestaatuse ebasoodsad muutused grupis (nt edasilükatud maksete suurenenud arv või krediitkaardi kasutajate suurenenud arv, kes on jõudnud oma krediidi limiidini ning maksavad kuus miinimumsummat);

või

(ii) riiklikud või kohalikud majanduslikud tingimused, mis korreleeruvad grupi varade tingimuste mittetäitmisega (nt laenuvõtjate geograafilise piirkonna töötuse taseme tõus, asjassepuutuva piirkonna hüpoteeklaenude tagatiste hinna langemine, õli hinna langemine seoses õlitootjate laenuvaradega, või ebasoovitavad muutused tööstustingimustes, mis mõjutavad grupi laenuvõtjaid).

60. Aktiivse turu kadumine seepärast, et üksuse finantsinstrumentidega enam avalikke tehinguid ei tehta, pole vara väärtuse langemise tunnuseks. Üksuse krediidimäära alanemine pole iseenesest veel väärtuse languse tunnuseks, kuigi seda võib võtta kui väärtuse languse tõendit vaagituna koos muu käepärase informatsiooniga. Finantsvara õiglase väärtuse langus allapoole selle soetusmaksumust või amortiseeritud soetusmaksumust pole tingimata väärtuse languse tunnuseks (näiteks investeeringu õiglase väärtuse langus võlainstrumendis, mis tuleneb riskivaba intressimäära tõusust).

61. Lisaks lõigu 59 sündmusetüüpidele hõlmab tõestus investeeringu väärtuse languse kohta omakapitalis informatsiooni ebasoodsate tagajärgedega muutuste kohta, mis on aset leidnud tehnilises, turu-, majanduslikus või seadusandlikus keskkonnas, milles väljaandja tegutseb, ning see informatsioon osutab, et investeerimise kulutusi ei pruugi saada hüvitada. Investeeringu õiglase väärtuse märkimisväärne või pikemaajaline langus omakapitaliinstrumendis on samuti objektiivseks tunnuseks väärtuse languse kohta.

62. Mõnel juhul võib finantsvarade väärtuse langemisest tulenevate kahjude hindamiseks nõutav vaadeldav andmestik olla piiratud või käesolevates tingimustes enam mitte täiesti asjassepuutuv. Näiteks võib see olla niimoodi juhul, kui laenuvõtja on majanduslikes raskustes ja samasuguste laenuvõtjate varasemate juhtudega seotud andmeid on kättesaadavuses vähe. Sellistel juhtudel kasutab üksus oma kogenud otsustajaid, et hinnata mingite väärtuse vähenemisest tulnud kahjusummade suurust. Samamoodi kasutab üksus oma kogenud otsustajaid selleks, et kohandada finantsgruppide kohta käiv vaadeldav andmestik käesolevate tingimustega (vt lõik AG89). Mõistlike hinnangute kasutamine on finantsaruannete ettevalmistamise oluline osa ning ei õõnesta nende usaldusväärsust.

Amortiseeritud soetusmaksumuses hinnatud finantsvarad

63. ***Kui on objektiivseid tõendeid, et on ilmnenud laenude ja nõuete või amortiseeritud soetusmaksumustes hinnatud investeeringute väärtuse langemisest tulenevaid kahjusid, mõõdetakse kahjusummat kui erinevust varade bilansimaksumuse ja ennustatavate tulevaste rahavoogude hetkelise väärtuse (välja arvatud krediidikahjumid, mis pole ilmnenud) vahel, mis on finantsvara algses efektiivses intressi määras diskonteeritud (st algsel kajastamisel arvutatud tegelik intressimäär). Varade bilansiline maksumus taandatakse kas otse või väärtusvahendite arvestamise läbi. Kulusummat kajastatakse tuludes või kuludes.***

64. Üksus hindab alguses, kas väärtuse langemise objektiivne tunnus eksisteerib individuaalselt nende varade jaoks, mis on individuaalselt tähelepanuväärsed, ja individuaalselt või kollektiivselt nende finantsvarade jaoks, mis pole individuaalselt tähelepanuväärsed (vt lõik 59). Kui üksus teeb kindlaks, et individuaalselt hinnatud finantsvara väärtuse langemise kohta ei eksisteeri mingisugust objektiivset tunnust, ükskõik kas märkimisväärset või mitte, kaasab ta vara sarnase krediidiriski karakteristikumidega finantsvarade gruppi, ning hindab nende varade väärtuse langust kollektiivselt. Varad, mille väärtuse langust on individuaalselt hinnatud ning mille väärtusest tulenevaid kahjumeid on kajastatud või kajastatakse jätkuvalt, pole hõlmatud vara väärtuse languse kollektiivsesse hindamisse.

65. ***Kui järgneva perioodi jooksul väärtuse kahanemisest tulenev summa väheneb ning seda langust saab objektiivselt seostada sündmusega, mis leidis aset pärast väärtuse langusest tuleneva summa kajastamist (nagu näiteks võlgniku krediidimäära paranemine), eelnevalt kajastatud väärtusest tulenev kulu tühistatakse ning ta tühistatakse kas otse või väärtusvahendite arvestamise korrigeerimise teel. Tühistamine ei kajastu finantsvara bilansilises maksumuses, mis ületab summa, mis amortiseeritud soetusemaksumus oleks olnud, kui väärtuse tühistamise kuupäeval poleks väärtuse langemist kajastatud. Tühistatud summat kajastatakse tuludes või kuludes.***

Soetusmaksumuses hinnatud finantsvarad

66. ***Kui on objektiivseid tõendeid selle kohta, et on ilmnenud õiglases väärtuses hindamata (kuna selle õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt mõõta), noteerimata omakapitaliinstrumentide väärtusest tulenevaid kahjumeid, või seostunud tuletisinstrumenti, mille väärtust tuleb hinnata sellise noteerimata omakapitaliinstrumendi läbi, väärtuse langemisest tulenevaid kulusid, mõõdetakse väärtuse langemisest tulenevate kulude summat kui erinevust finantsvara bilansimaksumuse ja prognoositavate tulevaste rahavoogude praeguse väärtuse vahel, diskonteeritud sarnase finantsvara tulude käesoleval turuväärtusel (vt lõik 46(c) ja lisa A lõigud AG80 ja AG81). Selliseid väärtuse langusest tulenevaid kulusid ei tühistata.***

Müügiks sobivad finantsvarad.

67. ***Kui müügiks sobiva finantsvara õiglase väärtuse langus on kajastatud otse omakapitaliinstrumendis ja on objektiivseid tõendeid, et vara väärtus on langenud (vt lõik 59), siis kumulatiivne kahjum, mida omakapitaliinstrumendis otseselt kajastati, eemaldatakse omakapitalist ning kajastatakse tuludes või kuludes, isegi kui finantsinstrumendi kajastamist pole lõpetatud.***

68. ***Kumulatiivse kulude summa, mis on omakapitaliinstrumendist kõrvaldatud ja paragrahvi 67 alusel tuludes või kuludes kajastatud, on erinevus soetusmaksumuse (põhimaksumuse ja amortisatsiooni netosumma) ja käesoleva õiglase väärtuse vahel, miinus ükskõik milline eelnevalt tuludes või kuludes kajastatud finantsvara väärtuse langemisest tulenev kulu.***

IAS 39

69. ***Müügiks sobivatena klassifitseeritud investeeringute väärtuse langemisest tulenevaid tulusid või kulusid omakapitaliinstrumendis ei tühistata tulude või kulude läbi.***

70. ***Kui järgneva perioodi jooksul müügiks sobivatena klassifitseeritud võlainstrumentide õiglane väärtus tõuseb ja seda tõusu saab objektiivselt seostada sündmusega, mis toimus pärast seda, kui väärtuse langemisest tulenevaid kulusid tuludes või kuludes kajastati, väärtuse langusest tulenevad kulud tühistatakse, kusjuures tühistatava summa suurus on kajastatud tuludes või kuludes.***

JULGESTUSTEHINGUD

71. ***Kui on markeeritud riskimaandamissuhe riskimaandamisinstrumendi ja maandatava riskiga objekti vahel, nagu on kirjeldatud lõikudes 85-88 ja lisa A lõikudes AG102-AG104, siis riskimaandamisinstrumentide kulude ja tulude arvestus järgib lõike 89-102.***

Riskimaandamisinstrumendid

Instrumentide määratlemine

72. See standard ei piiritle tingimusi, mille korral tuletisinstrumentivõiks markeerida kui riskimaandamisinstrumenti, eeldusel et tingimused lõigus 88 on täidetud, välja arvatud mõned kirjalikud optsioonid (vt lisa A lõigud AG94). Siiski võib mittederivatiivset finantsvara või mitte-tuletisfinantskohustist markeerida kui riskimaandamisinstrumenti ainult valuutakurssidega seotud riskide maandamiseks.

73. Riskimaandamisinstrumentide arvestuse eesmärgil saab riskimaandamisinstrumentidena markeerida ainult instrumente, mis hõlmavad osapoolt väljaspool aruandvat üksust (st väljaspool gruppi, segmenti või individuaalset üksust, mille kohta aruanne tehtud on). Kuigi konsolideeritud gruppi kuuluvad individuaalsed üksused või üksuse osad võivad astuda riskimaandamistehingutesse teiste gruppi kuuluvate üksuste või üksuse osadega, kõrvaldatakse sellised grupisisesed tehingud ühinemiste puhul. Niisiis ei kvalifitseeru sellised riskimaandamistehingud riskimaandamistehingutena grupi konsolideeritud finantsaruandes. Siiski võivad nad kvalifitseeruda riskimaandamisinstrumentidena grupisiseste individuaalsete üksuste või segmentide individuaalsetes või eraldiolevates finantsaruannetes eeldusel, et nad on individuaalse üksuse või segmendi suhtes, mille kohta aruanne on esitatud, välised.

Riskimaandamisinstrumentide markeerimine

74. Tavaliselt on kogu tervel riskimaandamisinstrumendil üks õiglane väärtus ja faktorid, mis põhjustavad muutusi õiglases väärtuses, on kaassõltuvad. Niisiis on riskimaandamisinstrument üksuse poolt riskimaandamissuhte jaoks tervikuna markeeritud. Ainsad lubatud erandid on:

(a) eraldada optsioonilepingu sisemine väärtus ja ajaväärtus ning markeerida riskimaandamisinstrumendina ainult muutused optsiooni sisemises väärtuses ning välja jätta muutused ajaväärtuses;

ja

(b) eraldada teineteisest tulevaste tehingute lepingu intressielement ja kohene hind.

Need erandid on lubatud, kuna optsiooni sisemist väärtust ja tulevast aažiot saab üldiselt eraldi mõõta. Dünaamiline riskimaandamisstrateegia, mis hindab nii optsioonilepingu sisemist kui ka ajaväärtust, võib olla sobiv riskimaandamisinstrumentide arvestuseks.

75. Riskimaandamissuhtes võib riskimaandamisinstrumendina markeerida ühte osa kogu riskimaandamisisnstrumendist, nagu näiteks 50 % mõttelisest summast. Siiski ei saa riskimaandamissuhet markeerida ainult ühe osa jaoks ajaperioodist, mille jooksul riskimaandamisinstrument tasumata jääb.

76. Ühte riskimaandamisinstrumenti võib markeerida riskimaandamisinstrumendina rohkem kui üht tüüpi riski jaoks, eeldusel et (a) maandatavaid riske saab selgelt määratleda; (b) saab näidata riskimaandamisinstrumendi efektiivsust; ja (c) on võimalik tagada, et on spetsiifiline riskimaandamisinstrumendi ja erinevate riskipositsioonide markeering.

77. Kahte või enamat tuletisinstrumendivõi nende osa (või valuutaga seotud riskide riskimaandamisinstrumentide puhul kaks või enam mitte-tuletisinstrumenti või osa nendest, või kombinatsioon tuletisinstrumentidest ja mitte-tuletisinstrumentidest või nende osadest) võib vaadelda ühiselt ning markeerida ühiselt kui riskimaandamisinstrumenti, kaasa arvatud siis, kui ühest tuletisinstrumendist tulenevad riskid tasakaalustavad teistest tulenevad riskid. Intressimäära collar või muu derivatiivne instrument, mis kombineerub kirjaliku optsiooni ja ostetud optsiooniga, ei kvalifitseeru riskimaandamisinstrumendina, kui ta tegelikult on kirjalik optsioon, (mille kohta on teada aažio netos). Sarnaselt sellele võib kahte või enamat instrumenti (või nende osa) markeerida kui riskimaandamisinstrumente ainult siis, kui ükski neist pole kirjalik optsioon või optsioon, mille kohta on teada aažio netos.

Maandatava riskiga objektid

Objektide määratlemine

78. Maandatava riskiga objekt võib olla kajastatud vara või kohustus, kajastamata tugev siduv tulevikukohustus, äärmiselt tõenäoline prognoositav tulevane tehing või netoinvesteering välistehingusse. Maandatava riskiga objekt võib olla (a) üksik vara, kohustus, tugev siduv tulevikukohustus, äärmiselt tõenäoline ennustatav tulevane tehing või netoinvesteering välistehingutesse, (b) sarnaste riski karakteriskutega varade, kohustuste, tugevate siduvate tulevikukohustuste, äärmiselt tõenäoliste ennustatavate tulevikutehingute või välistehingutesse investeeringute grupp või (c) osa finantsvarade või finantskohustiste portfelli baasil intressiriski maandamisest, mis jagavad sama maandatavat riski (see käib ainult intressimääraga seotud riskide kohta).

79. Erinevalt laenudest ja nõuetest ei saa tähtajaline investeering olla maandatava riskiga objekt, mis puutub intressimäära või ettemaksetega seotud riskidesse, kuna investeeringu markeerimine tähtajaliseks nõuab kavatsust investeeringut tähtajani hoida, arvestamata selliste investeeringu õiglase väärtuse või rahavoogude muutustega, mis oleksid omistatavad muutustele intressimäärades. Siiski võib tähtajaline hoius olla maandatava riskiga objekt, mis puutub välisvaluutakursside muutumisega seotud ja krediidiriskidesse.

80. Riskimaandamisinstrumentide arvestuse eesmärkidel saab ainult neid varasid, kohustusi, kindlaid siduvaid tulevikukohustusi või äärmiselt tõenäolisi ennustatavaid tulevasi tehinguid, mis kaasavad üksusest väljaspool olevat osapoolt, markeerida kui maandatava riskiga instrumente. Siit järeldub, et riskimaandamisinstrumentide arvestust saab rakendada sama grupi üksuste või segmentide vahel toimuvaile tehinguile ainult nende üksuste või segmentide individuaalsetes või eraldiseisvates finantsaruannetes ja mitte grupi konsolideeritud aruannetes. Erandina võib grupisisese rahaobjekti (nt tütarfirmadevaheline makstav/saadav tasu) välisvaluutakurssidega seotud risk konsolideeritud finantsaruandes maandatava riskiga objektiks kvalifitseeruda siis, kui sellest tulenevad välisvaluuta kursiga seotud kulud või tulud, mis pole ühinemisel IAS 21 *Valuutakursside muutuste mõju* järgi täielikult elimineerituks loetud. IAS 21 järgi pole grupisisese rahaobjekti võõrvaluutaga seotud tulud või kulud konsolideerimisel täielikult elimineeritud, kui grupisisese rahaobjektiga tehakse tehinguid kahe grupiüksuse vahel, millel on erinevad tegevusvaluutad.

Finantsobjektide markeerimine maandatava riskiga objektideks

81. Kui maandatava riskiga objekt on finantsvara või finantskohustis, võib see olla maandatava riskiga objekt, mis puutub riskidesse, mis on seotud ainult osaga selle rahavoogudest või õiglasest väärtusest (nagu näiteks üks või rohkem lepingupõhistest valitud rahavoogudest või osad nendest või protsent õiglasest väärtusest), eeldusel et efektiivsust saab mõõta. Näiteks võib määratletavat ja eraldi mõõdetavat osa intresse kandvast varast või intresse kandvast kohustusest markeerida kui maandatavat riski.

81A. Finantsvarade või finantskohustiste portfelli intressimäärariskiga seotud õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendi (ning ainult sellises riskimaandamisinstrumendis) võib riskimaandamisinstrumendi osa markeerida pigem valuutakoguse (nt dollari-, euro-, naela- või randikoguses) tingimustes kui individuaalsete varadena (või kohustustena). Kuigi portfell võib riskihaldamise eesmärgil sisaldada ka varasid ja kohustusi, on markeeritud rahasumma varade või kohustuste rahasumma. Netosumma markeerimine, kaasates varasid ja kohustusi, pole lubatud. Üksus võib maandada osa selle markeeritud summaga seotud intressimäära riskidest. Näiteks ettemakstavaid varasid sisaldava portfelli riskimaandamise puhul võib üksus maandada õiglase väärtuse muutumisega seotud riske, mis on pigem ennustatavate kui lepinguliste ümberhindamise kuupäevade alusel omistatavad muutustele maandatava riskiga intressimäärale. […].

IAS 39

Mitterahanduslike objektide markeerimine maandatava riskiga objektideks

82. ***Kui maandatava riskiga objekt on mitterahanduslik vara või mitterahanduslik kohustus, markeeritakse seda kui maandatava riskiga objekti (a) välisvaluutaga seotud riskide puhul või (b) tervikuna kõigi riskide puhul raskuse tõttu isoleerida ja mõõta sobiv rahavoogude või õiglaste väärtuste selline muutuste hulk, mis oleks omistatav mingitele muudele spetsiaalsetele riskidele kui seda on välisvaluutaga seotud riskid.***

Objektigruppide markeerimine maandatava riskiga objektideks

83. Sarnaste varade või sarnaste kohustuste riske maandatakse koondatult vaid siis, kui individuaalsed varad või individuaalsed kohustused grupis jagavad riski, mis on markeeritud maandatavaks. Lisaks – grupi iga individuaalse objekti maandatavale riskile omistatav muutus õiglases väärtuses on oodatavalt ligikaudu proportsionaalne objektigrupi maandatavale riskile omistatava muutusega õiglases väärtuses.

84. Kuna üksus hindab riskimaandamise efektiivsust, võrreldes omavahel riskimaandamisinstrumendi (või sarnaste riskimaandamisinstrumentide grupi) õiglase väärtuse või rahavoogude muutust ja maandatava riskiga objekti (või sarnaste maandatava riskiga objektide gruppi), ei ole riskimaandamisinstrumendi võrdlemine pigem üldise netopositsiooniga (st sarnaste tähtaegadega fikseeritud määraga varade ja fikeeritud määraga kohustuste netoväärtus) kui spetsiifilise maandatava riskiga sobiv riskimaandamisinstrumendi arvestuseks.

Riskimaandamisinstrumentide arvestus

85. Riskimaandamisinstrumentide arvestus kajastab riskimaandamisisntrumentide ja maandatava riskiga instrumentide õiglase väärtuse muutustest tulenevaid tasakaalustavaid mõjusid tuludele ja kuludele.

86. ***Riskimaandamissuhteid on kolme tüüpi:***

(a) õiglase väärtuse riskimaandamisinstrument: kajastatud vara või kohustuse, kajastamata tugeva tulevikukohustuse, sellise vara, kohustuse või tugeva tulevikukohustuse õiglase väärtuse sellise muutuse riskimaandamisinstrument, mis on omistatav kindlale riskile ning võib mõjutada tulusid või kulusid.

(b) rahavoo riskimaandamisinstrument: rahavoogude muutlikkuse riskimaandamisinstrument, mis on (i) omistatavad kajastatud vara, kohustuse (näiteks nagu mõned tulevased intressimaksed muutuva määraga võla puhul) või äärmiselt tõenäolise ennustatava tehinguga seotud kindlatele riskidele ning (ii) võivad mõjutada tulu või kulu.

(c) IAS 21 määratletud välistehingute netoinvesteeringuga seotud riskimaandamisinstrument.

87. Riskimaandamisinstrumenti kindla siduva tulevikukohustuse võõrvaluutariski maandamiseks võib lugeda õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendiks või rahavoogude riskimaandamisinstrumendiks.

88. ***Riskimaandamissuhe on riskimaandamisinstrumendi arvestuseks lõikude 89-102 kohaselt kõlblik siis ja ainult siis, kui kõik järgnevad tingimused on täidetud.***

(a) Riskimaandamise algatamisel on olemas riskimaandamissuhte, üksuse riskihaldamise eesmärgi ning riskimaandamisinsrtumendi korraldamise strateegia ametlik markeerimine ja dokumentatsioon. Dokumentatsioon hõlmab riskimaandamisinstrumendi määratlemist, maandatava riskiga objekti või tehingut, maandatava riski olemust ning seda, kuidas üksus hindab riskimaandamisinstrumendi efektiivsust maandatava riskiga objekti õiglase väärtuse või rahavoogude maandatavale riskile omistatava muutumise tasakaalustamist.

(b) Riskimaandamisinstrument prognoositakse olevat maandatavale riskile omistatavate õiglase väärtuse või rahavoogude muutuste tasakaalustamisel kõrge efektiivsusega (vt lisa A lõigud AG105-AG113) ning selle kindla riskimaandamissuhte algselt dokumenteeritud riskihaldamisstrateegiaga.

(c) Rahavoogude riskimaandamisinstrumendi jaoks peavad selle riskimaandamisinstrumendi alla kuuluvad tulevased tehingud olema äärmiselt tõenäoliselt aset leidvad ning esitama muutlikkust rahavoogudest, mis võib lõppeks tulusid või kulusid mõjutada.

(d) Riskihaldamisinstrumendi efektiivsus peab olema usaldusväärselt mõõdetav, st maandatava riskiga objekti õiglane väärtus või rahavood, mis on omistatavad maandatavale riskile ning riskimaandamisinstrumendi õiglane väärtus peavad olema usaldusväärselt mõõdetavad (õiglase väärtuse kindlaksmääramise juhiseid vt lõikudest 46 ja 47 ning lisa A lõikudest AG80 ja AG81).

(e) Riskimaandamisinstrumenti hinnatakse toimimise alusel ning määratakse olevat olnud tegelikult efektiivne sellel finantsaruande perioodil, milleks riskimaandamisaparaat designeeriti.

Õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendid

89. ***Kui õiglase väärtuse riskimaandamisinstrument vastab perioodi jooksul lõigu 88 tingimustele, loetakse teda järgnevalt:***

(a) riskimaandamisinstrumendi õiglases väärtuses ümbermõõtmisest tulenevad tulud või kulud (tuletisriskimaandamisinstrumendi puhul) või välisvaluuta komponent instrumendi IAS 21 alusel mõõdetud bilansilisest maksumusest (mitte-tuletisriskimaandamisinstrumendi puhul) kajastatakse tuludes või kuludes;

ja

(b) Maandatavale riskile omistatav maandatava riskiga objekti tulu või kulu korrigeerib maandatava riskiga objekti bilansilist maksumust ning seda kajastatakse tuludes või kuludes. See rakendub siis, kui maandatava riskiga objekt oleks vastasel juhul mõõdetud soetusmaksumuse järgi. Maandatavale riskile kuludes või tuludes omistatava tulu või kulu kajastamine rakendub siis, kui maandatava riskiga objekt on müügiks sobiv finantsvara.

89A. Finantsvarade või finantsvastutuste portfelli osa intressimäära õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendile (ning ainult sellises riskimaandamisinstrumendis) lõigus 89(b) esitatavad nõuded võivad olla täidetud maandatava riskiga objektile omistatava tulu või kulu esitamisel kas:

(a) eraldiolevas üksikus kirjes varade seas nende ümberhindamise perioodide jaoks, mille jaoks maandatava riskiga objekt on vara;

või

(b) eraldiolevas üksikus kirjes kohustuste seas nende ümberhindamise perioodide jaoks, mille jaoks maandatava riskiga objekt on kohustus.

Ülal punktides (a) ja (b) viidatud eraldiolevaid kirjeid esitatakse järgnevalt finantsvaradele või finantskohustistele. Nendes kirjetes sisalduvad summad eemaldatakse bilansist, kui varade või kohustuste, millega nad seostuvad, kajastamine lõpetatakse.

90. Kui ainult maandatava riskiga objektidele omistatavaid kindlaid riske maandatakse, kajastatakse maandatava riskiga objektide õiglaste väärtuste muutusi, mis pole maandatava riskiga seotud, nii nagu on välja toodud lõigus 55.

91. ***Üksus lõpetab prospektiivselt lõigus 89 määratletud riskimaandamisinstrumentide arvestamise, kui:***

(a) riskimaandamisinstrument kaotab kehtivuse või see müüakse, lõpetatakse või viiakse täide (sellel eesmärgil pole riskimaandamisinstrumendi asendus või katmine muu riskimaadnamisinstrumendiga kehtivuse kaotamine või lõpetamine, kui selline asendumine või kattumine on osa üksuse dokumenteeritud riskimaandamisstrateegiast);

(b) Riskimaandamisinstrument ei vasta enam lõigu 88 riskimaandamise arvestuse kriteeriumitele;

või

(c) üksus tühistab markeeringu.

IAS 39

92. ***Iga lõigust 89(b) tulenev korrigeerimine riskimaandamisobjekti bilansiliseks maksumuseks, mis on omakorda leitud sisemise intressimäära meetodiga (või intressimäära riski riskimaandamisinstrumendi puhul lõigus 89A kirjeldatud eraldiseisvasse bilansirea olemisse), amortiseeritakse tuludesse või kuludesse. Amortisatsioon võib alata niipea, kui korrigeerimine eksisteerib, ning algab hiljemalt siis, kui maandatava riskiga objekti ei korrigeerita enam maandatavale riskile omistatavate muutustega õiglases väärtuses. Korrigeerimine baseerub amortisatsioonikuupäeva ümberarvutatud efektiivsel intressi määral. Siiski – kui finantsvarade või finantskohustiste portfelli intressimäära õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendi puhul pole amortiseerimine ümberarvutatud efektiivset intressi määra kasutades teostatav, amortiseeritakse korrektsioon sirgjoone meetodit kasutades. Korrigeerimine peab olema täielikult amortiseeritud finantsinstrumendi tähtpäevumiseks või - intressiriski maandamise puhul portfelli baasil - asjassepuutuva ümberhindamise ajaperioodi lõpetamiseks.***

93. Kui kajastamata kindel siduv tulevikukohustus on markeeritud kui maandatava riskiga objekt, kajastatakse maandatavale riskile omistatavat järgnevat kumulatiivset muutust kindla siduva tulevikukohustuse õiglases väärtuses kui vara või kohustust vastava tuludes või kuludes kajastatud kulu või tuluga (vt lõik 89(b)). Muutusi riskimaandamisinstrumendi õiglases väärtuses kajastatakse samuti kuludes või tuludes.

94. Kui üksus astub kindlasse siduvasse tulevikukohustusse, et omandada vara või eeldada kohustust, mis on õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendis maandatava riskiga objekt, siis vara või kohustuse algne bilansiline maksumus, mis tuleneb üksuse astumisest kindlasse siduvasse tulevikukohustusse, korrigeeritakse nii, et see hõlmaks kindla siduva tulevikukohustuse kumulatiivseid muutusi, mis on omistatavad bilansis kajastatud maandatavale riskile.

Rahavoogude riskimaandamisinstrumendid

95. ***Kui rahavoogude riskimaandamisinstrument vastab perioodi jooksul lõigu 88 tingimustele, seletatakse teda järgnevalt:***

(a) Riskimaandamisinstrumendi, mille efektiivsus on kindlaks määratud (vt lõik 88), tulude ja kulude osa kajastatakse otse omakapitalis omakapitali muutuste aruande kaudu (vt IAS 1);

ja

(b) Riskimaandamisinstrumendi ebaefektiivset tulude ja kulude osa kajastatakse tuludes või kuludes.

96. Täpsemalt – rahavoogude riskimaandamisinstrumenti kirjeldatakse järgnevalt:

(a) maandatava riskiga objektiga seotud omakapitali eraldiseisvat komponenti korrigeeritakse järgnevatest (absoluutsummas) väiksemaks:

(i) Riskimaandamisinstrumendi kumulatiivsed tulud või kulud riskimaandamise algatamisest;

ja

(ii) Riskimaandamisinstrumendi prognoositud tulevaste rahavoogude kumulatiivne muutus õiglases väärtuses (praeguses väärtuses) alates riskimaandamise algatamisest;

(b) Kõik muud riskimaandamisinstrumendi või selle markeeritud osa (mis pole efektiivne riskimaandamisinstrument) säilinud tulusid või kulusid kajastatakse kuludes või tuludes;

ja

(c) kui üksuse dokumenteeritud riskihaldamisstrateegia kindla riskimaandamissuhte jaoks eraldab riskimaandamisinstrumendi efektiivsuse hindamisest kindla komponendi riskimaandamisinstrumendi kuludest või tuludest või seotud rahavoogudest (vt lõigud 74, 75 ja 88(a)), siis seda eraldatud kulude või tulude komponenti kajastatakse vastavalt lõigule 55.

97. *Kui tulevase tehingu riskimaandamisinstrument toob endaga kaasa finantsvara või finantskohustise kajastamise, siis seotud tulud ja kulud, mis olid vastavalt lõigule 95 kajastatud otse omakapitalis, klassifitseeritakse ümber sama perioodi või perioodi, mille jooksul omandatud tulu või eeldatud kulu mõjutas tulu või kulu (nagu näiteks perioodidel, mil intressitulusid või intressikulusid kajastati), tuludeks või kuludeks. Kui üksus ennustab, et kõiki või osa omakapitalis kajastatud kuludest ei hüvitata ühe või rohkemate tulevaste perioodide jooksul, klassifitseerib üksus summa, mille hüvitamist ei ennustata, ümber kuludesse või tuludesse.*

98. *Kui tulevase tehingu riskimaandamisinstrument toob endaga järgnevalt kaasa mitterahandusliku vara või mitterahandusliku kohustuse kajastamise, või kui mitterahandusliku vara või mitterahandusliku kohustuse tulevane tehing muutub kindlaks siduvaks kohustuseks, millele rakendatakse õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendi arvestust, siis adapteerib üksus allpool olevad punktid (a) ja (b):*

(a) Ta klassifitseerib tulud ja kulud, mis olid vastavalt lõigule 95 kajastatud otse omakapitalis, ümber sama perioodi või perioodi, mille jooksul soetatud vara või eeldatud kohustus mõjutas tulu või kulu (näiteks perioodid, mil hinnalanguse kulusid või müügi maksumust kajastati), kuludesse või tuludesse. Kui üksus ennustab, et kõiki või osa otse omakapitalis kajastatud kuludest ei hüvitata ühe või rohkemate tulevaste perioodide jooksul, klassifitseerib üksus summa, mille hüvitamist ei ennustata, ümber kuludesse või tuludesse.

(b) Ta kõrvaldab seotud tulud või kulud, mis vastavalt lõigule 95 otse omakapitalis kajastatud olid, ning hõlmab nad vara või kohustuse algsesse soetusmaksumusse või muudesse bilansimaksumustesse.

99. *Üksus adapteerib oma arvestuspõhimõtetena lõigu 98 kas punkti (a) või (b) ning rakendab seda kooskõlaliselt kõigi riskimaandamisinstrumentidega, mis lõiguga 98 seotud on.*

100. *Muude kui lõikudega 97 ja 98 hõlmatavate rahavoogude riskimaandamisinstrumentide jaoks, mida on otseselt omakapitalis kajastatud, hakatakse kajastama sama perioodi või selle perioodi, mille jooksul maandatava riskiga tulevane tehing tulusid ja kulusid mõjutab, kuludes ja tuludes (näiteks kui leiab aset ennustatud müük).*

101. *Kõigis järgnevates tingimustes lõpetab üksus prospektiivselt riskimaandamisinstrumentide kajastamise, nii nagu lõikudes 95-100 määratletud:*

(a) riskimaandamisinstrument kaotab kehtivuse või see müüakse, lõpetatakse või viiakse täide (sellel eesmärgil pole riskimaandamisinstrumendi asendus või kattumine muu riskimaandamisinstrumendiga kehtivuse kaotamine või lõpetamine, kui selline asendumine või kattumine on osa üksuse dokumenteeritud riskimaandamisstrateegiast); Sellisel juhul perioodist, mil riskimaandamine oli efektiivne (vt lõiku 95 (a)), otse omakapitalis kajastatuks jäänud riskimaandamisinstrumendi kumulatiivsed tulud või kulud jäävad eraldi kajastatuks omakapitalis, kuni toimub ennustatud tehing. Kui tehing aset leiab, rakendub lõik 97, 98 või 100.

(b) Riskimaandamisinstrument ei vasta enam lõigu 88 riskimaandamisinstrumentide arvestusele. Sellisel juhul perioodist, mil riskimaandamine oli efektiivne (vt lõik 95(a)), otse omakapitalis kajastatuks jäänud riskiinstrumendi kumulatiivsed kulud või tulud jäävad eraldi kajastatuks, kuni leiab aset ennustatud tehing. Kui tehing aset leiab, rakendub lõik 97, 98 või 100.

(c) Tulevase tehingu asetleidmist ei peeta enam tõenäoliseks – sellisel juhul iga perioodist, mil riskimaandamine oli efektiivne (vt lõik 95(a)), otse omakapitalis kajastatuks jäänud riskimaandamisinstrumendi kõik kumulatiivsed kulud või tulud kajastatakse tuludes või kuludes. Tulevase tehingu, mille asetleidmine pole enam äärmiselt tõenäoline (vt lõik 88(c)), toimumist võidakse siiski ikka veel ennustada.

(d) Üksus tühistab markeeringu. Tulevase tehingu riskimaandamisinstrumentide puhul perioodist, mil riskimaandamine oli efektiivne (vt lõik 95(a)), otse omakapitalis kajastatuks jäänud riskimaandamisinstrumendi kumulatiivsed tulud või kulud jäävad eraldi kajastatuks omakapitalis, kuni prognoositud tehing aset leiab või kui tema asetleidmist enam ei prognoosita. Kui tehing aset leiab, rakendub lõik 97, 98 või 100. Kui tehingu toimumist enam ei ennustata, kajastatakse kumulatiivseid kulusid ja tulusid, mida seni otse omakapitalis kajastati, kuludes ja tuludes.

102. ***Välistehingute netoinvesteeringute riskimaandamisinstrumente, kaasa arvatud netoinvesteeringute osaks loetud rahaobjektide riskimaandamisinstrumente (vt IAS 21), seletatakse sarnaselt rahavoogude riskimaandamisinstrumentidele:***

(a) Riskimaandamisinstrumendi, mille efektiivsus on kindlaks määratud, tulude ja kulude osa kajastatakse otse omakapitalis omakapitali muutuste aruande kaudu (vt IAS 1);

ja

(b) mitteefektiivne osa kajastatakse kasumis või kahjumis.

Otse omakapitalis kajastatud riskimaandamise efektiivse osaga seotud riskimaandamisinstrumendi tulusid ja kulusid hakatakse kajastama välistehingute müügi tuludes ja kuludes.

JÕUSTUMISKUUPÄEV JA ÜLEMINEKUSÄTTED

103. ***Üksus rakendab seda standardit (kaasa arvatud märtsis 2004. välja antud parandused) aastasteks perioodideks alates või pärast 1. jaanuari 2005. Lubatud on ka varasem rakendamine. Üksus ei rakenda seda standardit (kaasa arvatud märtsis 2004 välja antud parandused) aastasteks perioodideks enne 1. jaanuari 2005, kui ta rakendab ka detsembris 2003 välja antud IAS 32. Kui üksus rakendab seda standardit perioodil enne 1. jaanuari 2005, siis peab ta selle fakti ka avalikustama.***

104. ***Seda standardit rakendatakse retrospektiivselt, välja arvatud sellistel juhtudel, mis on välja toodud lõikudes 105-108. Eelnenud perioodi säilinud sissetulekute avatud bilanss ning kõik muud komparatiivsed summad tuleb korrigeerida nii, nagu see standard oleks alati kasutusel olnud, kui just informatsiooni uuestiesitamine on teostamatu. Kui uuestiesitamine on teostamatu, peab üksus selle fakti avalikustama ning määratlema, mis ulatuses informatsiooni uuesti esitati.***

105. ***Kui seda standardit esmakordselt rakendatakse, on üksusel lubatud markeerida eelnevalt kajastatud finantsvara või finantskohustis kui õiglases väärtuses kasumiaruande kaudu kajastatav või müügiks sobiv finantsvara või finantskohustis, hoolimata lõigu 9 nõudest teha selliseid markeerinuid algsel tunnustamisel. Kõigi selliste müügiks sobivate markeeritud finantsvarade kohta peab üksus kajastama kõik kumulatiivsed muutused õiglases väärtuses omakapitali eraldi komponendis, kuni järgneva kajastamise lõpetamise või väärtuse languseni, mil üksus kannab selle kumulatiivse kulu või tulu kasumisse või kahjumisse. Kõigi tulude ja kulude läbi õiglases väärtuses või müügiks sobivate finantsinstrumentide jaoks peab üksus:***

(a) esitama uuesti finantsvara või finantskohustise, kasutades komparatiivsete finantsaruannete uut markeeringut;

ning

(b) avalikustama igasse kategooriasse ja klassifikatsiooni markeeritud finantsvarad ja finantskohustised ning eelmise finantsaruande bilansilise maksumuse.

106. ***Välja arvatud nii, nagu lubatud lõiguga 107, rakendab üksus kajastamise lõpetamise nõudeid lõikudes 15-37 ja lisa A lõike AG36-AG52 väljavaadetele. Vastavat sellele – kui üksus vastavalt 2000. a. revideeritud IAS 39-le finantsvara kajastamise lõpetas sellise tehingu tulemusena, mis leidis aset enne 1. jaanuari 2004, ja nende varade kajastamist pole selle standardi järgi lõpetatud, siis see ei lõpeta nende varade kajastamist.***

107. ***Hoolimata lõigust 106 võib üksus rakendada lõikudes 15-37 ja lisa A lõikudes AG36-AG52 väljatoodud kajastamise lõpetamise nõudeid retrospektiivselt üksuse poolt valitud kuupäevast alates tingimusel, et informatsioon, mida vajatakse IAS 39 rakendamiseks varadele ja kohustustele, mille kajastamine on minevikutehingu tulemusena lõpetatud, saadi nende tehingute algse arvestamise ajal.***

108. ***Üksus ei korrigeeri mitterahaliste varade ja mitterahaliste kohustuste bilansilist maksumust, et eraldada rahavoogude riskimaandamisinstrumentidega seotud tulud ja kulud, mis olid hõlmatud bilansilises maksumuses enne finantsaastat, mil seda standardi esmakordselt rakendati. Selle finantsperioodi algul, mil seda standardit esmakordselt rakendatakse, peab iga summat, mida on otseselt kajastatud kindla tulevikukohustuse riskimaandamisinstrumendi (mida selle standardiga on loetud õiglase väärtuse riskimaandamisinstrumendiks) omakapitalis, klassifitseerima ümber kui vara või kohustuse, välja arvatud välisvaluutariskide maandamise instrumendid, mida peab jätkuvalt käsitlema kui rahavoo riskimaandamisinstrumenti.***

TEISTE SEISUKOHTADE TÜHISTAMINE

109. See standard asendab IAS 39-t *Finantsinstrumendid: Kajastamine ja mõõtmine,* mis on revideeritud oktoobris 2000.

110. See standard ja kaasnev "Täideviimise juhend" asendavad IAS 39 Täideviimise Juhendi Komitee poolt välja antud ja eelmise IASC poolt kinnitatud "Täideviimise juhendit."

IAS 39

LISA A

Rakendamise juhised

Käesolev juhis on standardi lahutamatu osa

Rakendusala (paragrahvid 2-7)

AG1. Lepinguid, mis nõuavad klimaatilistel geograafilistel või teistel füüsilistel muutujatel põhinevat makset, kasutatakse tavaliselt kui kindlustuspoliise. (Neile, mis baseeruvad klimaatilistel muutujatel, viidatakse kui "ilmastikumõjuga tuletisinstrumentidele.") Selliste lepingute raames tehtud maksed baseeruvad kindlustatud majandusühiku kahjumi suurustel. Õigused ja kohustused kindlustuslepingute korras, mis põhimõtteliselt ei hõlma finantsriskide ülekandmist, on selle normatiivi rakendusalast välja arvatud lõike 2 punkti d järgi. Mõnede lepingute korras tehtavad väljamaksed, mis nõuavad makseid, mis baseeruvad klimaatilistel, geoloogilistel või teistel füüsilistel muutujatel, on sõltumatu kindlustatud majandusühiku kahjumi suurusest. Sellised lepingud on selle normatiivi rakendusalast välja arvatud lõike 2 punkti h kohaselt.

AG2. See normatiiv ei muuda nõudeid seoses töövõtjate hüvitisplaanidega, vastavalt IAS 26 *Pensionihüvitiste plaanide arvestus ja aruandlus* ja rojalti-kokkulepped, mis baseeruvad läbimüügi või teenuste mahul, mis on arvestatud IAS 18 *korras*.

AG3. Mõnikord teeb majandusüksus selle, mida ta vaatleb kui "strateegilist investeeringut" omakapitali vahenditeks, mis on emiteeritud teise majandusüksuse poolt, kavatsusega luua või säilitada pikaajaline kasutussuhe majandusüksusega, kus see investeering on tehtud. Majandusüksuse investor kasutab IAS 28 *Investeeringud Sidusettevõtetesse,* et kindlaks määrata, kas omakapitali arvestusmeetod on sobiv sellise investeeringu jaoks. Sarnaselt kasutab majandusüksuse investor IAS 31 *Osalemine ühisettevõtetes,* et kindlaks määrata, kas proportsionaalne konsoldieerimine või kapitaliosaluse meetod on sellise investeeringu jaoks sobiv. Kui kas kapitaliosaduse meetod või proportsionaalne konsolideerimine on sobiv, siis majandusüksus rakendab käesolevat normatiivi, selle strateegilise investeeringu juures.

AG4. Käesolev normatiiv rakendub kindlustajate finantsvarale ja finantskohustisele, välja arvatud õigused ja kohustused, mis kerkivad esile kindlustuslepingute korras, mis on välja arvatud lõike 2 punkti d korras.

Mõisted (lõiked 8-9)

Efektiivne intressimäär

AG5. Mõnedel juhtudel, finantsvarad nõutud suurel diskontomääral, mis peegeldab kantud krediitkahjusid. Majandusüksused hõlmavad kaetud krediitkahjusid hinnangulistes rahavoogudes arvutades efektiivset intressimäära.

AG6. Rakendades sisemise intressimäära meetodit, amortiseerib majandusüksus kõik tasud, makstud ja saadud punktid, tehingukulutused ja teised ülekursid või allahindlused, mis on arvatud efektiivse intressimäära kalkulatsiooni eeldatava vahendi eluaea kohta. Kuid siiski, kasutatakse lühemat perioodi, kui see on periood, millega tasud, makstud ja saadud punktid, tehingukulutused ja teised ülekursid või allahindlused kaasnevad. Nii juhtub, kui muutujad, millega tasud, makstud ja saadud punktid, tehingukulutused ja teised ülekursid või allahindlused kaasnevad, on ümber hinnatud turumäärade järgi enne eeldatavat vahendi tähtajalist väärtust. Sellisel juhul on sobiv amortisatsiooniperiood, perioodiks järgmisele samalaadsele ümberhindamistähtajale. Näiteks, kui ülekurss või allahindlus muutuva intressimäära vahendi suhtes näitab intressi, mis on laekunud vahendile, alates sellest kui intress oli viimati makstud, või muutused turumäärades, alates sellest kui muutuv intressimäär oli ennistatud turumääradele, see amortiseeritakse järgmisele tähtajale, kui muutuv intressimäär on ennistatud turumääradele. See on nii, sest ülekurss või allahindlus on seotud järgmise intressi tähtaja ennistamisega, sest sellel tähtajal, see muutuja, millega ülekurss või allahindlus on seotud (s.o intressimäär) ennistab turumääradasid. Kui siiski ülekurss või allahindlus tuleneb muutusest laenu hinnavahes muutuva intressimäära suhtes, mis on kindlaks määratud vahendis või teises muutujas, mis pole ennistatud turumääradega, siis see amortiseeritakse eeldatud vahendi elueale.

AG7. Muutuva intressimäära finantsvarade ja muutuva intressimäära finantskohustiste jaoks, perioodiline rahavoogude ümberhindamine, peegeldamaks efektiivse intressimäära intressi muutmiste liikumisi turumäärades. Kui finantsvara muutuv intressimäär või finantskohustise muutuv intressimäär on esmaselt kajastatud koguselt, mis on võrdne põhimõtteliselt saadavate või makstavate lõpptähtaegadega, hinnates ümber tulevased intressimaksed, ei oma tavaliselt märkimisväärset mõju varade või kohustiste bilansilisele jääkmaksumusele.

AG8. Kui majandusüksus muudab oma hinnanguid maksetele või kviitungitele, kohaldab majandusüksus varade või kohustiste bilansilise jääkmaksumuse (või grupi finantsvahendeid), et näidata tegelikku ja muudetud hinnangulisi rahavoogusid. Majandusüksus rekalkuleerib bilansilise jääkmaksumuse, muutes finantsvahendite algse efektiivse intressimäära eeldatavat tulevast rahavoogude eksisteerivat väärtust. Kohaldamine on kajastatud kui kasumi või kahjumi tulu või kulu.

Tuletisinstrumendid

AG9. Tüüpilised tuletisinstrumentide näited on futuur- ja forvard-, vahetus- ja optsioonilepingud. Tuletisinstrumendil on tavaliselt nominaalsumma, mis on valuutasumma, aktsiate arv, kaaluühikute arv või kogus või mõni teine ühik, mis on lepingus ära määratud. Kuid siiski, tuletusinstrument ei nõua omanikul või koostajal nominaalsumma investeerimist või laekumist lepingu jõustumisel. Alternatiivselt, seega, tuletisinstrument võib nõuda fikseeritud makset või makset muutuva summa pealt (aga mitte proportsionaalselt aluseks oleva muutuja muutustega) mõne tulevase sündmuse tulemusena, mis pole seotud nominaalväärtusega. Näiteks, leping võib nõuda CU1 000 (*) fikseeritud makset, kui kuuekuuline LIBOR tõuseb 100 baaspunkti. Selline leping on tuletusinstrument kuigi nominaalsumma pole täpsustatud.

AG10. Tuletisinstrumendi mõiste selles normatiivis hõlmab lepinguid, mis tasaarveldavad bruto alusvara ühiku üleandmisega (nt forvardleping, et osta fikseeritud määraga võlainstrument). majandusüksusel võib olla leping, et osta või müüa mittefinantsühikut, mis võib olla arveldatud sularahanetos või teise finantsinstrumendis või finantsinstrumentide vahetamises (nt leping, et osta või müüa fikseeritud hinnaga kaupa tulevase tähtajaga). Selline leping on käesoleva normatiivi rakendusalas, välja arvatud, kui see pole sisestatud ja kui seda ei peeta mittefinantsühikute edasiandmise eesmärkidel, vastavalt majandusüksuse oodatava ostu-, müügi- või kasutusnõuetega (vaata lõikeid 5-7).

AG11. Üks tuletisinstrumendi määratlevamaid karakteristikaid on, et sellel on esmane netoinvesteering, mis on väiksem kui see, mis on nõutud teist tüüpi lepingute puhul ning, millelt oodatakse sarnast vastust turufaktorite muutustele. Optsioonileping vastab selle määratlusele, sest ülekurss on väiksem kui nõutud investeering, et säilitada alusfinantsinstrumente, millega optsioon on seotud. Valuutavahetusleping, mis nõuab erinevate valuutade õiglaste väärtuste kohast esmast vahetamist, vastab sellele määratlusele, sest selles pole ühtegi esmast netoinvesteeringut.

AG12. Regulaarsed ostud või müügid tõstavad fikseeritud hinna kohustust tehingupäeva ja väärtuspäeva vahel, mis vastab tuletisinstrumendi mõiste määratlusele. Kuid siiski, kohustuse lühiajalise kestuse pärast pole see kajastatud kui muutuv finantsinstrument. Veelgi enam, see normatiiv pakub eriarveldust tavalepingutele (vaata lõike 38 ja AG53–AG56).

Tehingukulutused

AG13. Tehingukulutused hõlmavad tasusid ja komisjonide makseid agentidele (kaasa arvatud töövõtjad, kes esinevad müügiagentidena), nõunikele, maakleritele, diileritele, järelevalveorganite lõivud ja väärtpaberite vahetused, tehingumaksud ja koormised. Tehingukulutused ei hõlma võla ülekursse või allahindlusi, finatskulutusi või sisemisi administartiiv- või valduskulusid.

Kaubanduses olevad finantsvarad ja finantskohustised

AG14. Kauplemine peegeldab üldiselt aktiivset ning pidevat ostu ja müüki ja finantsinstrumenti, mida hoitakse kauplemiseesmärgil ja mida üldiselt kasutatakse kasu saamise eesmärgil hinna või diileri tagatise lühiajalistest kõikumispiiridest.

AG15. Kaubanduses olevad finatskohustised hõlmavad:

(a) tuletiskohustisi, mis pole arvestatud kui riskimaandamisinstrument;

(b) Kohustised kohale toimetamaks finantsvarasid, mis on laenatud lühikeseks müüja poolt (s.o üksus, mis müüb finantsvarasid, mida ta on laenanud ja mida ta veel ei oma);

(*) Selles standardis on monetaarsed summad fikseeritud "valuutaühikuga" (CU).

(c) finantskohustised, mis on kaetud kavatsusega neid lähiajal tagasi osta (nt noteeritud laenuinstrument, mille emitent võib lähiajal tagasi osta, sõltuvalt selle õiglase väärtuse muutustest);

ja

(d) finantskohustised, mis on osa eristatud finantsinstrumendi portfellist, mida juhatatakse koos ja mille lühiajalise tulu saamise hiljutise patenteerimise kohta on tõendid.

Asjaolu, et kohustist kasutatakse kaubandustegevuste finantseerimiseks, ei muuda seda veel kauplemiseesmärgil hoitavaks.

Lunastustähtajani hoitav investeering

AG16. Üksusel pole positiivset kavatsust hoida fikseeritud lunastustähtajaga lunastustähtajani investeeringut finantsvarades, kui:

(a) üksus kavatseb hoida finatsvara määratlemata perioodi vältel;

(b) üksus on valmis müüma finantsvara (välja arvatud kui olukord on kordumatu ning seda ei ole olnud võimalik üksuse poolt mõistuslikult ette näha) vastuseks muutustele turu intressimääras või tururiskis, vajab kohustis muutusi alternatiivinvesteeringute kättesaadavuses ja loovutamises; muutusi rahastamisallikates ja rahastamistingimustes või muutusi välisvaluuta riskis,

või

(c) emitendil on õigus arvestada finantsvara koguselt, mis on märkimisväärselt madalam selle amortiseeritud soetusmaksumusest.

AG17. Laenuinstrument muutuva intressimääraga rahuldab lunastustähtajani hoitava investeeringu kriteeriumit. Omakapitaliinstrumendid ei saa olla lunastustähtajani hoitav investeering, kas seepärast, et neil on määramata eluiga (nagu lihtaktsial) või seepärast, et summad, mida valdaja võib saada võivad varieeruda viisis, mis pole ette määratud (nagu näiteks aktsia optsiooid; ostutähed ja teised sarnased õigused). Vastavalt lunastustähtajani hoitava investeeringu määratlusele, fikseeritud või kindlaksmääratavad maksed ja fikseeritud lunastustähtaeg tähendavad, et lepinguline kokkulepe määratleb maksete summad ja tähtajad valdajale, nagu näiteks intressimäär ja printsipaalmaksed. Märkimisväärne maksmata jätmise risk ei välista finantsvarade klassifikatsiooni vastavalt lunastustähtajale, kuni lepingulised maksed on fikseeritud või kindlaks määratud ja ka teine selle klassifikatsiooni kriteerium on rahuldatud. Igavese võlainstrumentide eraldamise raames määramata aja intressimaksete raames, ei saa instrumenti klassifitseerida kui lunastustähtajani hoitavat, sest pole lunastustähtaja kuupäeva.

AG18. Kriteerium lunastustähtpäevani hoitavate investeeringute klassifitseerimiseks vastab finantsvarale, mis on emitendi poolt tagasiostetav, kui väljastaja kavatseb ja on võimeline seda viivitama kuni see on tagasi ostetud või kuni lunastustähtpäevani ja väljastaja katab sisuliselt kõik selle bilansilised maksumused. Kui emitendi aktsiate ostuoptsioon on kasutatud, siis see lihtsalt kiirendab varade lunastustähtaega. Siiski, finantsvarad on tagasi ostetud selle alusel, mis tuleneb väljastaja sisulisest bilansilise maksumuse mittekatmisest, finantsvarad ei saa olla liigitatud kui lunastustähtajani hoitav investeering. Üksus võtab arvesse igat makstud ülekurssi kapitaliseeritud ülekandekulusi kindlaksmääramisel, kas bilansiline maksumus on sisuliselt kaetud.

AG19. Tagasimüüdav finantsinstrument (s.t. väljastajal on õigus nõuda, et emitent maksaks tagasi ostaks tagasi finantsvarad enne lunastustähtaega.) ei saa olla liigitatud kui lunastustähtajani hoitav investeering, sest finantsvara kehtestatud tunnuse välja maksmine on vastukäiv väljendatud kavatsusele hoida finantsvara kuni laenutähtajani.

AG20. Enamikule finantsvaradele on õiglane väärtus plaju sobilikum mõõde kui amortiseeritud kulu. Lunastustähtajani hoidmise klassifikatsioon on erand ainult siis kui üksusel on postiivne kavatsus ja võime investeeringut lunastustähtajani hoida. Kui üksuse häälteenamus kahtleb viimase kavatsustes ja võimes selliseid investeeringuid hoida lunastustähtajani; näeb lõige 9 ette erandi kasutamist mõistliku ajaperioodi jooksul.

AG21. Kõige hullem võimalik, mis saab juhtuda ja mis on vähetõenäoline, nagu näiteks pangaröövi või mõni muu sarnane olukord, mis mõjutab kindlustusandjat, seda ei hinda üksus ega otsusta, kas kas tal on positiivne kavatsus ja võime hoida investeeringut lunastustähtajani.

AG22. Enne lunastustähtaega tehtavad müügid rahuldavad lõike 9 nõuet ja seepärast ei tõuse esile ka küsimus üksuse kavatsuse kohta hoida investeeringut lunastustähtajani – kui neid ei saa omistada järgnevate juurde:

(a) tähelepanuväärne emitendi krediidikõlblikkuse halvenemine. Näiteks, intressimäära alanemisele järgnev müük välisintressimäära ametkonna poolt, tõstatab tingimata küsimuse üksuse kavatsusest hoida teisi investeeringuid lunastustähtajani, kui alanemine pakub tõendeid tähelepanuväärsest emitendi krediidikõlblikkuse halvenemisest mille on kindlaks määranud viide intressimäärale alates selle esmasest äratundmisest. Sarnaselt ka kui üksus kasutab sisemisi intressimäärasid krediidiriskide hindamiseks, siis muutused neis sisemistes intressimäärades võivad kaasa aidata kindlaks määrata emitente, kelle pärast on toimunud tähelepanuväärne krediidikõlblikkuse halvenemine; üksuse poolt võimaldatud sisemiste intressimäärade hindamisele lähenemine ja muutused nendes intressimäärades, annavad kooskõlastatud, usaldusväärse ja objektiivse mõõte emitendi krediidikvaliteedi kohta. Selles sisaldub ka tõendus selle kohta, et finantsvara on langenud (vaata lõike 58 ja 59), krediidikõlblikkuse halvenemisele on sageli viidatud kui tähelepanuväärsele asjolule.

(b) muutus maksuseaduses, mis kõrvaldab või vähendab tähelepanuväärselt lunastustähtajani hoitava investeeringu intressimäära maksu-vabastamise staatust (aga mitte muutus maksuseaduses uuendab marginaalseid tulumaksumäärasid, mida rakendatakse intressitulus).

(c) olulise äriühenduse loomine või oluline meelestatus (nagu näiteks segmendi müük), mis peab vajalikuks lunastustähtajani hoitavate investeeringute müüki või üleandmist, et säilitada üksuse olemasolev intressimäära positsioon või krediidiriski poliitika (kuigi äriühendus on üksuse kontrolli all olev sündmus, peavad selle investeeringute portfelli muutused säilitama intressimäära poliitika või nende krediidiriski poliitika on pigem järelduslik kui kajastatud).

(d) põhikirja või halduslike nõuete muutused, mis muudavad tähelepanuväärselt kas seda mida lubatav investeering määratleb või teatud tüüpi investeeringute maksimaalset taset, mille tõttu üksus peab võõrandama lunastustähtajani hoitava investeeringu.

(e) oluline ettevõtte regulatiivkapitali nõuete kasvamine, mis põhjustab üksuse lunastustähtajani hoitavate investeeringute müümise koguselise vähendamise.

(f) olulist kasvu riskitegurites lunastustähtajani hoitavates investeeringutes kasutatakse regulatiivkapitali riskipõhistel eesmärkidel.

AG23. Üksusel pole tõestatud võimet hoida lunastustähtajani investeeringut finantsvaras fikseeritud tähtpäevaga, kui:

(a) tal pole kättesaadvaid finantsallikaid, et jätakata investeeringu rahastamist kuni lunastustähajani;

või

(b) vastavalt olemasoleva seaduslikele või teistele piirangutele, mis võiksid rikkuda selle kavatsust hoida finantsvarasid kuni lunastuskuupäevani. (Kuid siiski emitendi aktsia ostuoptsioon ei pea tingimata rikkuma emitendi kavatsust hoida finantsvara lunastustähtajani – vaata lõige AG18.)

AG24. Asjaolud, välja arvatud need, mis on ära toodud lõigetes AG16-AG23, võivad osutada sellele, et üksusel pole positiivset kavatsust või võimet hoida investeeringut lunastuskuupäevani.

AG25. Üksus hindab selle kavatsust ja võimet hoida selle lunastustkuupäevani hoitavat investeeringut lunastustöhtpäevani mitte ainult siis, kui need finantsvarad on algselt kajastatud, aga ka igal tulevasel bilansipäeval.

AG26. Iga mitte-tuletisfinantsvara fikseeritud või kindlaks määratletavate maksetega (kaasa arvatud laenuvarad, kaubandusnõuded; võlainstrumentidesse tehtud investeeringud ja pankades hoitavad hoiused) võiksid potentsiaalselt vastata laenu ja nõuete määratlusele. Kuid siiski, finantsvara, mis on noteeritud aktiivsel turul (nagu näiteks noteeritud võlainstrument, vaata lõige AG71) ei lähe arvesse kui laen või nõue. Finantsvarad, mis ei vasta laenude ja nõuete määratlusele, võivad olla liigitatud kui lunastustähtajani hoitavad investeeringud, kui nad vastavad antud klassifikatsiooni tingimustele (vaata lõige 9 ja AG16–AG25). Finantsvara, mis oleks muidu klassifitseeritud kui laen või nõue, esmasel kajastamisel, võib üksus määrata selle kui õiglase väärtusega kasumi või kahjumi või müügiks oleva finantsvara kaudu.

Varjatud tuletisinstrumendid (lõiked 10-13)

AG27. Kui põhileping pole avalikustanud või kindlaks määranud tähtaega ja esindab jääkosalust üksuse netovaras, siis selle majanduslik karakteristika ja riskid on seotud omakapitaliinstrumendiga ja varjatud tuletisinstrument peab omama võrdseid karakteristikaid, mis on seotud sama üksusega, millele on viidatud ja sellega tihedalt seotud. Kui põhileping pole tuletisinstrument ja vastab finantsvara määratlusele, siis selle majanduslikud iseloomustused ja riskid on seotud võlainstrumendiga.

AG28. Varjatud mitte-optsiooni tuletisinstrument (nagu näiteks varjatud forvard või *swap*) on lahutatud selle põhilepingust selle välja kuulutatud või rakendatud olulistel tingimustel, vastavalt sellele on õiglane väärtus algsel kajastamisel võrdne nulliga. Varjatud optsioonipõhisel tuletisel (nagu näiteks varjatud müük, ost, ülempiir, alammäär, swaptsioon) on lahutatud selle põhilepingust välja kuulutatud optsioonitunnuste põhjal. Alusinstrumendi algse kajastamise hulk on lõppkogus pärast varjatud tuletisinstrumentide lahutamist.

AG29. Üldiselt, mitmekordsed varjatud tuletisinstrumendid ühekordses instrumendis on käsitletud kui ühekordset kumulatiivset varjatud tuletisinstrumenti. Kuid siiski, varjatud tuletisinstrumendid, mis on klassifitseeritud kui omakapital (vaata IAS 32 *Finantsinstrumendid*).*Avalikustamine ja esitamine* on arvestatud eraldi neist, mis on klassifitseeritud kui kulud või kohustised. Lisaks, kui instrumendil on rohkem kui üks varjatud tuletisinstrument ja need tuletisinstrumendid on seotud erinevate riskitõenäosustega ja on harilikult eraldi seisvad ja üksteisest sõltumatud, on nad arvestatud ka teineteisest eraldi.

AG30. Varjatud tuletisinstrumendi majanduslikud karakteristikud pole tihedalt seotud põhilepinguga (lõige 11 punkt (a)) järgnevates näidetes: Nendes näidetes, eeldades et lõike 11 punkti b ja c tingimused on täidetud ja üksus arvestab varjatud tuletisinstrumente eraldi põhilepingust.

(a) Müügioptsioon varjatud instrumendis, mis võimaldab omanikul nõuda emitendil soetada instrument teatud summas sularahas või mõnes muus varas, mis varieerub omakapitali või kauba hinna indeksi muutuse järgi, mis ei ole tihedas seoses alusvõlaga.

(b) Omakapitaliinstrumendis varjatud ostuoptsioon, mis võimaldab emiteerijal omakapitaliinstrumendi kindla hinnaga taasomandada, ei ole omaniku seisukohast alusinstrumendiga lähedalt seotud (emiteerija seisukohast on ostuoptsioon omakapitaliinstrument juhul kui see vastab IAS 32 klassifikastiooni tingimustele ning sel juhul jääb see selle standardi valdkonnast välja).

(c) Ülejäänud perioodi võlainstrumendi tähtajani pikendamise võimalus või automaatne selle rakendumine, ei ole alusvõlainstrumendiga lähedalt seotud välja arvatud juhul, kui pikendamise ajal esineb samaaegne seotus hinnangulise valitseva intressi turumääraga. Kui majandusüksus emiteerib võlainstrumendi ja selle võlaintrumendi omanik kirjutab kolmandikule võla ostuoptsiooni, loeb emiteerija ostuoptsiooni perioodi pikendamiseks võlainstrumendi tähtajani eeldades, et emiteerijalt saab ostuoptsiooni realiseerimise tulemusena nõuda võlainstrumendi ümberturustamises osalemist või selle võimaldamist.

(d) Omakapitali indeksi intressi- või põhimaksed, mis kaasnevad võlainstrumendi või kindlustuslepinguga, mille järgi intress või põhiosa on seotud omakapitaliinstrumendi väärtusega, ei ole lähedalt seotud alusinstrumendiga kuna põhiosas ja varjatud tuletisinstrumentides sisalduvad riskid on erinevad.

(e) Kaubaindeksiga intressi- või põhimaksed, mis kaasnevad alusvõlainstrumendiga või kindlustuslepinguga ei ole, milles intress või põhiosa on määratud kauba hinnaga (näiteks kuld), ei ole lähedalt seotud alusinstrumendiga kuna põhiosas ja varjatud tuletisinstrumendis sisalduvad riskid on erinevad.

(f) Omakapitali ümberpaigutamise osa, mis kaasneb konverteeritava võlainstrumendiga, ei ole instrumendi omaniku seisukohast lähedalt seotud alusvõlainstrumendiga (emiteerija seisukohast on omakapitali ümberpaigutamise optsioon omakapitaliinstrument ja jääb eeldusel, et see vastab IAS 32 klassifikastioonis esitatud tingimustele, selle standardi valdkonnast välja).

(g) Ostu-, müügi-, tagasiostu- või ettemakseoptsiooni instrument ei ole lähedalt seotud alusinstrumendiga välja arvatud juhul, kui optsiooni realiseerimishind on hinnanguliselt võrdne võlainstrumendi amortisatsioonikuluga igal relaiseerimistähtajal. Konverteeritava võlainstrumendi, millega kaasneb ostu- või müügioptsiooni osa, emiteerija seisukohast toimub ostu- või müügioptsiooni lähedase alusvõlainstrumendiga seotuse hindamine enne omakapitalielemendi eraldamist IAS 32 järgi.

(h) Krediidituletised, mis alusvõlainstrumendiga kaasnevad ja võimaldavad ühel osalisel (hüvitisesaajal) teatud vara krediidiriski, mille omanik ta ei pruugi olla, üle kanda teisele osalisele (garandile), ei ole alusvõlainstrumendiga tihedalt seotud. Sellised krediidituletised võimaldavad garandil hinnata varaga seotud krediidiriski seda otseselt omamata.

AG31. Hübriidinstrumendi näiteks on finantsinstrument, mis annab omanikule õiguse müüa finantsinstrument emiteerijale tagasi teatud summa sularaha eest või muu finantsvara eest, mis varieerub omakapitali või kauba indeksi muutuse alusel, mis võib suureneda või väheneda (müüdav instrument). […] Paragrahvi 11 järgi tuleb eraldada varjatud tuletisinstrument (näiteks indekseeritud põhimakse), kuna põhileping on paragrahvi AG27 järgi võlainstrument ka indekseeritud põhimakse ei ole alusvõlaintrumendiga paragrahvi AG30(a) järgi tihedalt seotud. Kuna põhimakse saab suureneda ja väheneda on varjatud tuletisinstrument mitte-optsiooniline tuletis, mille väärtus on seotud aluseks oleva muutujaga.

AG32. Müüdava instrumendi puhul, mida saab igal ajahetkel sularaha eest tagasi müüa, mille hulk on proportsionaalses suuruses majandusüksuse netovara osast (näiteks avatud ühisfond või mõni üksusega seotud investeerimistoode), annab varjatud tuletisinstrumentide eraldamine ja eraldiarvestus iga komponendi kohta võimaluse arvestada ühendinstrumedi tagasiostusumma, mis on bilansis määratud kuupäeval makstav juhul kui omanik realiseerib oma õigust müüa instrument emiteerijale tagasi.

AG33. Varjatud tuletisinstrumendi majandusnäitajad ja riskid on tihedalt seotud põhilepingu majandusnäitajate ja riskidega järgnevates näidetes. Nendes näidetes ei arvestata omakapitali varjatud tuletisinstrumendi jaoks eraldi põhilepingust.

(a) Varjatud tuletisinstrument, mille aluseks on intressimäär või intressimäära indeks, mis võib muuta intressi summat, mis muidu makstaks või saadaks intressi kandvalt põhivõlainstrumendilt, on tihedalt seotud alusinstrumendiga, välja arvatud juhul, kui kombineeritud instrumenti saab täita nii, et omanik ei kataks kogu oma kajastatud investeeringut või võiks varjatud tuletisinstrument vähemalt kahekordistada omaniku algse põhilepingu tagastamismäära ja selle tulemuseks oleks tagastamismäär, mis on vähemalt kaks korda suurem kui tagastusmäär, mis kehtib turul aluslepinguga võrdsete tingimustega lepingule.

(b) Kaasnev võlainstrumendi intressimäära alam- või ülempiir on tihedalt seotud alusvõlainstrumendiga eeldades, et instrumendi emiteerimisel on ülempiir turuintressimääraga samal tasemel või kõrgemal ja alampiir turuintressimääraga samal tasemel või madalamal ning alam- ja ülempiir pole võimendatud alusintrumendiga seotult. Sarnaselt on vara (nt kaup) ostu- või müügilepingus sisalduvad eraldised, mis määravad hinna alam- ja ülempiiri, mis vara eest makstakse või saadakse, tihedalt seotud aluslepinguga kui mõlemad, nii alam- kui ülempiir olid sõlmimise hetkel ilma rahata ja ei ole võimendatud.

(c) Varjatud välisvaluuta tuletisinstrument, mis annab põhi- või intressimaksete voolu, mis on fikseeritud välisvaluutas ja kaasnevad alusvõlainstrumendiga (nt kahene võlakirjade vääring) on tihedalt seotud alusvõlainstrumendiga. Sellist tuletisinstrumenti ei eraldata alusinstrumendist, kuna IAS 21 *Välisvaluuta kursside muutuste mõjud* nõuab, et välisvaluutast tulenevad rahalised võidud ja kaotused kajastuksid kasumis ja kahjumis.

(d) Varjatud välisvaluuta tuletisinstrument, mis ei ole finantsinstrument (näiteks mittevaraliste esemete ostu- või müügileping, mille hind on fikseeritud välisvaluutas) on tihedalt seotud põhilepinguga, eeldusel, et see ei ole võimendatud, ei sisalda optsiooniosa ja nõuab, et maksed oleks fikseeritud ühes järgnevatest valuutadest:

(i) ühe olulise lepinguosalise arvestusvaluuta;

(ii) valuuta, milles seotud kaup või teenus, mida omastatakse või osutatakse, on kogu maailma kommertstehingutes tavaliselt fikseeritud (näiteks USA dollar toornafta tehingutes);

või

(iii) valuuta, mida tavaliselt kasutatakse mittefinantsiliste objektide müügiks või ostuks selles majanduskeskkonnas, milles tehing toimub (näiteks suhteliselt stabiilne ja likviidne valuuta, mida tavaliselt kasutakse Gebietsschema äritehingutes või väliskaubanduses)

(Selline leping ei ole välisvaluuta tuletisinstrumenti sisaldav alusleping.)

(e) Kaasnev ettemakseoptsioon kindla intressiga lõikevõlakirjas või nullkupongiga intressita lõikevõlakirjas on tihedalt seotud põhilepinguga eeldades, et põhileping (i) tuleneb lepingupõhiste rahavoogude saamise õiguse eraldamisest finantsinstrumendist, mis iseenesest ei sisaldanud varjatud tuletisinstrumenti ja (ii) ei sisalda ühtki tingimust, mis algselt ei sisaldu põhivõlalepingus.

(f) Varjatud tuletisinstrument on tihedalt seotud põhilepinguga, kui varjatud tuletisinstrument on (i) inflatsiooniindeks, näiteks rendimakse seotus tarbijahinnaindeksiga (eeldusel, et rent ei ole võimendatud ja indeks on seotud majandusüksuse enda majanduskeskkonna inflatsioonimääraga), (ii) tingimuslik renditulumis põhineb seotud müügil või (iii) tingimuslik renditulu, mis põhineb erinevatel intressimääradel.

Kajastamine ja kajastamise lõpetamine (lõiked 14-42)

Esmane kajastamine (lõige 14)

AG34. Tulenevalt paragrahvi 14 põhimõtetest kajastab majandusüksus kõiki oma lepingutest tulenevaid õigusi ja kohustusi tuletisinstrumentide all oma bilansis kui varasid ja kohustusi, vastavalt, välja arvatud tuletised, mis taksitavad finantsvarade ülekannete käsitlemist müügina (vt paragrahv AG49) Kui finantsvara ülekannet ei saa käsitleda kui kajastamise alla kuuluvat, ei kasjasta ülekandja ülekantavat vara kui oma vara (vt paragrahv AG50).

AG35. Järgnevad on näited paragrahvi 14 põhimõtete rakendamsiest:

(a) Tingimusteta nõuded ja võlad kajastatakse kui varad või kohustused kui majandusüksus muutub lepinguosaliseks ja selle tulemusena omab seaduslikku õigust saada või seaduslikku kohustust maksta sularaha.

(b) varasid, mis omandatakse ja kohustisi, mis täidetakse tugeva kohustusena osta või müüa kaupu või teenuseid, ei kajasta üldiselt enne kui vähemalt üks lepinguosaline on lepingu realiseerinud. Näiteks majandusüksus, mis saab kindla tellimuse ei kajasta seda varana (ja majandusüksus, mis annab tellimuse ei kajasta seda kohustusena) mitte kohustuse võtmise hetkel, vaid ootab kajastamisega kui tellitud kaubad või teenused on ära saadetud, kohale toimetatud või osutatud. kui kindel kohustus osta või müüa mittefinantsilisi objekte kuulub selle standardi paragrahvide 5-7 alla, kajastakse selle õiglast netoväärtust vara või kohustisena kohustuse sõlmimise kuupäeval (vt (c) allpool). Lisaks, kui varem kajastamata kindel kohustus on määratud riskimaandamisobjektina õiglase väärtusega riskiga, siis iga muutust maandatud riskile omistatud õiglases netoväärtuses kajastatakse kui vara või kohustust pärast riskimaandamise jõustumist (vt paragrahvid 93 ja 94).

(c) Forvardlepingut, mis kuulub selle standardi valdkonda (vt paragrahvid 2-7) kajastatakse vara või kohustisena kohustuse võtmise kuupäeval, mitte sellel kuupäeval, mis see reaalselt täidetakse. Kui majandusüksus muutub forvardlepingu osaliseks, on õiguste ja kohustuste õiglased väärtused tihti võrdsed, nii et forvardi õiglane netoväärtus on null. Kui õiguste ja kohutstuste netoväärtus ei ole null, kajastatakse lepingut vara või kohustisena.

(d) Optsioonilepinguid, mis jäävad selle standardi valdkonda (vt paragrahvid 2-7) kajastatakse varade või kohustistena kui nende omanik või kirjutaja muutub lepinguosaliseks.

(e) Kavandatud tulevikutehingud, ükskõik kui tõenäolised, ei ole varad ega kohustused kuna majandusüksus ei ole muutunud lepinguosaliseks.

Finantsvarade kajastamise lõpetamine (paragrahvid 15-37)

AG36. Järgnev voolu graafik iseloomustab finantsvara kajastamise lõpetamise vajalikkust ja ulatust.

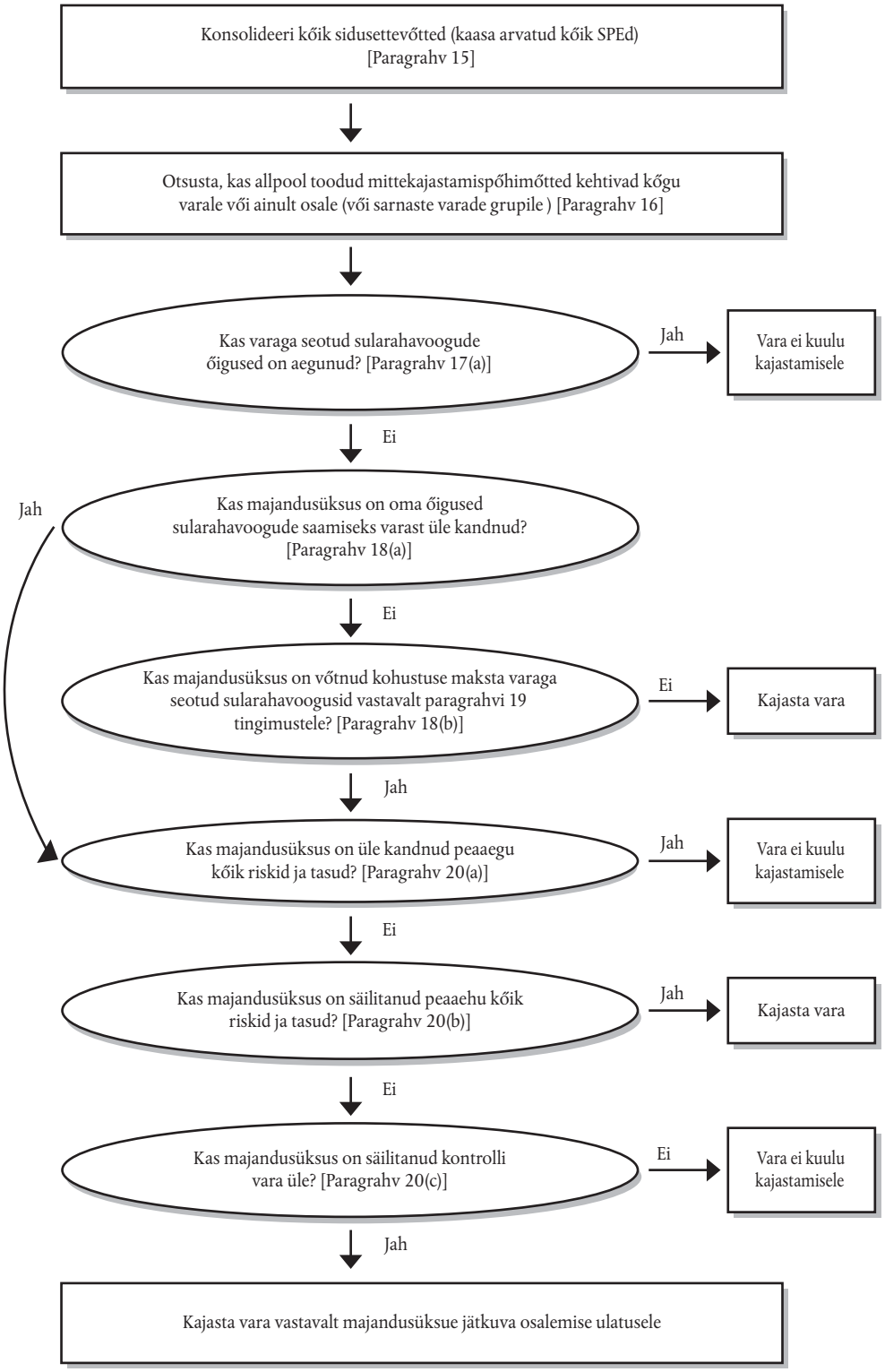

IAS 39

Korraldused, mille alusel säilitab majandusüksus lepingulised õigused sularahavoogude vastu võtmiseks, kuid omandab lepingulise kohustuse maksta sularahavooge ühele või mitmele adressaadile (paragrahv 18(b))

AG37. Paragrahvis 18(b) kirjeldatud situatsioon (kus majandusüksus säilitab oma lepingulised õigused saada sularahavooguseid finantsvarast, kuid omandab lepingulise kohustuse maksta sularahavoogusid ühele või mitmele adressaadile) ilmneb näiteks, kui majandusüksus on eriotstarbega üksus või fond ja emiteerib investoritele kasumlikele huvidele endale kuuluva finantsvara alusel ja pakub nende finantsvarade teenuseid. Sellisel juhul kvalifitseeruvad finantsvarad mittekajastamise alla juhul, kui paragrahvide 19 ja 20 tingimused on täidetud.

AG38. Rakendades lõiku 19, võib üksuseks olla näiteks finantsvara algataja, või võib selleks olla grupp, mis hõlmab konsolideeritud eriotstarbelist ettevõtet, mida nõuab finantsvara ja läbib rahavood mitteseotud kolmanadale osapoolele.

Omandiõigusega kaasnevate hüvede ja riskide hindamine (lõige 20)

AG39. Näited sellest, kui üksus on sisuliselt üleandnud kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved on järgmised:

(a) tingimusteta finantsvara müük;

(b) finantsvara müük koos võimalusega finantsvara selle õiglase väärtusega tagasi osta

ja

(c) finantsvara müük koos müügi- või ostuoptsiooniga, mis on sügavalt ilma rahat (s.o on väga vähetõenäoline, et optsioon, mis on siiamaani ilma rahata, läheb rahasse enne aegumist).

AG40. Näited sellest, kui üksus on sisuliselt jätnud jaotamata omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved on järgmised:

(a) müügi- ja tagasiostu tehingud, kus tagasiostu hind on fikseeritud hind või müügihind pluss laenuandja rentaablus;

(b) väärtpaberite laenamise leping,

(c) funantsvarade müük koos kogutulu *swap*iga, mis kannab üle turu riski mõju tagasi üksusele,

(d) finantsvarade müük koos müügi- või ostuoptsiooniga, mis on sügavalt ilma rahata (s.o on väga vähetõenäoline, et optsioon, mis on siimaani ilma rahata, läheb rahasse enne aegumist.);

ja

(e) lühiajaliste nõuete müük, millega üksus garanteerib ülekandekulude kompenseerimise krediidikulude eest, mis võivad väga tõenäoliselt tekkida.

AG41. Kui üksus määrab ära, et ülekande tulemusena, on see sisuliselt edasi kandnud ülekantud varade omandiõiguse riskid ja hüved, siis see ei kajasta ülekantud varasid uuesti tulevasse perioodi, kui ta just ei omanda ülekantud varasid tagasi uues tehingus.

AG42. Üksus ei säilita kontrolli ülekantud vara üle, kui ülekantava objekti saajal on tegelikult võimalik ülekantud vara müüa. Ettevõte kontroll ülekantud vara üle säilib, kui ülekantud vara saajal puudub tegelikult võimalus saadud vara müüa. Ülekantud vara saajal on tegelikult võimalus saadud vara müüa, kui sellega kaubeldakse aktiivsel turul, sest juhul kui tekib vajadus tagastada vara ettevõttele, saab ülekantud vara saaja kõnealuse vara turul tagasi osta. Ülekantud vara saajal on tegelikult võimalik kõnealune vara müüa näiteks juhul, kui selle vara kohta on optsioon, mis võimaldab üksusel selle vara tagasi osta; ülekantud vara saajal on võimalik kõnealune vara kergesti turul omandada, kui optsioon on teostatud. Ülekantud vara saajal pole võimalik kõnealust vara müüa juhul, kui üksus jätab sellise optsiooni andmata ning ülekantud vara saaja ei saa turul kergesti omandada ülekantud vara, kui üksus oma optsiooni teostab.

AG43. Ülekantava objekti saaja omab praktilist suutlikkust müüa üleantud vara ainult siis, kui objekti saaja saab müüa üleantud vara tervikuna mitteosalevale kolmandale osapoolele ja on võimeline kasutama seda võimet üksi ja rakendama ülekandele lisapiiranguid. Kriitiline küsimus on, et mida objekti saaja on suuteline praktikas tegema, mitte objekti saaja lepingulised õigused, mis puudutvada seda, mida üleantud varadega saab saab teha või missugused lepingulised keelud eksisteerivad. Täpsemalt:

(a) lepingulisel õigusel võõrandada üleantud varad, omab vähest praktilist mõju kui üleantud varade jaoks pole turgu

ja

(b) suutlikkus võõrandada üleantud varad omab vähest praktilist mõju, kui seda ei saa vabalt kasutada. Selle jaoks:

(i) objekti saaja suutlikkus võõrandada üleantud varasid peab olema iseseisev teiste tegevustest (s.t see peab olema üksiksuutlikkus);

ja

(ii) objekti saaja peab olema suuteline võõrandada üleantud varast, ilma, et tal tekiks vajadus lisada rangemaid tingimusi või "seoseid", et üle kanda (nt tingimused, kuidas laenuvarad on teenindatud või kuidas optsioon, mis annab õiguse vara tagasi osta).

AG44. See, et objekti saaja on vähetõenäoliselt võimeline müüma üleantud varasid, ei tähenda iseenesest, et üleandja on säilitanud kontrolli üleantud varade üle. Kuid siiski, kui müügioptsioon või garantii piirab objekti saajal müüa üleantud varasid, siis üleandja on säilitanud kontrolli üleantud varade üle. Näiteks, kui ostuoptsioon või garantii on piisavalt väärtuslik, piirab see objekti saajal elantud varade müümist, sest üleandja ei peaks praktikas üleantud vara müüma kolmandale osapoolele, ilma lisamata sarnast optsioni või mõnda teist piiravat tingimust. Selle asemel peab objekti saaja hoidma üleantud vara, et säilitada garantii korras või ostuoptsiooni korras tehtud maksed. Nende olude korras üleandja on säilitanud kontrolli üleantud varade üle.

Ülekanded, mis vastavad mittetunnustamise kriteeriumidele

AG45. Üksusel võib olla jaotamata õigus kui kompensatisoon intressimaksetele, nende varade teenindamise eest, üleantud varade kohta. Osa intressimaksetest, millest üksus loobub teenindamislepingu lõpetamisel või ülekandmisel, on jaotatud teenindusvaradesse või teeninduskohustistesse. Osa intressimaksetest, millest üksus ei loobu on kindla intressiga lõikevõlakiri. Näiteks, kui majandusüksus ei loobu intressidest teenindamislepingu lõpetamisel või üleandmisel või on kogu intresside hinnavahe kindla intressiga lõikevõlakiri. Lõike 27 eesmärkide rakendamiseks, kindla intressiga lõikevõlakiri teenindusvarade õiglane väärtus on kasutatud bilansilise maksumuse eraldamiseks vara osade vahel, mis on lõpetatud ja osade vahel, mida kajastatakse. Pole määratletud teenindustasu või mõnda oodatavat tasu, mida ei arvata kompenseerivat üksuse adekvaatsust teeninduse osutamisel, usaldusväärsus teenindamiskohustusel on kajastatud õiglasel väärtusel.

AG46. Hinnates selle osa õiglaseid väärtusi, mida jätkuvalt kajastatakse ja seda osa, mille kajastamine on lõpetatud lõike 27 eesmärkide rakendamiseks, majandusüksus rakendab õiglase väärtuse mõõte lisaks lõikele 28 ka nõuded lõigetes 48, 49 ja AG 69-AG82.

IAS 39

Ülekanded, mis ei vasta mittetunnustamise kriteeriumidele

AG47. Järgnev on lõikes 29 ära toodud direktori avaldus. Kui majandusüksuse pakutav garantii ülevõetud varade puudulikele kahjumitele ennetab ülevõetud varude kajastamise lõpetamist, sest üksus on sisuliselt kinnipidanud omandiõiguse üleantud varade riskid ja hüved, siis üleantud vara on jätkuvalt tervikuna kajastatud ja saadav tasu on kajastatud kui kohustised.

Jätkuv seotus üleantud varades

AG48. Järgnevad on näited, kuidas üksus mõõdab üleantud varasid ja seotud kohustist lõike 30 korras.

Kõik varad

(a) Kui üksuse poolt pakutav garantii maksta üleantud varade puudujäägi kahjumi eest ennetab üleantud varade kajastamise lõpetamist määral, mil need on jätkuvalt seotud, mõõdetakse üleantud vara üleandmise kuupäeval kas (i) vara bilansilise maksumuse või (ii) ülekandest saadud tasu maksimumusumma, mille tagasimaksmist võib majandusüksuselt nõuda ("garantiisumma") alusel, olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Seotud kohustisi mõõdetakse esmaselt garantiisummalt, millele on liidetud garantii õiglane väärtus (mis on tavaliselt garantii eest saadav tasu) alusel. Seejärel kajastatakse garantii esmane õiglane väärtus kasumis või kahjumis ajalise suhte alusel (vaata IAS 18) ja vara bilansilist maksumust vähendatakse vastavalt väärtuse langusest tekkinud kahjumile.

Varad mõõdetakse amortiseeritud kuluna

(b) Kui müügioptsiooni kohustis, mis on kirja pandud üksuse poolt või ostuoptsiooni õigusena, mida hoitakse üksuse poolt, ennetab see üleantud vara kajastamise lõpetamist ja üksus mõõdab üleantud vara amortiseeritud kulu, seotud kohustis on mõõdetud tema väärtuse järgi (s.t. saadud tulu) kohaldatud igasuguse erinevuse amortisatiooni järgi, mis tekib selle kulu ja üleantud vara optsiooni kehtivuskuupäeva amortiseeritud kulu vahel. Näiteks, oletame, et amortiseeritud kulu ja vara bilansiline maksumus üleandmise päeval on CU98 ja saadud tulu on CU95. Selle vara amortiseeritud kulu optsiooni kasutuskuupäval on CU100. Esialgne seotud kohustise bilansiline maksumus on CU95 ja erinevus CU95 ja CU100 vahel on kajastatud sisemise intressimäära meetodi tuludes või kuludes. Kui võimalust kasutatakse, siis igasugused erinevused seotud kohustise bilansiline maksumuse ja täitmishinna vahel on kajastatud tuludes või kuludes.

Vara mõõtmine õiglases väärtuses

(c) Kui müügioptsiooni õigus, mis on üksuse poolt jaotatud, ennetab üleantud vara kajastamise lõpetamist ja üksus mõõdab antud vara õiglases väärtuses, siis mõõdetakse vara jätkuvalt õiglases väärtuses. Seotud kohustis on mõõdetud (i) optsiooni kasutuse hinnaga, mis on vähem kui optsiooni aja väärtus, kui optsioon rahas, või (ii) üleantud vara õigalses väärtuses vähem kui optsiooni aja väärtuses, kui optsioonist on raha otsas. Seotud kohustise mõõtmise kohaldamine kindlustab, et vara neto bilansiline maks ja seotud kohustis on müügioptsiooni õiglane väärtus. Näiteks, kui alusvara õiglane väärtus on CU80, siis optsiooni kasutamise hind on CU95 ja optsiooni aja väärtus on CU5, seotud kohustise bilansiline maksumus on CU75 (CU80-CU5) ja üleantud vara bilansiline maksumus on CU80 (s.t. selle õiglane väärtus).

(d) Kui müügioptsioon on väljastatud üksuse poolt, ennetab see üleantud varade kajastamise lõpetamist ja üksus mõõdab üleantud varasid õiglasel väärtusel, ühendatud kohustis on mõõdetud kasutusoptsiooni hinnas pluss optsiooni aja väärtus. Vara õigalsel väärtusel mõõtmine on piiratud õiglase väärtuse alammääraga ja optsiooni kasutushinnaga, sest üksusel pole õigust õleantud varade õiglase väärtuse tõstmiseks kõrgemale optsiooni kasutushinnast. See tagab, et vara neto bilansimaksumus ja seotud kohustis on müügioptsiooni kohustuse õiglases väärtuses. Näiteks, kui alusvara õigalne väärtus on CU120, siis optsiooni täitmishind on CU100 ja optsiooni aja väärtus on CU5, seotud kohustise bilansiline maksumus on CU105 (CU100+CU5) ja vara bilansiline maksumus on CU100 (antud juhul optsiooni täitmishind).

(e) Kui intressipiirid tagsiostetud müügi ja vaäljastatud müügi näol ennetab üleantud vara kajastamise lõpetamist õiglasel väärtusel, mõõdetakse seda vara jätkuvalt õiglasel väärtusel. Ühendatud kohustist mõõdetakse (i) müügi täitmishinna summaga ja ostuoptsioon õiglase väärtusega, mis on väiksem müügioptsiooni aja võõrtusest, kui müügioptsioon on rahas või (ii) vara õiglase väärtuse summa ja ostuoptsiooni õiglane väärtus on väiksem müügioptsiooni aja väärtusest kui müügioptsioonis pole raha. Ühendatud kohustistele tehtud kohaldus tagab, et vara neto bilansiline maksumus ja seotud kohustise bilansiline maksumus on hoitava optsiooni õiglasel väärtusel ja väljastatud üksuse poolt. Näiteks oletame, et üksus annab üle finantsvara, mida mõõdetakse õigasel väärtusel, samal ajal kui soetatakse ostuoptsiooni täitmishinnaga CU120 ja väljastatakse müügioptsioon täitmishinnaga. CU80. Oletame ka, et vara õiglane väärtus üleandmise kuupäeval on CU100. Müügi- ja ostuoptsiooni ajaväärtused on vastavalt CU1 ja CU5. Antud juhul kajastab üksus vara väärtusega CU100 (vara õiglane väärtus) ja kohustise väärtusega CU96 [(CU100 + CU1) – CU5]. See annab vara netoväärtuseks CU4, mis on üksuse poolt hoitavate ja väljastatavate optsioonide õiglane väärtus.

Kõik üleandjad

AG49. Sellises ulatuses, et finantsvara edasi andmine ei vasta kajastamise lõpetamise kriteeriumidele, üleandja lepingulised õigused või kohustised, mis on seotud üleandmisega, pole arvestatud eraldi kui tuletisinstrumendid, kajastades mõlemaid tuletisinstrumente ja üleantud vara või kohustist, mis tuleneb üleandmisest ning lõpeb samade õiguste või kohustuste kahekordse kajastamisega. Näiteks müügioptsioon, mis on säilitatud üleandja poolt võib ennetada üleandmist või finantsvarade muutumist müüdavateks arvestamisel. Sellisel juhul pole müügioptsioon eraldi kajastatud kui tuletisvara.

AG50. Vastavalt ulatusele, et finantsvara ei vasta mittetunustamise kriteeriumidele, objekti saaja ei kajasta üleantud vara kui oma vara. Objekti saaja lõpetab sularaha või mõne muu tasu maksmise ja lõpetab objekti saajalt tulevaid maksumuste kajastamise. Kui objekti saajal on nii õigused ja ka kohustused, et tagasi saada kontroll kogu üleantud vara fikseeritud koguse üle (nagu tagasiostu leppe raames), objekti saaja või arvestada oma maksumusi kui saadaoleva laenu maksumusi.

Näited

AG51. Järgnevad näited illusteerivad käesoleva normatiivi kajastamise lõpetamise põhimõtteid.

(a) *Tagasiostu lepingud ja väärtpaberite laenud.*Finantsvara on müüdud kokkuleppe raames see tagasi osta fikseeritud hinnaga või müügihinnaga pluss laenutulu või kui see on laenatud lepingu alusel, et tagastada see objekti saajale, siis selle kajastamine lõpetatakse, sest objekti saaja säilitab sisuliselt kõik omandiõigusega seotud riskid ja hüved. Objekti saaja säilitab õiguse müüa või tagatisena pantida vara, objekti saaja liigitab uuesti varad selle bilansis, näiteks kui laenatud varad või tagasiostetavad tulud.

(b) *Tagasiostu lepingud ja väärtpaberite laenud – varad, mis on sisuliselt samad.* Kui finantsvara müüakse lepingu raames, et osta tagasi või sisuliselt sama vara fikseeritud hinnaga või müügihinnaga pluss laenutulu või kui finantsvara on laenatud või laenutatud lepingu raames, et tagastada sama või sisuliselt samavara objekti saajale, siis ei ole selle kajastamine lõpetatud, sest objekti saaja säilitab sisuliselt kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved.

(c) *Tagsiostu lepingud ja väärtpaberite laenud – asenduse õigus.* Kui tagasiostu leping fikseeritud tagasiostu hinnaga või võrdse müügi hinna pluss laenutuluga, või saranaste väärtpaberite laenu tehingutega, pakub objekti saajale õigust asendada varad, mis on sarnased ja võrdsed ülekantud vara õiglase väärtusega tagasiostu päeval, vara, mis on müüdud või laenatud tagasiostu või väärtpaberite laenamise tehingute raames, ei ole selle kajastamine lõpetatud, sest objekti saaja säilitab sisuliselt kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved.

(d) *Õiglase väärtuse tagasiostu eesõigus.* Kui üksus müüb finantsvara ja säilitab ainult ostu eesõiguse tagasi osta üleantud varad õiglase väärtusega kui objekti saaja hiljem seda müüb, siis üksus lõpetab vara kajastamise, sest see on sisuliselt edasi andnud kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved.

IAS 39

(e) *Fiktiivsed börsitehingud*. Fianantsvara tagasi ostmisele kohe pärast seda, kui see on maha müüdud, viidatakse mõnikord kui fiktiivsele börsitehingule. Selline tagasi ostmine ei välista kajstamise lõpetamist, mis tagab, et originaalüleandmine vastab kajastamise nõuetele. Kuid siiski, kui leping finantsvara müümisest on võetud kasutusele samaaegselt lepinguga tagasi osta see sama vara fikseeritud hinnaga või müügihinnaga pluss laenutulu, siis ei lõpetata vara kajastamist.

(f) *Ostuoptsioonid ja müügioptsioonid, mis on sügaval rahas*. Kui üleantud finantsvara võib olla objekti saaja poolt tagasi võetud ja ostuoptsioon on aktiivselt rahas, üleandja ei pea vastama mittetunnustamise kriteeriumile, sest objekti saaja peab säilitama sisuliselt kõik omandiõiguse riskid ja hüved. Sarnaselt, kui finantsvara võib tagasi osta objekti saaja poolt ja müügioptsioon on aktiivselt rahas, siis üleandmine ei vasta mittetunnustamise kriteeriumidele, sest üleandja on sisuliselt säilitanud omandiõiguse riskid ja hüved.

(g) *Müügioptsioonid ja ostuoptsioonid, mis on aktiivselt rahas*. Finantsvara, mis on ülekantud vastavalt ainult aktiivsele ilma rahata müügioptsioonile, mida hoiab objekti saajat või aktiivne ilma rahata ostu optsioon, mida hoiab üleandja on lõpetatud. See on sellepärast, et üleandja on sisuliselt üleandnud kõik omandiõiguse riskid ja hüved.

(h) *Hõlpsasti parimad saavutatud varad, vastavalt ostuoptsioonile, mis ei ole aktiivselt rahas ega ka aktiivselt rahast otsas*. Kui üksus hoiab ostuoptsiooni varal, mis on hõlpsasti parima saavutatud turuhinnaga ja optsioon on kas aktiivselt rahas või aktiivselt ilma rahata, vara kajastamine lõpetatakse. See on seepärast, et üksus pole kas (i) säilitanud või edasikandnud sisuliselt kõik omandiõigusega kaasnevaid riske ja hüvesid (ii) ja pole säilitanud kontrolli. Kuid siiski, kui vara pole hõlpsasti parima saavutatava turuhinnaga, siis kajastamise lõpetamine on välistatud vara summa ulatusele, see on vastavuses ostuoptsiooniga, sest üksus on säilitanud kontrolli vara üle.

(i) *Mitte hõlpsasti saavutatavate parimate hindadega vara, vastavlt müügioptsioonile, mis on väljastatud üksuse poolt, mis pole aktiivselt rahas ega ilma rahata*. Kui üksus toimetab edasi finantsvara, mis pole hõlpsasti parimate võimalike hindadega ja väljastab ostuoptsiooni, mis pole ilma rahata, siis üksus, kas ei säilita või ei edasta sisuliselt kõiki omandisõigusega seotud riske ja hüvesid väljastatud ostuoptsiooni tõttu. Üksus säilitab kontrolli vara üle, kui ostuoptsioon on kõrgema väärtusega, ennetamaks objekti saajal müümast vara, milles teatud juhul vara kajastatakse üleandja jätkuva sekkumise ulatusele (vaata lõige AG44). Üksus annab üle kontrolli vara üle kui ostuoptsioon ei ole piisavalt väärtuslik. Ennetamaks objekti saajal müümast vara, milles vara kajastamine on lõpetatud.

(j) V*arad vastavlt õiglasele väärtusele ostu- või müügioptsioonile või edasisele tagasiostu lepingule*. Fianatsvara üleandmine, mis on seotud ainult müügi või ostuoptsiooniga edasise tagasiostu lepinguga, mille finantsvara täitmishind või tagasiostu hind tagasiostu tulemuste mittetunnustamise ajal on võrdne finantsvara õiglase väärtusega, sest sisuliste kõikide omandiõiguste riskide ja hüvede üleandmine pärast.

(k) *Sularahas tasutavad ostu- või müügioptsioonid*. Üksus hindab finantsvara üleandmist, mis on vastavuses müügioptsiooniga või ostuoptsiooniga või edasise tagasiostmise lepinguga, mis sõlmitakse netos, sularahas, et kindlaks määrata, kas see on säilitanud või sisuliselt edasi andnud kõik omandiõigusega seotud riskid ja hüved. Kui üksus ei ole sisuliselt säilitanud kõiki edasiantud vara omandiõigusega kaasnevaid riske ja hüvesid, määrab see ära, kas ta on säilitanud kontrolli edasiantud vara üle. See, et müük või ost või edasise tagasiostmise leping on sõlmitud netos ja sularahas ei tähenda automaatselt, et üksus on kontrolli edasi andnud (vaata lõikeid AG44 ja (g), (h) ja (i) ülevalpool).

(l) *Arvestussätete eemaldamine*. Arvestussätete eemaldamine on tingimusteta tagasiostmise optsioon, mis annb üksusele õiguse tagasi nõuda varasid, mis on üleantud vastavalt mõnedele piirangutele. Tagamaks, et selline optsioon tipneb mitte üksuse omandiõigusega seotud riskide ja hüvede säilitamise ega ka edasiandmisega, see välistab kajastamise lõpetamise ainult vastvalt tagasiostu summa ulatusele (eeldades, et objekti saaja ei saa varasid müüa). Näiteks, kui bilansiline maksumus ja üleandmise laekumised laenuvaradest on CU 100 000 ja iga individuaalne laen võib olla tagasi võetud, kui laenude kogusumma, mida võib tagasi osta ei tohi ületada CU 10 000, CU 90 000 laenudest on mittetunnustatud kriteeriumidele vastama.

(m) *Suure tuluga lühiajaline ostuoptsioon*. Üksus, kes võib olla üleandja, kelle teenindab edasiantud varasid võib hoida suure tuluga lühiajalisi ostuoptsioone, et tagasi osta ülejäänud edasiantud varad, kui silmapaistvate varade summa kukub teatud tasemele, kus nende varade teenindamise hind muutub koormavaks seoses teenindamise kasule. Tagamaks, et selliseid suure tuluga lühiajaliste ostuoptsioonide tulemusena üksus, kas säilitab või annab edasi omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved ja objekti saaja ei saa varasid müüa, see välistab kajastamise lõpetamise ainult suure tuluga lühiajaliste ostuoptsioonidega seotud varade summa ulatuses.

(n) *Alamsäilitatud intressid ja krediidigarantiid*. Üksus võib pakkuda objekti saajale krediidihüvitist, tehes alamateks mõned või kõik oma intressimäära säilitanud edasi antavad varad. Teise võimalusena, võib üksus pakkuda objekti saajale krediidi hüvitist, krediidigarantii vormis, mis võib olla piiramatu või kindlaksmääratud summaga ära määratud. Kui üksus säilitab sisuliselt kõik edasiantud varade omandiõiguse riskid ja hüved, jätkatakse vara kajastamist selles üksuses. Kui üksus säilitab mõned, aga sisuliselt kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved ja säilitab kontrolli, kajastamine välistab sularaha ja teiste varade koguse ulatusele, mida üksus peab maksma.

(o) *Kogutulu swapid*. Üksus võib müüa fiantsvara objekti saajale ja siseneda kogutulu *swapi* objekti saajaga, kusjuures, kõik intressimaksete rahavood alates alusvaradest on üksusele üle kantud fikseeritud maksetena või varieeruvatele maksetele ja igasugune alusvarade õiglase väärtuse kasv ja vähenemine on kaetud üksuse poolt. Sellisel juhul on koguvarade kajastamise lõpetamine keelatud.

(p) *Intressivahetusleping (intressi-swap)*. Üksus võib üle kanda objekti saajale finantsvara fikseeritud määra ja siseneda intressivahetuslepingusse ja maksta erinevaid intressimäärasid, mis põhinevad tähelepanuväärsel kogusel, mis on võrdne üle läinud finantsvara põhimõttelise kogusega. Intressi vahetusleping ei välista üle läinud varade kajastamise lõpetamist, mida pakuvad swap-lepingu eest makstvad maksed ei ole tingimuslikud maksete juures, mis on tehtud üle läinud varadele.

(q) *Amortiseeriv intressivahetusleping*. Üksus võib üle kanda objekti saajale fikseeritud intressimääraga finantsvara, mida makstakse aja jooksul ja mis sõlmitakse amortiseeriva intressivahetuslepingu abil objekti saajaga, et saada fikseeritud intressimääraga ja maksta muutuvat intressimäära, mis baseerub nominaalsummal. Kui *swap*lepingu nominaalsumma, amortiseerub niivõrd, et võrdub üle antud finantsvara põhimõttelise summaga, mis on käibel igal ajal, *swap* tuleneb üldiselt üksuse sisulisest ettemaksu riski säilitamisest, mille puhul üksus kas jätkab kõikide üle antud varade kajastamist või jätkab üle antud varade laiendamist oma jätkuva sekkumisega. Vastupidi, kui nominaalsumma amortisatsioon koguseliselt ei ole seotud põhimõttelise kogusega, mis on silmapaistev üle antud varades, sellise swapi tulemuseks ei ole üksusel vara ettemakse riski säilitamine. Seetõttu see ei välista üleantud vara kajastamise lõpetamist, mis on saadetud *swap*maksetega, mis pole intressimaksetele kohustuslikud ja swapi tulemuseks ei ole üksuse ükskõik milliste teiste oluliste omandiõiguste riskide või hüvede säilitamine üleantud varade juures.

AG52. See lõige illustreerib sekkumise jätkamise avaldust, lähenedes sellele kui üksuse sekkumisele osas finantsvarast.

Oletame, et üksusel on portfell või maksmist ootavad laenud, mille kupong intressimäär on 10 protsenti ja mille põhisumma ning amortiseeritud maksumus on CU 10 000-. Sellega sõlmitakse leping, kus makse eest CU 9 115, objekti saaja omandab õiguse CU 9 000 igast põhisumma kogumisest pluss 9,5 % intressi mahaarvamine. Üksus säilitab õigused CU 1 000 igast põhisumma kogumisest pluss 10 % intressi mahaarvamine, pluss 0,5 % kasumi hinnavahest ülejäänud CU 9 000 põhisummast. Kogumised ja ettemaksed on kogutud üksuse ja objekti saaja vahel, proportsionaalse vahega 1:9, aga iga kohustuste täitmatajätmine on üksuse intressist CU 1 000 maha arvatud kuni intress on liiga madal. Laenude üleandmise kuupäeva õiglane väärtus on CU 10 100 ja hinnanguline õiglane väärtus on 0,5 % CU40.

Üksus määrab kindlaks, et ta on edasi andnud mõningaid olulisi omandiõiguse riske ja hüvesid (nt oluline ettemaksu risk), aga on ka säilitanud mõned olulised omandiõiguse riskid ja hüved (selle alamal astmel säilitatud intresside pärast) ja on säilitanud kontrolli. Seepärast rakendab ta jätkuvalt sekkuvat lähenemist.

IAS 39

Et rakendada seda normatiivi, üksus analüüsib üleandmist kui (a) täisproportsionaalsest säilitatud intressist CU 1 000 kinnipidamist, pluss selle säilitatud intressi alandamine, et pakkuda toetust objekti saajatele krediidikahjude vastu.

Majandusüksus arvutab, et CU 9 090 (90 % CU 10 100) saadud tulust CU 9 115 esitab tulu täielikult proportsionaalsest 90 %-lisest osast. Ülejäänud osa saadud tulust (CU25) esitab tulu, mis on saadud oma säilitatud intressi subordinatsioonist, et pakkuda hüvitist krediidikaotuste kandjale. Lisanduvalt ülemäärane 0,5 %-line hinnavahe esitab tulu, mis on saadud krediidihüvitistest. Vastavalt on kogu krediidihüvitisest saadud tulu CU65 (CU25+CU40).

Majandusüksus arvutab 90 %lise rahavoo osa müügist saadud kasu või kahju. Eeldades, et eraldiseisvad õiglased väärtused 10 %le osale, mis üle kantakse ja 90 %le osale, mis säilitatakse ei ole ülekande päeval kätte saadavad, jaotab majandusüksus vara kajastatud suuruse vastavalt paragrahvile 28 järgnevalt:

	Hinnanguline õiglane väärtus	*Protsent*	*Jaotatud kajastatud summa*
Ülekantud osa	9 090	90 %	9 000
Saadud osa	1 010	10 %	1 000
Kokku	**10 100**		**10 000**

Majandusüksus arvutab oma 90 %-se rahavoo osa müügist saadud kasu või kahju arvestades jaotatud kajastatud osa ülekantud osast maha saadud tulust, st CU90 (CU 9 090 - CU 9 000). Kajastatud summa majandusüksuse saadud osast on CU 1 000.

Lisanduvalt kajastab majandusüksus jätkuvat osalust, mis tuleneb säilitatud intressi subordinatsioonist krediidikaotuste osas. Vastavalt kajastab see vara CU 1 000 (maksimaalne rahavoo summa, mis poleks subordinatsioonis saavutatav) ja lisakohustise CU 1 065 (mis on maksimaalne rahavoo summa, mis ei oleks saavutatava subordinatsioonis, st CU 1 000 pluss CU65 subordinatsiooni õiglane väärtus)

Majandusüksus kasutab kogu eelnenud informatsiooni, et arvestada tehinguid järgnevalt:

	Deebet	*Kreedit*
Algne vara	—	9 000
Vara, mis on kajastatud subordinatsioonis või jääkosalusena	1 000	—
Vara, mis on saadud ülemäärase hinnavahe vormis	40	—
Kasum või kahjum (tulu ülekandel)	—	90
Kohustis	—	1 065
Saadud sularaha	9 115	—
Kokku	**10 155**	**10 155**

Kohe lepingujärgselt on vara kajastatav väärtus CU 2 040, mis koosneb CU 1 000, mis esitab säilitatud osa jaotamiskulusid ja CU 1 040, mis esitab majandusüksuse täiendavat jätkuvat osalust oma säilitatud krediidikahjude intresside subordinatsioonis (mis sisaldab ülemäärast hinnavahet CU40).

Järgneval perioodil kajastab majandusüksus tulu, mis on saadud krediidihüvitistest (CU65) ajaproportsiooni alusel, arvestab kajastatud varade intressi, kasutades efektiivse intressi meetodit ja kajastab iga kajastatud vara väärtuse langust. Näitena viimasest oletame, et järgneval aastal on krediidi väärtuse langusest tingitud kahjum põhilaenude kohta CU300. Majandusüksus vähendab oma kajastatud varasid CU600 võrra (CU300 on seotud säilitatud intressiga ja CU300 vastab lisanduvale jätkuvale huvile osalemises, mis tuleneb säilitatud krediidikahju intressi subordinatsioonist) ja vähendab oma kajastatud kohustisi CU300 võrra. Netotulemus on krediidi väärtuse langusest tekkinud kasumi või kahjumi CU300 lisa.

Finantsvara regulaarsed ostud või müügid (paragrahv 38)

AG53. Finantsvara regulaarsed ostud või müügid kajastatakse kasutades kauplemispäeva arvestust või arvelduspäeva arvestust vastavalt kirjeldusele paragarahvides AG55 ja AG56. Seda meetodit kasutatkse pidevalt kõikide finantsvarade, mis kuuluvad samasse finantsvarade kategooriasse, mis on määratud paragrahvis 9, ostude ja müükide kohta. Sel eesmärgil moodustavad varad, mida hoitakse kauplemiseks erineva kategooria varadest, mis on õiglase väärtusega määratletud läbi kasumi ja kahjumi.

AG54. Leping, mis nõuab või lubab netoarveldust lepinguväärtuse muutusel ei ole tavaleping. Sellist lepingut loetakse kauplemiskuupäeva ja arveldamiskuupäeva vahelise perioodi tuletisinstrumendiks.

AG55. Kauplemispäev on kuupäev, mil majandusüksus kohustub vara ostma või müüma. Kauplemispäeva arvestus viitab (a) saadava vara kajastamisele ja kohustisele, mis kauplemispäeval selle eest tasuda tuleb ja (b) müüdava vara kajastamisele, iga kasu või kahju kajastamisele, mis võõrandamisel tekib ja ostjalt saadava tulu kajastamisele maksena ostja poolt kauplemispäeval. Üldiselt ei arvestata vara ja vastava kohustise intresse enne arveldamispäeva, kui omandiõigus üle antakse.

AG56. Arveldamispäev on kuupäev, mil vara majandusüksusele või majandusüksuse poolt üle antakse. Arvelduspäeva arvestus viitab (a) vara kajastamisele päeval, mil majandusüksus selle saab ja (b) vara kajastamisele k iga kasu või kahju kajastamisele, mis võõrandamisel tekib päeval, mil see majandusüksuse poolt üle antakse. Kui arvelduspäeva arvestus jõustub, arvestab majandusüksus kõiki muutusi saadava vara õiglases väärtuses perioodil, mis jääb kauplemispäeva ja arveldupäeva vahele samal viisil nagu see arvestab omandatud vara. Teiste sõnadega, kui kulu või amortisatsioonikulu alusel kajastatud vara väärtuse muutust ei kajastata, kajastatakse seda kasus või kahjumis vara kohta, mis klassifitseerub kasumi ja kahjumi kaudu määratletud õiglase väärtusega finantsvara alla ja seda kajastatakse omakapitalis müügivalmis varadena.

Finantskohustuste mittekajastamine (paragrahvid 39-42)

AG57. Finantskohustus või selle osa on kustutatud kui krediidisaaja:

(a) tasub kohustise või selle osa makstes krediitorile, tavaliselt rahas, muus finantsvaras, kaupades või teenustes,

või

(b) vabastatakse seaduslikult esmasest vastutusest kohustise või selle osa eest, kas seadusprotsessi kaudu või teise krediitori kaudu. (Kui krediidisaaja on andnud garantii, võib selle tingimuse täitmine siiski toimuda.)

AG58. Kui võlaistrumendi emiteerija taasostab selle instrumendi kustutatakse laen ka siis kui emiteeriha on selle instrumendi turumarker või kavatseb selle lähiperioodil uuesti müüa.

AG59. Makse kolmandale osapoole, kaasa arvtud fondile (mõnikord nimetatakse seda aineliseks võõrandamiseks) ei vabasta seadusliku vabastuse puudumisel iseenesest krediisaajat oma esmasest kohustusest krediidiandja ees.

AG60. Kui krediidisaaja maksab komandale osapoolele, et omandada kohustus ja teatab krediidiandjale, et kolmas osapool on omandanud võlakohustuse, ei lõpeta krediidisaaja võlakohustuse kajastamist ilma, et pragrahvi AG57(b) tingimused on täidetud. Kui krediidisaaja maksab kolmandale osapoolele, et omandada kohutsus ja omandab seadusliku vabastuse krediidiandjalt, on krediidisaaja võla kustutanud. Siiski, kui krediidsaaja nõustub tegema võlamakseid kolmandale osapoolele või otse algsele krediidandjale, kajastab krediidisaaja uut võlakohustust kolmandale osapoolele.

AG61. Kuigi seaduslik vabastus, kas juriidiline või krediidiandjalt annab tulemuseks kohustise kajastamise lõpetamine, peab majandusüksis kajastama uut kohustist kui paragrahvides 15-37 sisalduvad kajastamise lõpetamise tingimused pole ülekanatava finantsvara jaoks täidetud. Kui need tingimused pole täidetud, ei kuulu ülekantavate varade kajastamine lõpetamisele ja majandusüksus kajastab uut kohustist, mis on seotud ülekantud varadega.

IAS 39

AG62. Paragrahvi 40 eesmärgil on uued diskonteeritud käesoleva rahavoo väärtuse tingimused, mis sisaldadavad kõiki saadud ja diskonteeritud makseid kasutades algset efektiivset intressimäära, suuresti erinevad, juhul kui see erineb vähemalt 10 % ulatuses algse finantskohustise diskonteeritud käesolevast ülejäänud rahavoo väärtusest. Kui võlainstrumente vahetatakse või arvestatakse muudetud tingimusi kustutamisena, kajastatakse kõik tekkinud kulud ja tulud osana kustutamisel tekkinud kahjudest või kasust. Kui vahetust või muutust ei loeta kustutamiseks, kuuluvad kohandumisega seotud kulud ja tulud kohustise kajastatud summasse ja amortiseeritakse muudetud kohustise ülejäänud perioodi jooksul.

AG63. Mõnel juhul vabastab krediidandja krediidisaaja selle käesolevast kohustusest teha makseid, kuid krediidisaaja omandab garantiikohutuse teha makseid, juhul kui osalise esmane vastutus on puudulik. Sellises situatsioon krediidsaaja:

(a) kajastab uut finantskohustust arvestades oma garantiikohustuste õiglast väärtust

ja

(b) kajastab kasu või kahju arvestades erinevusi (i) kõikide makstud sissetulekute ja (ii) algse finantskohustise kajastatud summa, mis on uue finantskohustise õiglase väärtuse võrra väiksem.

Mõõtmine (paragrahvid 43-70)

Algne finantsvarade ja finantskohustiste mõõtmine (paragrahv 43)

AG64. Finantsinstrumendi õiglane väärtus algsel kajastamisel on tavaliselt lepinguhind (s.t saadud või tehtud makes õiglane väärtus, vt paragrahv AG76) Siiski, kui osa tehtud või saadud maksest on muu kui finantsinstrumeni juurde kuuluv, määratakse finantsinstrumendi õiglane väärtus kasutades hindamistehnikaid (vt paragrahvid AG74-AG79) Näiteks pikaajalise laenu või tulu, mis ei kanna intressi õiglase väärtuse saab arvestada kui käesolev kogu tuleviku rahalaekumiste diskonteeritud väärtus, kasutades valitsevat intressi turumäära sarnaste instrumentide jaoks (sarnased valuuta, perioodi, intressimäära tüübi ja teiste faktorite alusel), millel on sarnane krediidireiting. Iga lisanduv summa, mida laenatakse on kulu või sissetuleku mahaarvestus välja arvatud juhul, kui see kvalifitseerub muud tüüpi kajastatava vara alla.

AG65. Kui majandusüksus pärib laenu, mis kannab turuvälist intressimäära (nt 5 % kui turuintressimäär sarnastele laenudele on 8 %) ja saab kompensatsioonina ettemaksu, kajastab majandusüksus kaenu selle õiglase väärtusega, s.t netotasu, mida ta saab. Majandusüksus arvestab kasumi või kahjumi diskonto kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Järgnev finantsvarade mõõtmine (paragrahvid 45 ja 46)

AG66. Kui finantsinstrument, mida varem kajastati kui finantsvara, mõõdetakse õiglase väärtusega ja selle õiglane väärtus langeb alla nulli, on see vastavalt paragrahvile 47 finantkohustis.

AG67. Järgnev näide kirjeldab tehingukulu arvestamist algsel ja järgneval mõõtmisel müügivalmis finantsvara kohta. Vara omandatakse CU100 pluss ostu komisjonitasu CU2. Algselt kajastatakse vara CU102. Järgmine finantsettekande aeg on üks päev hiljem, kui vara noteeritud turuhind on CU100. Kui vara müüdaks, makstaks komisjonitasu CU3. Sel kuupäeval hinnatakse vara CU100 le (arvestamata võimalikku komisjonitasu müügil) ja omakapitalis kajastatakse kahjum CU2. Kui müügivalmis finantsvaral on fikseeritud või määratavad maksed, amortiseeritakse tehingukulud kasumisse või kahjumisse kasutades efektiivse intressi meetodit. Kui müügivalmis finantsvaral ei ole fikseeritud või määratavd masked, kajastatakse tehingukulud kasumis või kahjumis kui vara kajastamine lõpetatakse või selle väärtus langeb.

AG68. Instrumente, mis klassifitseeruvad laenude ja nõuetena, mõõdetakse amortisatsioonikuluga, võtmata arvesse majandusüksuse kavatsust neid tähtajani hoida.

Õiglase väärtuse hindamise üldpõhimõtted (paragrahvid 48b ja 49)

AG69. Õiglase väärtuse mõiste aluseks on eeldus, et majandusüksuse tegevus jätkub ilma mingi kava või vajaduseta likvideerida, materiaalselt selle tegevuste ulatust piirata või teha tehinguid ebasoodsatel tingimustel. Seega ei ole õiglane väärtus summa, mida majandusüksus saaks või maksaks sunnitud tehingus, mittevabatahtlikul likvideerimisel või kriisimüügil. Siiski peegeldab õiglane väärtus instrumendi krediidikvaliteeti.

AG70 See standard kasutab termineid "pakkumishind" ja "müügihind" (mõnikord viidatakse kui "kehtiv pakkumishind") noteeritud turuhindade kontekstis ja mõistet pakkumise-nõudmise hinnavahe tähenduses, mis sisaldab ainult tehingukulusid. Muud parandused õiglase väärtuseni jõudmiseks (nt vastaspoole krediidirisk) ei ole mõistes "pakkumise-nõudmise hinnavahe" kaasatud.

Aktiivne turg: Noteeritud hind

AG71. Finantsinstrumenti loetakse aktiivsel turul noteerituks kui noteeritud hinnad on kergesti ja regulaarselt kättesaadavad vahetusest, vahendaja, maakleri, tööstusgrupi, hindamisteenistuse või regulatoorse agentuuri kaudu ja need hinnad esitavad tegelikke ja regulaarselt toimuvaid mitteseotud osapoolte turutehinguid. Õiglane väärtus määratakse kokkulepitud hinna tingimustel huvitatud ostja ja huvitatud müüja vahelises mitteseotud osapoolte lepingus. Finantsinstrumendi, millega aktiivsel turul kaubeldakse, õiglase väärtuse määramise eesmärk on jõuda hinnani, millel toimuks tehing bilansipäeva seisuga selle instrumendi kohta (s.t instrumenti muutmata või ümberpakkimata) kõige eelistatumal aktiivsel turul, millele majandusüksusel on vahetu ligipääs. Siiski kohandab majandusüksus hinda eelistatumal turul, et näidata erinevusi vastaspoole krediidiriskis sellel turul kaubeldavate instrumentide ja hinnatava vahel. Avalikustatud hinnanoteeringute olemasolu aktiivsel turul on parim tunnistus õiglasest väärtusest ja kui need eksisteerivad, kasutatakse neid finatsvara või finantskohustise mõõtmisel.

AG72. Sobiv emiteerimiseks hoitava vara või kohustuse noteeritud turuväärtus on tavaliselt kehtiv pakkumishind omandatava vara puhul, või kohustuse puhul müügihind. Kui majandusüksusel on saldeeriva tururiskiga varasid ja kohustusi, võib ta keskturu hindasid kasutada baasina saldeeriva riskipositsiooni õiglaste hindade määramiseks ja rakendada sobival viisil pakkumis- või müügihinda neto avatud positsioonide puhul. Kui kehtivad pakkumis- ja müügihinnad pole kättesaadavad, on õiglase hinna tunnuseks viimase tehingu hind, eeldusel, et toimunud ei ole olulist muutust majandustingimustes alates tehingu tähtajast. Kui tingimused on muutunud alates tehingu ajast (näiteks muutus risk-kostenlos intressimääras, mis järgneb viimasele korporatiivse võlakirja hinna noteerimisele), peegeldab õiglane väärtus võimalusel tingimuste muutust viitega kehtivatele hindadele või sarnaste finantsinstrumentide määradele. Sarnaselt, kui majandusüksus näitab, et viimase tehingu hind ei ole õiglase väärtusega (nt kuna see peegeldas summat, mida majandusüksus saaks või maksaks sunnitud tehingul, mittevabatahtlikul likvideerimisel või kriisimüügil) kohandatakse seda hinda. Finantsinstrumentide portfelli õiglane väärtus on mitmete instrumendi üksuste ja selle noteeritud turuhinna tulemus. Kui aktiivsel turul avalikustatud hinna noteering ei kehti kogu finantsinstrumendile täielikult, kuid aktiivsed turud on olemas selle osadele, määratakse õiglane väärtus oluliste osade turuhindade. alusel.

AG73. Kui määr (mitte hind) on noteeritud aktiivsel turul, kasutab majandusüksus turul noteeritud määra hindamistehnika sisendina, et määrata õiglane väärtus. Kui turul noteeritud määr ei sisalda krediidiriski või teisi faktoreid, mida turuosalised arvestaksid, kohandub majandusüksus nende faktoritega.

IAS 39

Aktiivset turgu ei eksisteeri: Hindamistehnika

AG74. Kui finantsinstrumendi turg ei ole aktiivne, määrab majandusüksus õiglase hinna kasutades hindamistehnikat. Hindamistehnikad sisaldavad viimaste teadlike huvitatud omavahel mitteseotud poolte vaheliste turutehingute arvestamist, võimaluse korral viitega teise suurel määral sarnase instrumendi kehtivale õiglasele väärtusele, diskonteeritud rahavoo analüüsi ja optsiooni hinnamudeleid. Kui eksisteerib hindmamistehnika, mis on üldiselt turuosaliste poolt kasutatatud instrumendi hinna määramiseks ja see tehnika on end õigustanud pakkudes usaldusväärseid hinnaarvestusi reaalsetes turutehingutes, kasutab majandusüksus seda tehnikat.

AG75. Hindamistehnika kasutamise eesmärk on määrata, milline oleks tehinguhind olnud määramise päeval mitteseotud poolte vahelise vahetuse puhul normaalsetel ärikaalutlustel. Õiglane hind arvestatakse hindamistehnika tulemuste alusel, mis kasutab maksimaalselt ära turusisendeid ja põhineb võimalikult vähesel määral majandusüksusega seotud sisenditel. Hindamistehnika peaks jõudma reaalse õiglase hinna määratluseni kui (a) see peegeldab põhjendatult, kuidas võiks eeldada, et turg instrumenti hindab ja (b) hindamistehnika sisendid esitavad mõistlikult turuootusi ja riskitulu faktorite vahendeid, mis finantsinstrumendis sisalduvad.

AG76. Seega hindamistehnika (a) ühendab kõiki faktoreid, mis turuosalised hinna määramisel arvesse võtaksid ja (b) on vastavuses arvestatavate majandusmetodoloogiatega finantsinstrumentide hindamiseks. Perioodiliselt kalibreerib majandusüksus hindamistehnikat ja testib selle valiidsust kasutades sama instrumendi kehtivaid hindu ükskõik millisest jälgitavast turutehingust (näiteks muutmata või taaspakendamata) või muud jälgitavat turuinfot. Majandusüksus kogub pidevalt turuinfot sama turu kohta, kust instrument pärineb või osteti. Parim tunnistus finantsinstrumendi õiglasest väärtusest esmasel arvele võtmise on tehinguhind (nt saadud või antud tasu õiglane väärtus) välja arvatud juhul, kui selle instrumendi õiglane väärtus on tõestatud võrdlusega sama instrumendi muu jälgitava kehtiva turutehinguga (muutmata või ümberpakkimata) või põhineb hindamistehnikal, mille muutujad sisaldavad ainult jälgitavat turuinfot.

AG77. Finantsvara algne soetamine või pärinemine või kohustise võtmine on turutehing, mis annab aluse finantsinstrumendi õiglase hinna arvestamiseks. Täpsemalt, kui finantsinstrument on võlainstrument (näiteks laen), on selle õiglane hind määrtav viitega turutingimusteke, mis kehtisid selle soetamise või pärinemise kuupäeval ja kehtivatele turutingimustele või intressimääradele, mida rakendatakse majandusüksuse või teiste poolt sarnastele võlainstrumentidele (näiteks sarnane järelejäänud tähtaeg, rahavoomeetod, valuuta, krediidrisk, tagatis- ja intressialus) Alternatiivselt, eelusel, et krediidisaaja krediidirisk ei muutu ning rakendatav krediit laieneb pärast võlainstrumendi pärinemist, võib kehtiva turuintressimäära tuletada kasutades intressi baasmäära, mis peegeldab paremat krediidikvaliteeti, kui aluseks olev võlainstrument, mis hoiab krediid laienemiskonstantse ja kohandudes muutustega pärinemiskuupäeval kehtinud intressibaasmääras. Kui alates kõige viimasest turutehingust on tingimused muutunud, määratakse vastav muutus finantsinstrumendi õiglases hinnas viitega sarnastele finantsinstrumentidele kehtivatele hindadele või määradele ning kohandatakse seda sobival viisil vastavalt hinnatava instrumendi erinevustele.

AG78. Sama informatsioon ei pruugi olla igal hindmispäeval kättesaadav. Näiteks kuupäeval, mil majandusüksus teeb laenu või omandab võlainstrumendi, millega ei kaubelda aktiivselt, on majandusüksusele kehtiv tehinguhind ka turuhinnaks. Siiski ei pruugi uus tehinguinformatsioon järgmisel hindamiskuupäeval kättesaadav olla ja, kuigi majandusüksus võib määrata üldise turuintressimäärade taseme, ei pruugi ta teada krediidi- või riskiitaset, mida teised turuosalised sellel kuupäeval instrumendi hindamisel arvestaksid. Majandusüksus ei pruugi omada informatsiooni viimastest tehingutest, et määrata sobiv laenu hinnavahe intressibaasmäära suhtes, mida kasutada diskontomäära arvestamisel käesoleva väärtuse arvestamiseks. Oleks mõistlik eeldada, vastupidiste tõendite puudumisel, et laenu tegemise kuupäevast alates pole kehtinud laenuhinnas muutusi toimunud. Siiski eeldatakse, et majandusüksus teeb mõistlikke pingutusi selgitamaks, kas esineb tõendeid, et nendes faktorites on muutusi toimunud. Kui esineb tõendeid muutustest, peab majandsüksus finantsinstrumendi hinna määramisel kaaluma muutuse mõjusid.

AG79. Diskonteeritud rahavoo analüüsil kasutab majandusüksus üht või mitut diskontomäära, mis on võrdsed valitsevate tulumääradega, mis kehtivad finantsinstrumentidele, millel on suures osas sarnased tingimused ja tunnusted, sealhulgas instrumendi krediidikvaliteet, ülejäänud period, mille kooksul lepinguline intressimäär on fikseeritud, ülejäänud period põhiosa tagasimaksmiseks ja valuuta, milles maksed tuleb sooritada. Lühiajalised laenud ja võlad, mille intressimäär ei ole kindlaks määratud, võib arvestada algse arvel esitatud summa alusel kui diskonteerimise mõju ei ole materiaalne.

Aktiivset turgu ei eksisteeri: Omakapitaliinstrument

AG80. Omakapitali instrumendi investeeringute õiglane väärtus, millel ei ole noteeritud turuhinda aktiivsel turul ja tuletisinstrumendid, mis on seotud ja peavad olema täidetud selliste noteerimata omakapitaliinstrumentide kätte saamisel (vt paragrahvid 46(c) ja 47) on usaldusväärselt arvestatv kui (a)erinevus mõistlike õiglaste väärtuste hinnangute piires ei ole selle instrumnedi jaoks oluline või (b)erinevate hinnangute tõenäolisust saab põhjendatult hinnata ja õiglase väärtuse arvutamisel kasutada.

AG81. On palju juhuseid, kus omakapitali instrumendi investeeringute, millel ei ole noteeritud turuhinda aktiivsel turul ja tuletisinstrumentide, mis on seotud ja peavad olema täidetud selliste mittenoteeritud omakapitaliinstrumentide kätte saamisel (vt paragrahvid 46(c) ja 47) mõistlike õiglaste väärtuste hinnangute piirides esinev erinevus on tõenäoliselt ebaoluline. Tavaliselt on võimalik arvestada selle finantsvara õiglane hind, mille majandusüksus on omandanud väliselt osapoolelt. Siiski, kui hinnanguliste õiglaste väärtuste ulatus on lai ja erinevate hinnangute tõenäosust ei saa arvestada, on majandusüksus välistatud instrumendi õiglast väärtust mõõtma.

Hindamistehnika sisendid

AG82. Sobiv tehnika kindla finantsinstrumendi õiglase hinna määramiseks ühendaks jälgitavat turuinfot turutingimuste ja teiste faktorite kohta, mis tõenäoliselt mõjutavad instrumendi õiglast väärtust. Finantsinstrumendi õiglane väärtus põhineb ühel või mitmel järgnevatest faktoritest (ja võib olla ka muudel faktoritel).

(a) *Raha ajaväärtus (näiteks intress põhi- või risk-kostenlos määral)*. Intressi baasmäärasid saab tuletada jälgitavast riigivõlakirja hinnast ja on sageli noteeritud finantsväljaannetes. Need määrad varieeruvad tavaliselt prognoositavate rahavoogude eeldatavate kuupäevadega intressimäärade tulukõvera järgi erinevatele ajahorisontidele. Praktilistel kaalutustel võib majandusüksus alusmäärana kasutada tunnustatud ja kergesti jälgitavat üldist määra, nagu LIBOR või *swap*määr. (Kuna LIBORI sarnane määr ei ole risk-kostenlos inressimäär, on finantsinstrumendile sobiv krediidiriski kohandamine määratud selle krediidiriski baasil, võttes arvesse baasmäära krediidiriski.) Mõnede riikides võivad keskvalitsuse võlakirjad kanda suuremat krediidiriski ja ei pruugi pakkuda stabiilset intressi baasmäära selles valuutas fikseeritud instrumentidele. Mõnedel nende riikide majandusüksustel on paremad krediiditingimused ja madalamad laenumäärad kui keskvalitsusel. Sellisel juhul võib sobivam baasintressimäära arvestus toimuda viitega intressimäärale, mis kehtib kõrgemini hinnatud ettevõtte võlakirjadele, mis on selle jurisdiktsiooni valuutas emiteeritud.

(b) *Krediidirisk*. Krediidiriski mõju õiglasele väärtusele (nt ülekurss krediidiriski baasintressimäärale) võib tuletada jälgitavatest turuhindadest erineva krediidikvaliteediga kaubeldavatele instrumentidele või jälgitavatest intressimääradest, mida erinevate krediidireitingutega laenude eest laenajalt nõutakse.

(c) *Välisvaluuta vahetuse hinnad*. Aktiivsed valuutavahetusturud eksisteerivad enamikulele suurematele valuutadele ja hinnad noteeritakse igapäevaselt finantsväljaannetes.

(d) *Kaubahinnad*.Paljudele kaupadele on olemas jälgitavad turuhinnad.

(e) *Omakapitali hinnad*. Kaubeldavate omakapitaliinstrumentide hinnad (ja hinnaindeksid) on mõnedel turgudel kergesti jälgitavad. Käesolevaid väärtusel põhinevaid tehnikaid võib kasutada kehtivaomakapitali instrumendi turuhinna määramiseks juhul, kui puuduvad jälgitavad hinnad.

(f) *Muutlikkus (nt finantsinstrumendi või muu objekti tuleviku hinnamuutuste magnituut)*. Aktiivselt kaubeldavate objektide muutlikkust saab tavaliselt mõistlikult hinnata ajaloolise turuinfo põhjal või kehtivate turhindades toimunud muutusi kasutades.

(g) *Ettemakserisk ja tagasiosturisk*. Eeldatavad finantsvarade ettemakse viisid ja tagasiostu kohustised on ajalooliste andmete põhjal määratletavad. (Finantskohustise, mis on vastasosapoole poolt tagasiostetav, õiglane väärtus ei tohi olla väiksem kui tagasiostusumma käesolev suurus – vt paragrahv 49).

(h) *Finantsvara või finantskohustise teeninduskulud*. Teeninduskulusid saab määrata kasutades võrdlusi teiste turuosaliste kehtivate teenustasudega. Kui finantsvara või finantskohustise teeninduskulud on suured ja teistel turuosalistel oleks võrreldavad kulud, arvestad emiteerija nendega finnatsvara või finantskohustise õiglase väärtuse määramisel. On tõenäoline, et lepingulise õiguse jõustumisel on tulevikumaksete õiglane väärtus võrdne pärinemiskuludega, mis on nende eest tasutud, välja arvatud juhul, kui tulevikumaksed ja seotud kulud ei järgi võrreldavaid turutingimusi.

Kasum ja kahjum (paragrahvid 55-57)

AG83. Majandusüksus rakendab IAS 21 tingimusi finantsvardele ja finantskohustustele, mis on rahalised objektid ja vastavad IAS 21-le ja fikseeritud välisvaluutas. Vastavalt IAS 21-le on kogu välisvaluuta vahetusest saadav rahaliste varade ja rahaliste kohustuste kasum ja kahjum kajastatud kasumis või kahjumis. Erandiks on rahaline objekt, mis on määratud riksimaandamisinstrumendina rahavoo riskimaandamises (vt paragrahvid 95-101) või netoinvesteeringu riskimaandamises (vt paragrahv 102). Välisvaluuta vahetusest tuleneva kasumi ja kahjumi IAS 21-s kajastamise eesmärgil käsitletakse müügivalmis rahalist finantsinstrumenti nii nagu oleks need arvele võetud välisvaluutas amortisatsioonikuluna. Vastavalt on sellise finantsvara vahetuserinevused, mis tulenevad amortisatsioonikulu muutustest kajastatud kasumis või kahjumis ja teised muutused bilansilises jääkmaksumuses on kajastatud vastavalt paragrahvile 55(b). Müügivalmis finantsvarade jaoks, mis ei ole rahalised objektid vastavalt IAS 21-le (näiteks omakapitaliinstrumendid) sisaldab paragrahvi 55(b) järgi otseselt kajastatud omakapitali kasu või kahju kõiki seotud välisvahetuse osi. Kui mitte-tuletisliku rahalise vara ja mitte-tuletisliku rahalise kohustise vahel on riskimaandamissuhe, kajastatakse välisvaluuta osa muutusi nendes finantsinstrumentides kasumis või kahjumis.

Finantsvarade väärtuse langus ja mittekogutavus (paragrahvid 58-70)

Finantsvarad, mida kajastatakse amortisatsioonikulus (paragrahvid 63-65)

AG84. Amortisatsioonikulus kajasttatud finantsvara väärtuse langust mõõdetakse kasutades finantsinstrumendi algset efektiivset intressimäära, kuna kehtival intressi turumääral diskonteerimine tähendaks finantsvara õiglase väärtuse hindamist, mis muidu oleks mõõdetud amortisastioonikuluna. Kui laenu, tasu või lunastustähtajani hoitava investeeringu tingimused on taas läbi räägitud või muul viisil muudetud laenaja või emiteerija finantsraskuste tõttu, hinnatakse väärtuse langust kasutades algset efektiivset intressimäära, mis kehtis enne tingimuste muutmist. Rahavoogusid, mis on seotud lühiajaliste tasudega, ei diskonteerita, kui diskonteerimise mõju on mittemateriaalnne. Kui laenule, tasule või tähtajani hoitavale investeeringule kehtib muutuv intressimäär, on paragrahvi 63 järgi väärtuse languse mõõtmise diskonteerimise määraks kehtiv efektiivne intressimäär, mis on lepinguga määratud. Praktilise otstarbena või krediitor amortisatsioonikulu järgi kajastatud finantsvara väärtuse langust arvestada instrumendi õiglase väärtuse põhjal, kasutades jälgitavat turuhinda. Tagatud finnatsvara hinnanguliste tulevikurahavoogude käesoleva väärtuse arvestamine peegeldab rahavoogusid, mis võivad tuleneda varemsulgumise vähenenud kulust tagatise ostul või müügil, olenemata sellest, kas varemsulgumine *foreclosure* on tõenäoline.

AG85. Väärtuse languse hindamise protsess arvestab kõiki krediidiriske mitte ainult neid, mis tulenevad madalast krediidikvaliteedist. Näiteks kui majandusüksus kasutab sisemist krediidihindamissüsteemi, võtab see arvesse kõiki krediidiastmeid, mitte ainult neid, mis peegeldavad tugevat krediidi kahanemist.

AG86. Väärtuse languse s.t tuleneva kahjumi suuruse hindamise protsessi tulemuseks võib olla kas üks suurus või võimalike suuruste hulk. Viimasel juhul kajastab majandusüksus väärtuse langusest tulenevat kahju summas, mis on võrdne parima hinnanguga (*) hulgas 1, võttes arvesse kogu olulist informatsiooni bilansis esinevate tingimuste kohta, mis on saadaval enne, kui finantsdeklaratsioonid välja antakse.

(*) IAS 37, paragrahv 39 sisaldab juhiseid, kuidas otsustada parima hinnangu üle võimalike tulemuste seast.

AG87. Kollektiivse väärtuse languse hindamise eesmärgil grupeeritakse finantsvarad sarnaste krediidiriski tunnuste alusel, mis annavad tunnistust laenuvõtja võimest maksta kõik lepingutingimustest tulenevad summad (näiteks krediidiriski hindamise või gradeerimisprotsessi põhjal, mis võtab arvesse vara tüüpi, tööstusharu, geograafilist paiknemist, tagatise tüüpi, viivisestaatust ja muid olulisi faktoreid). Valitud tunnused on olulised tulevaste rahavoogude hindamiseks selliste varagruppide kohta, kuna nad peegeldavad krediidisaaja võimet maksta kõik summad vastavalt lepingutingimustele hinnatava finantsvara kohta. Siiski, kahjumitõenäosus ja muu kahjumistatistika eirneb grupiti (a) varade kohta, mille väärtuse langust on hinnatud ja leitud, et see ei ole langenud ja (b) varade kohta, mida ei ole eraldi hinnatud väärtuse langemise osas, tulemusega, et nõutav on erinev väärtuse languse suurus. Kui majandusüksusel ei ole sarnaste riskitunnustega varadegruppi, ei ole täiendav hinnang vajalik.

AG88. Väärtuse langusest tekkinud kahjum, mida kajastatakse grupipõhiselt, esitab ajutise vaheetapi väärtuse langusest tuleneva kahju kohta finantsvarade gruppi kuuluva individuaalse vara kohta, mille väärtust on kollektiivselt hinnatud. Kohe, kui on kättesaadav informatsioon, mis identifitseerib konkreetselt väärtuse languse grupis hinnatud vara kohta, eemaldatakse see vara grupist.

AG89. Tulevased rahavood grupeeritud finantsvarade kohta, mille väärtuse langust on kollektiivselt hinnatud kogemuse alusel varasamate kahjude osas, mille krediidiriski tunnused on sarnased gruppi kuuluvatele. Majandusüksused, kellel puudub üksusega seotud kahjumipraktika või kelle kogemused ei ole piisavad kasutavad näidisgrupi kogemusi võrreldavate finantsvarade gruppide jaoks. Kogemust varasemate kahjude osas kohandatakse vastavalt kehtivale jälgitavale informatsioonile, et peegeldada kehtivate tingimuste mõju, mis ei realiseerunud perioodil, millel põhineb kogemus varasemate kahjude osas ja et eemaldada nende tingimuste mõju kogemusest varasemate kahjude osas, mis käesolevas situatsioonis ei kehti. Tulevaste rahavoogude muutuste hinnangud peegeldavad ja on otseses vastavuses perioodiliste muutustega jälgitavates andmetes (näiteks muutused töötusmäärades, kinnisvarahindades, kaubahindades, maksete staatus ja teised faktorid, mis viitavad grupis tekkinud kahjudele ja nende magnituudile. Metodoloogia ja eeldused, mis tuleviku rahavoogude arvestamiseks kasutatakse, vaadatakse regulaarselt üle, et vähendada võimalikke erinevusi kahjude hindamise ja reaalse kahjumipraktika vahel.

AG90. Näitena paragrahvi AG89 rakendumisest, võib majandusüksus ajaloolise kahjumipraktika alulse otsustada, et üks krediitkaardilaenude puudulikkuse peapõhjuseid on laenuvõtja surm. Majandusüksus võib jälgida, et suremus ei muutu ühest aastast teise. Mõned majandusüksuse krediitkaardilaenu võtjad võivad olla sellel aastal surnud andes tunnistust nende laenude osas tekkinud väärtuse languse kahjumist, ka siis, kui aasta lõpus pole majandusüksus veel teadlik, millised laenuvõtjad on surnud. Nende "tekkinud, kuid mitte fikseeritud" kahjude kajastamine väärtuse langusest tuleneva kahjuna oleks sobilik. Siiski ei oleks sobilik kajastada väärtuse languse kahjuna surma, mis on teatud perioodil tulevikus eeldatav, kuna vajalik kahjujuhtum (laenuvõtja surm) pole veel toimunud.

AG91. Ajalooliste kahjumimäärade kasutamisel tuleviku rahavoogude hindamiseks on oluline, et ajalooliste kahjumimäärade kohta käiv informatsioon rakenduks gruppidele, mis on määratud viisil, mis on vastav gruppidele, mille kohta ajaloolisi kahjumimäärasid jälgiti. Seega peaks kasututatav meetod võimaldama igat gruppi seostada informatsiooniga mineviku kahjumipraktika kohta varagruppide osas, millel on sarnased krediidiriski tunnused ja oluline jälgitav info, mis peegeldab kehtivaid tingimusi.

AG92. Valemil põhinevaid lähenemisi või statistilisi meetodeid võib kasutada väärtuse langusest tekkinud kahjumi määramiseks finantsvarade grupis (nt väiksemad laenud) juhul, kui nad vastavad paragrahvide 63-65 ja AG87-AG91 tingimustele. Iga kasutatud mudel peaks sisaldama raha ajaväärtuse mõju, arvestama rahavoogusid kogu vara ülejäänud eluajaks (mitte ainult järgmiseks aastaks), arvestana laenuportfelli eluiga ja mitte andma põhjust väärtuse langusele finantsvara esmasel kajastamisel.

Intressitulu pärast väärtuse languse kajastamist

AG93. Kui fnantsvara sarnaste finantsvarade grupp on kirja pandud kui väärtuse langusest tekkinud kahjumi tulemus, kajastatakse intressitulu seejärel kasutades intressimäära, mida kasutatakse tuleviku rahavoogude diskonteerimiseks väärtuse langusest tuleneva kahjumi hindamise eesmärgil.

IAS 39

Riskimaandamine (paragrahvid 71-102)

Riskimaandamisinstrumendid (paragrahvid 72-77)

Kvalifitseeruvad instrumendid (paragrahvid 72 ja73)

AG94. Võimalik optsioonist tulenev kahju, mille majandusüksus välja annab, võib olla oluliselt suurem kui potentsiaalne kasu seotud riskimaandamisobjekti väärtusest. Teiste sõnadega pole välja antud optsioon efektiivne vahend riskimaandamisobjekti kasumi või kahjumi avatuse vähendamiseks. Seega ei ole välja antud optsioon riskimaandusinstrument välja arvatud juhul, kui see on määratud omandatud optsiooni tasaarvestusena, mis sisaldab üht, mis kaasneb teise finantsinstrumendiga (näiteks välja antud ostuoptsioon, mida kasutatakse tagasiostetava kohustise riski maandamiseks). Vastupidiselt, on ostetud optsioonil potentsiaalset kasu võrdselt või rohkem kui kahju ja seega on sellel potentsiaali vähendada kasumi või kahjumi avatust muutustele õiglastes väärtustes või rahavoogudes. Seda saab vastavalt käsitleda kui riskimaadnamsiinstrumenti.

AG95. Tähtajani hoitav investeering, mida esitatakse amortisastioonikuludes, võib olla määratletud kui riskimaandamisinstrument välisvaluutast tuleneva riski maandamisel.

AG96. Noteerimata omakapitaliinvesteering, mis ei kajastu õiglase väärtusega, kuna selle õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt mõõta või tuletisinstrument, mis on seotud ja peab realiseeruma sellise noteerimata omakapitaliinstrumendi kätte saamisel (vt paragrahvid 46(c) ja 47), ei ole käsitletavad riskimaandamisinstrumendina.

AG97. Majandusüksuse enda omakapitaliinstrumendid ei ole majandusüksuse finantsvarad või finantskohustised ja seega ei ole need käsitletavad riskimaandusinstrumentidena.

Riskimaandamisobjektid (paragrahvid 78-84)

Kvalifitseeruvad objektid (paragrahvid 78-80)

AG98. Kindel kohustus omandada äri-äris-kombinatsioon ei ole käsitletav riskimaandamisobjektina, välja arvatud välisvahetuse riski puhul kuna teised riskid, mida maandatakse ei ole konkreetselt identifitseeritavad ja mõõdetavad. Need teised riskid on üldised äririskid.

AG99. Omakapitali investeerimise meetod ei saa olla riskimaandamisobjektiks õiglase väärtuse riskimaandamisel, kuna omakapitalimeetod kajastub investori osas ühiskasumist või kahjumist, mitte investeeringu õiglase väärtuse muutustes. Sarnasel põhjusel ei saa investeering konsolideeritud sidusettevõttesse olla riskimaandamisobjektiks õiglase väärtuse riski maandamisel, kuna konsolideerimine kajastub kahjumina või kasumine sidusettevõtte kahjumis või kasumis, mitte investeeringu õiglase hinna muutuses. Netoinvesteeringu riskimaandamine välisoperatsioonina ei erine, kuna see on riskimaandamine avatuses välivaluutale, mitte õiglase väärtuse riskimaandamine investeeringu väärtuse muutumisel.

Finantsvarade markeerimine riskimaandamisobjektidena (paragrahvid 81 ja 81 A)

AG99A. […] Majandusüksus võib määrata kogu finantsvara või finantskohustise kogu rahavoo riskimaandamisobjektina ja kasutada neid ainult ühe kindla riski maandamisel (nt ainult LIBORi muutustega seotud muutuste vastu). Näiteks finantskohustise puhul, mille efektiivne intressimäär on 100 baaspunkti alla LIBORi, võib majandusüksus riksimaandamisobjektina määrata kogu kohustise (põhiosa ja LIBOR minus 100 baaspunkti summa) ja maandada kogu selle kohustise rahavoo õiglase väärtuse muutusega seotud riski, mis on seotud muutustega LIBORis. Majandusüksus võib valida riskimaandamissuhte, mis ei ole üks ühele suhe, et suurendada paragrahvis AG100 kirjeldatud riskimaandamise tõhusust.

AG99B. Täiendavalt, kui fikseeritud määraga finantsinstrumendi puhul kasutatakse riskimaandust mõne aja jooksul peale selle pärinemist ja vahepeal on intressimäärad muutunud, võib majandusüksus määrata osa, mis on võrdne baasmääraga […] Näiteks oletame, et majandusüksus pärib fikseeritud määraga CU100 finantsvara, mille efektiivne intressimäär on 6 % ajal, mil LIBOR on 4 %. Ta hakkab selle vara riski maandama mõni aeg hiljem, kui LIBOR on tõusnud 8 % ni ja vara õiglane väärtus on vähenenud CU90le. Majandusüksus arvutab, et kui ta oleks omandanud vara kuupäeval, mil see esmakordselt määratleti riskimaandusobjektina selle toonase õiglase väärtuse CU90 tõttu, oleks selle sisemine intressimäär olnud 9,5 %. […] Majandusüksus võib määrata LIBORi osaks 8 %, mis koosneb osaliselt lepingulise rahavoo intressist ja osaliselt erinevusest kehtiva õiglase väärtus (CU90) ja tähtajal tagasimakstava summa vahel (CU100).

Mittefinantsiliste objektide määramine riskimaandamisobjektidena (paragrahv 82)

AG100. Muutused mittefinantsilise vara koostisosa või selle komponendi hinnalt hinnale, ei oma tavaliselt ennustatavat eraldi mõõdetavat mõju objekti hinnale, mis oleks võrreldav näiteks turuintressimäärade muutuse mõjuga võlakirjale. Seega on mittefinantsiline vara või mittefinantsiline kohustus riskimaandamisobjekt ainult tervikuna või välisvaluuta vahede riski puhul. Kui riskimaandamisinstrumendi ja riskimaandusobjekti tingimuste vahel esineb erinevusi (nagu prognoositava Brasiilia kohvi omandamise riskimaandus kasutades forvardlepingut kolumbia kohvi ostmiseks muidu sarnastel tingimustel), käsitletakse riski maandavat suhet siiski riskimaandussuhtena, eeldusel, et kõik paragrahvi 88 tingimused on täidetud, kaasa arvatud see, et riskimaandus on eeldataavlt väga tõhus. Sel eesmärgil võib riskimaandamisinstrumendi suurus olla suurem või väiksem riksimaandusobjektist kui see suurendab riskimaandussuhte tõhusust. Näiteks võib läbi viia regressioonianalüüsi, et määrata statistiline seos riskimaandusobjekti (Kolumbia kohvitehing). Kui olemas on kehtiv statistiline suhe kahe muutuja vahel (Brasiili kohvi ja Kolumbia kohvi ühikuhinna vahel), võib regressioonijoone kallet kasutades määrata riskisuhte, mis maksimeerib eeldatava tõhususe. Näiteks, kui regressioonijoone kallak on 1,02, maskimeerib eeldatava tõhususe riskimaandussuhe, mis põhineb 0,98 hulgal riskimaandusobjektidel ja 1,00 hulgal riskimaandusinstrumentidel. Siiski võib riskimaandussuhe viia ka ebaefektiivsuseni, mis kajastub riskimaandussuhte kehtimise perioodi kasumis või kahjumis.

Objektide gruppide määramine riskimaandusobjektidena (paragrahvid 83 ja 84)

AG101. Üldise netopositsiooni riskimaandus (nt kogu fikseeritud määraga varade netoväärtus ja sarnaste tähtaegadega fikseeritud määradega kohustised), mitte kindla riskimaandusobjekti oma, ei kvalifitseeru riskimaandamise arvestuseks. Siiski on peaegu sarnane mõju riskimaanduse arvestuse kasumile või kahjumile on saavutatav seda tüüpi riskimaandussuhtes, kui see määratletakse kui riskimaandusobjekti osa põhiosadest. Näiteks kui pangal on CU100 varasid ja CU90 kohustisi, mille riskid ja tingimused on sarnased ja riskimaandus neto CU10 avatusele, võib seda määratleda kui nende varade riskimaandusobjekti CU10. Seda määratlust saab kasutada selliste varade ja kohustiste puhul, mis on fikseeritud määraga instrumendid, sel juhul on see õiglase väärtusega riskimaandusega, või kui need on erineva määraga instrumendid, sel juhul on see rahavoo riskimaandus. Sarnaselt, kui majandusüksusel on kindel kohustus sooritada ost välisvaluutas CU100 ja kindel kohustus teha müük välisvaluutas CU90, võib ta maandada neto CU10 omandades tuletisinstrumendi ja määratledes selle kui kindla ostukohustuse CU 100 riskimandusinstrumendi, mis on seotud CU10.

Riskimaandamisinstrumentide arvestus (paragrahvid 85-102)

AG102. Õiglase väärtuse riskimaanduse näide on riskimaandus avatusele muutustele fikseeritud määraga võlainstrumendi õiglases väärtuses, mis on intressimäärade muutuse tulemus. Sellisesse riskimaandusesse võivad siseneda emiteerija või omanik.

AG103. Rahavoo riskimaanduse näide on swapi kasutamine et muuta liikuva määraga võlg fikseeritud määraga võlaks (tulevikutehingu riskimaandus, kus maandatakse tulevaste rahavoogude, mis on tuleviku intressimaksed, riskid).

IAS 39

AG104. Kindla kohustuse riskimaandamine (nt riskimaandus kütusehinna muudatustele, mis on seotud kajastamata lepingulise kohutsusega elektriettevõttele osta kütust fikseeritud hinnaga) on riski maandamine muutustele õiglases väärtuses. Vastavalt on selline riskimaandus õiglase hinna riskimaandus. Siiski võib paragrahvi 87 järgi käsitleda kindla kohustuse välisvaluuta vahede riski maandamist alternatiivselt ka rahavooriskimaandamisena.

Riskimaandamise tõhususe hindamine

AG105. Riskimaandamist loetaks väga tõhusaks vaid siis, kui mõlemad järgnevatest tingimustest on täidetud:

(a) Riskimaanduse jõustumisel ja järgneval perioodil loetakse riskimaandus väga tõhusaks kui see saavutab saldeerivad muutused õiglases väärtuses või rahavoos, mis vastab maandatud riskile perioodil, milleks riskimaandus määrati. Selline eeldus saab avalduda erinevatel viisidel, kaasa arvatud riskimaandamisobjekti rahavoogude või õiglase väärtuse olnud muutuste, mis vastavad maandatud riskile, mis kaasnes riskimaandamisobjekti rahavoogude või õiglase väärtuse olnud muutustega, omavahelises võrdlemises; või esitledes kõrget statistilist korrelatsiooni riskimaandusobjekti õiglase väärtuse või rahvoogude ja riskimaandusinstrumendi omade vahel. Majandusüksus võib valida riskimaandamissuhte, mis ei ole üks ühele suhe, et suurendada paragrahvis AG100 kirjeldatud riskimaandamise tõhusust.

(b) Riskimaanduse tegelikud tulemused varieeruvad 80 ja 125 % ulatuses. Näiteks, kui tegelikud tulemused on sellised, et riskimaandusinstrumendi kahju on CU120 ja sularahainstrumendi tulu on CU100, on suhe 120/100, mis on 120 % või 100/120, mis on 83 %. Selles näites, eeldusel, et riskimaandus vastab tingimusele (a), võib majandusüksus lugeda riskimaandust väga tõhusaks.

AG106. Tõhusust hinnatakse vähemalt ajal, mil majandusüksus koostab oma aastast finantsaruannet või vahearuannet.

AG107. See standard ei määratle üht kindlat meetodit, mida riskimaandamise tõhususe hindamiseks kasutada. Meetod, mida majandusüksus riskimaandamise tõhususe hindamiseks kasutab, sõltub selle riskihalduse strateegiast. Näiteks kui majandusüksuse riskihaldusstrateegia on kohandada riskimaandusinstrumendi suurust perioodiliselt, et kajastada muutusi riskimaanduspositsioonis, peab majandusüksus näitama, et riskimaaldus on eeldatavalt väga tõhus ainult perioodil, kuni kehtiv riskimaandusinstrumendi suurus ümber hinnatakse. Mõnel juhul rakendab majandusüksus erinevate riskimaanduste puhul erinevaid meetodeid. Majandusüksuse riskimaandusstrateegia dokumentatsioon sisaldab kõiki tõhususe hindamise protseduure. Need protseduurid määravad, kas hindamine sisaldab kogu riskmaandusinstrumendi kasumi või kahjumi hindamist või kas instrumendi ajaväärtust ei arvestata.

AG107A. […]

AG108. Kui põhilised finantsinstrumendi tingimused ja riskimaandatud vara, kohustise, kindla kohustuse või äärmiselt tõenäolise prognoositava tehingu tingimused on samad, võivad muutused õiglases väärtuses ja rahavoogudes, mis on seotud maandatava riskiga väga tõenäoliselt olla täielikult üksteist saldeerivad, mõlemad juhul, kui riskimaandus on hiljem heaks kiidetud. Näiteks on intressimäära *swap* tõenäoliselt tõhus riskimaandus kui nominaalsumma ja põhisumma, tingimused, ümberhindamiskuupäevad, intressi ja põhiliste tasude ja maksete kuupäevad ja intressimäärade arvestamise alused on samad riskimaandusinstrumendi ja riskimaandusobjekti puhul. Lisaks on äärmiselt tõenäolise prognoositava kaubaostu riskimaandamine forvardlepinguga tõenäoliselt väga tõhus, kui:

(a) forvardleping on sama kauba ostuks samas hulgas samal ajal ja kohas, kus riskimaandatud prognoositav ost;

(b) forvardlepingu õiglane väärtus jõustumisel on null;

ja

(c) kas muutus diskontos või forvardlepingu ülekurss arvatakse tõhususe hindamisel välja ja kajastatakse kasumis või kahjumis või muutus prognoositud rahavoogudes äärmiselt tõenäolistes prognoositavates tehingutes põhineb kauba forvardhinnal.

AG109. Mõnikord saldeerib riskimaandusinstrument ainult osa maandatavast riskist. Näiteks ei ole riskimaandus täielikult efektiivne kui riskimaandusinstrument ja riskimaandusobjekt on fikseeritud erinevates valuutades, mis ei liigu koos. Samuti ei ole intressimäära riski maandus, mis kasutab tuletisinstrumenti, täielikult efektiivne, kui osa tuletisinstrumendi õiglases väärtuses toimunud muutusest on vastav vastaspoole krediidiriskile.

AG110. Et kvalifitseeruda riskimaandusarvestuseks, peab riskimaandus olema seotud kindla identifitseeritud ja määratud riskiga, mitte ainult majandusüksuse üldiste äririskidega ja peab lõplikult mõjutama majandusüksuse kasumit või kahjumit. Füüsilise vara iganemisega seotud riskimaandus või vara valitsusepoolse sundvõõrandamisega seotud riskimaandus ei kvalifitseeru riskimaandusarvestusse; tõhusust ei saa mõõta, kuna need riskid ei ole usaldusväärselt määratletavad.

AG111. Intressimäära riski puhul saab riskimaanduse tõhusust hinnata valmistades ette tähtajagraafiku finantsvarade ja finantskohustiste kohta, mis näitab netointressimäära (või mõne kindla varade- või kohustistegrupi või nende osa) avatust iga ajaperioodi kohta, andes võimaluse arvutada koguavatus ja hinnata riskimaandamise tõhusust vastavalt sellele varale või kohustisele.

AG112. Riskimaandamise tõhususe hindamisel arvestab majandusüksus üldiselt raha aegväärtust. Riskimaandamisobjekti fikseeritud intressimäär ei pea täpselt vastama *swapi* fikseeritud intressimäärale, mis on määratud kui õiglase väärtuse riskimaandus. Samuti ei pea muutuv intressimäär intressi kandval varal või kohustisel olema sama, mis muutuv intressimäär *swapil*, mis on määratletud rahavoo riskimaandajana. *Swapi* õiglane väärtus tuleb tema netoarveldustest. Fikseeritud ja muutuvad swapi määrad võivad muutuda ilma, et see mõjutaks netoarveldust kui mõlemaid muudetakse samas ulatuses.

AG113. Kui majandusüksus ei vasta riskimaandamistõhususe kriteeriumile, katkestab majandusüksus riskimaandamise arvestmaise alates viimasest kuupäevast, mis riskimaandamise võimet näidati. Siiski, kui majandusüksus identifitseerib sündmuse või asjaolude muutuse, mis põhjustas maandamissuhte läbikukkumise tõhususe kriteeriumite põhjal ja näitab, et riskimaandus oli sündmuse või asjaolude muutumise eel tõhus, katkestab majandusüksus riskimaandamise arvestuse alates sündmuse või asjaolude muutumise kuupäevast.

Õiglase väärtuse riskimaanduse arvestus intressiriski maandamise kohta portfelli baasil

AG114. Finantsvara või -kohustiste portfelliga seotud intressimäära riski õiglase väärtuse riskimaandamise puhul, peab majandusüksus vastama käesoleva standardi nõuetele juhul, kui tegu on protseduuridega, mis on määratletud punktides (a)-(i) ja järgnevates paragrahvides AG115-AG132.

(a) Osana oma riskihaldusprotsessist eristab majandusüksus objektide portfelli, mille intressimäära riski ta soovib maandada. Portfell võib sisaldada kas ainult varasid, ainult kohustisi või nii kohustisi kui varasid. Majandusüksus võib eristada kaks või enam portfelli (nt võib majandusüksus grupeerida oma müügivalmis varad eraldi portfelli); taolisel juhul rakendatakse järgnevat juhist iga portfelli suhtes eraldi.

(b) Majandusüksus jaotab portfelli ümberhindamise ajaperioodideks, mis põhinevad pigem eeldatavatel kuimitte lepingulistel ümberhindamistähtaegadel. Jaotamine ümberhindamise ajaperioodidesse võib toimuda erinevatel viisidel, sealhulgas rahavoogude ajakava koostamine vastavalt perioodidele, mille jooksul nad eeldatavalt ilmuvad või noteeritud põhisummade ajakavastamine vastavalt perioodidele, mil ümberhindamine eeldatavalt toimub.

(c) Selle jaotuse alusel määrab majandusüksus soovitud riskimaanduse määra. Majandusüksus määrab riskimaandusobjektina eristatud portfelli varade või kohustiste summa (kuid mitte netosumma), mis on võrdne summaga, mida ta soovib määratleda kui riskimaandamisele kuuluvat. […].

IAS 39

(d) Majandusüksus määrab intressimäära riski, mida ta maandab. See risk võib olla osa maandatava objekti intressimäära riskist, näiteks põhiintressimäär (nt LIBOR).

(e) Majandusüksus määrab ühe või mitu riskimaandusinstrumenti igaks ümberhindamise ajaperioodiks.

(f) Kasutades punktides (c)-(e) esitatud määratlusi, hindab majandusüksus nii jõustumisel kui järgnevatel perioodidel, kas riskimaandus tõotab perioodi jooksul, mille jaoks see on määratud, olla äärmiselt tõhus.

(g) Majandusüksus mõõdab perioodiliselt muutust riskimaandusobjekti õiglases väärtuses (nagu määratud punktis (c)), mis tuleneb maandatud riskist (nagu määratud punktis (d)), […]. Eeldades, et riskimaandus on määratud ja on tegelikkuses olnud väga tõhus, kui seda on hinnatud majandusüksuse tõhususe hindamise dokumenteeritud meetodi alusel, kajastab majandusüksus riskimaandamisobjekti õiglase väärtuse muutust tuluna või kuluna kasumis või kahjumis ja ühes kahest kirjest bilansil, nagu kirjeldatud lõigus 89A. Muutust õiglases väärtuses ei pea jaotama üksikutele varadele või kohustistele.

(h) Majandusüksus mõõdab muutusi riskimaandusinstrumendi õiglases väärtuses (nagu määratud punktis (e)) ja kajastab seda tulu või kuluna kasumis või kahjumis. Riskimaandusinstrumendi õiglane väärtus kajastataksebilansis vara või kohustisena.

(i) Igasugune ebaefektiivsus (*) kajastatakse kasumis või kahjumis erinevusena õiglase väärtuse muutuste vahel, millele viidati punktis (g) ja (h).

AG115. See lähenemine on allpool detailsemalt kirjeldatud. Lähenemist rakendatakse ainult õiglase väärtuse riskimaandamisel finantsvarade või kohustuste portfelliga seotud intressimäära riskide puhul.

AG116. Lõigus AG114(a) määratatud portfell võib sisaldada varasid ja kohustisi. Alternatiivselt võib see olla portfell, mis koosneb ainult varadest või ainult kohustistest. Portfelli kasutatakse, et määrata varade või kohustiste hulk, mille riski majandusüksus soovib maandada. Siiski ei ole portfell iseenesest määratud riskimaandamisobjektina.

AG117. Lõigu AG114 (b) rakendamisel määrab majandusüksus hinnangulise objekti ümberhindamise kuupäeva, mis on enne eeldatavat objekti lõpptähtaega või selel ümberhindamist turutasemele. Eeldatavad ümberhindamiskuupäevad määratakse riskimaanduse jõustumisel ja läbi kogu riskimaandusperioodi varasema kogemuse ja muu kättesaadava informatsioonil põhjal, kaasa arvatud info ja ootused, mis puudutavad ettemaksemäärasid, intressimäärasid ja nende vahelisi seoseid. Majandusüksused, kellel puudub üksusega seotud praktika või kelle kogemused ei ole piisavad kasutavad näidisgrupi kogemusi võrreldavate finantsvarade jaoks. Need hinnangud vaadatakse perioodiliselt üle ja kiirendakse kogemuse valguses. Fikseeritud intressimääraga objekti puhul, mis on ettemakstav, on eeldatav ümberhindamise kuupäev päeval, mil objekt eeldatavalt maksab, välja arvatud juhul, kui see hinnatakse ümber varasema kuupäeva turuväärtusele. Sarnaste objektide grupi jaoks on ajaperioodi analüüsi aluseks eeldatav ümberhindamiskuupäev, kuid see võib võtta grupis protsendi jaotumise kuju, mitte ei kehti üksikobjektidele igal ajaperioodil. Majandusüksus võib kaaluda teiste metodoloogiate rakendamist sarnastel jaotuseesmärkidel. Näiteks, võib see kasutada ettemaksumäära korrutajat selleks, et jaotada amortisatsioonilaene ajaperioodideks, mis baseeruvad eeldatavatel ümberhindamiskuupäevadel. Kuid siiski, metodoloogia sellise jaotamise jaoks peab olema vastavuses majandusüksuse riskihaldusprotsessi ja eesmärkidega.

AG118. Lõike AG114 punktis c ära toodud määratluse, kui täpsema ümberhindamise ajaperioodi näiteks võib tuua, hindab majandusüksus, et ta on varade määra fikseerinud CU100 ja kohustiste määra CU80 ja otsustab, kas neto positsiooni riskimaanadmaisinstrument on CU20, siis see määrab ära riskimaandamisinstrumendi objekti koguseks CU20 (osa varadest) (**). Määratlus on väljendatud pigem valuuta summana (nt dollarite, eurode, naelte kogus) kui eravarade summana. See ütleb, et kõik varad (või kohustised), millest see riskimaandusobjektina identifitseeritud portfelli varade või kohustiste summa on võetud – s. o kogu CU100 varadest üleval äratoodud näitest – peavad olema objektid, mille õiglase väärtuse muutused on vastavuses maandatava objekti intressimäära muutustega […].

(*) Samad olulisuse põhimõtted kehtivad nii selles kontekstis kui ka kogu IFRS piires.

(**) See standard lubab üksusel määrata igasuguse suurusega varaobjekte või kohustusi, nt selles näites ükskõik milliseid varade summasid CU0 ja CU100 vahel.

AG119. Majandusüksus vastab samuti teisele määratlusele ja dokumentatsiooni nõuetele, mis on ära toodud lõike 88 punktis a. Intressiriski maandamise portfelli baasil täpsustab ja määrab see dokumentatsioon, et majandusüksuse poliitikat kõikide muutujate jaoks on kasutatud maandatud koguse identifitseerimiseks ja efektiivsuse mõõtmiseks, kaasa arvatud järgnev:

(a) millised varad ja kohustised on kaasa arvatud portfelli kindlustamisse ja baas, mida kasutatakse, et neid portfellist eemaldada.

(b) kuidas majandusüksus hindab ümberhindamise kuupäevi, kaasa arvatud, milliseid intressimäära eeldusi alusvara ettemakse määrasid hinnatakse ja alus nendes hinnangutes muutuste tegemiseks. Sama meetodit kasutatakse mõlemate algsete hinnangute jaoks, mis on tehtud ajal, kui vara või kohustis on kaasa arvatud portfelli kindlustamisse ja igasuguste nende hinnangute hilisematesse läbivaatamistesse.

(c) ümberhindamise ajaperioodide arv ja kestus.

(d) kui tihti majandusüksus efektiivsust testib […].

(e) majandusüksuse poolt kasutatud metodoloogia, et kindlaks määrata varade ja kohustiste hulka, mis on ära määratud kui riskimaandamisobjekt […].

(f) […] ükskõik kas majanduüksus testib efektiivsust iga ümberhindamise perioodi jaoks eraldi, siis kõikide ajaperioodide jaoks kokku või kasutades selle kahe mõnda kombinatsiooni.

Poliitikad, mis on täpsustatud riskimaandussuhte määratluses ja dokumentatsioonis, peab olema vastavuses majandusühenduse riskihaldusprotsessi ja eesmärkidega. Muutuseid poliitikas ei tohi teha omavoliliselt. Need peavad olema õigustatud turutingimustes toimuvate muudatuste ja teiste teguritega ja peavad olema tehtud järjepidevalt majandusühenduse riskihaldusprotsessi ja eesmärkidega.

AG120. Riskimaandamisinstrument, millele on viidatud lõigu AG114 punktis e, võib olla üksik tuletisinstrument või tuletisinstrumentide portfell, milles olevad instrumendid koosnevad kõik intressimäärariskimandusest, mis on ära määratud lõigu AG114 punktis d (nt portfelli intressimäära *swapide* risk, millest koosneb selle avalikustamine LIBORile). Selline tuletusinstrumentide portfell võib koosneda saldeerivatest riskipositsioonidest. Kuid siiski, see ei pruugi kaasa arvata välja antud optsioone või välja antud neto optsioone, sest normatiiv (*) ei luba sellseid optsioone määratleda kui riskimaandamisinstrumenete (välja arvatud kui välja antud optsioonid on määratletud kui omandatud optsiooni tasaarvestus). Kui riskimaandamisinstrumentide kogus on lõigu AG114 punktis c ära määratletud rohkem kui ühe ümberhindamise perioodina, siis see on jaotatud kõigile ajaperioodidele, mida see kindlustab. Kuid siiski, kogu riskimaandamisinstrument peab olema jaotatud neile ümberhindamise perioodidele, sest normatiiv (**) ei luba maandamissuhet määratleda ainult selle ajaperioodi osaks, mille kestel riskimaandamisinstrument jääb samaväärseks.

AG121. Kui majandusüksus mõõdab makstava objekti muutust õiglases väärtuses vastavalt lõike AG114 punktiga g, muutus intressimäärades mõjutab ettemakstud objektide õiglast väärtust kahel viisil: see mõjutab lepinguliste rahavoogude õiglast väärtust ja ettemaksu optsiooni õiglast väärtust, mis sisaldub ettemakstud objektis. Normatiivi lõige 81 lubab majandusüksusel määratleda finantsvara osa või finantskohustist, mis jagab ühise riski mõju nagu riskimaandamisinstrument, millega pakutud efektiivsust saab mõõta. […].

AG122. Käesolev normatiiv ei täpsusta tehnikaid, mida kasutatakse lõike AG114 punktis g viidatud koguste kindlaks määramisel, nimelt muutus riskimaandmaaisminstrumendi õiglases väärtuses, mis on seotud riskimaandamisinstrumendi riskiga. […]. Pole sobiv eeldada, et muutused riskimaandamisobjekti õiglases väärtuses võrduvad riskimaandamisinstrumendi väärtuse muutustega.

AG123. Lõige 89 A nõuab, et kui riskimaandamisobjekt tapes ümberhindamiskuupäeva ajaks on vara, siis muutus selle väärtuses on esitatud vara kirjetena eraldi ridadel. Lõige 89 A nõuab, et kui riskimaandamisobjekt tapes ümberhindamiskuupäeva ajaks on vara, siis muutus selle väärtuses on esitatud vara kirjetena eraldi ridadel. Need on need eraldi objektide kirjete read, millele on viidatud lõike AG114 punktis g. Spetsiifiline jaotamine eravaradele (või kohustistele) pole vajalik.

(*) vaata paragrahve 77 ja AG94

(**) vaata paragrahvi 75

IAS 39

AG124. Lõike AG114 punkt i märgib, et ebaefektiivsus kasvab välja ulatuseni, kus muutus riskimaandamisobjekti õiglases väärtuses, mis on seotud riskimaandamisintrumendi riskiga, erineb muutusest riskimaandmamisinstrumendi tuletisinstrumendi õiglasest väärtusest. Selline erinevus võib tuleneda mitmetel põhjustel, kaasa arvatud:

(a) […];

(b) objektid kindlustatud portfellis, mille väärtus langeb või mille kajastamine lõpetatakse;

(c) riskimaandmaisinstrumendi ja riskimaandmisobjekti maksekuupäevad võivad olla erienvad;

ja

(d) muud põhjused […].

Selline ebaefektiivsus (*) ei tohi olla identifitseeritud ja ära tuntav tulus või kulus.

AG125. Üldiselt, riskimaandamise efektiivsus paraneb:

(a) kui majandusüksus koostab objektide kohta erinevate ettemakse krakteristikutega viisil, mis võtab arvesse erienevusi ettemaksete käitumises.

(b) kui objektide arv portfellis on suurem. Kui ainult mõni objekt sisaldub portfellis, siis on suhteliselt kõrge ebaefektiivsus tõenäoline, kui üks objektidest teeb ettemakse loodetust varem või hiljem. Vastupidi, kui portfell koosneb paljudest objektidest, siis ettemakse käitumine võib olla ennustatav täpsemalt.

(c) kui kasutatav ümberhindamisperiood on kitsam (nt üks kuu kuni kolm kuud ümberhindmaise perioodist). Kitsamad ümberhindamisperioodid vähendavad igasuguse mittesobivuse mõju riskimaandmaisobjekti ja riskimaandmaisinstrumendi ümberhindamise ja maksekuupäevade vahel (ümberhindamisperioodis).

(d) suurem sagedus, millega riskimaandamisinstrumendi kogus on kohaldatud, et näidata muutusi riskimaandmisobjektis (nt muudatuste pärast eeldatavates ettemaksetes).

AG126. Majandusüksus testib efektiivsust perioodiliselt. […].

AG127. Mõõtes efektiivsust, maandusüksus eristab olemas olevate varade (või kohustiste) hinnanguliste ümberhindamiskuupäevade kordusi uute varade (või kohustiste) soetamisest, ainult, millest eelnev ebefektiivsus tuleneb. […] Kui efektiivsus on ära tuntav nagu üleval on ära toodud, teeb majandusüksus kogu varale (või kohustistele) uue hinnangu iga ümberhindamisperioodi jaoks, kaasa arvatud uued varad (või kohustised), mis on tuletatud alates sellest, kui viimati efektiivsust testiti ja määrab uue koguse, kuna riskimaandamisobjekti uue protsendi kui riskimaandmisprotsendi. […].

AG128. Objektide, mis olid algselt kavastatud ümberhindamisperioodi, kajastamine lõpetatakse oodatust varasema ettemakse või maharvestuse pärast, mis on põhjustatud väärtuse langusest või müügist. Kui see ilmneb, muutuste kogus õiglases väärtuses, kaasa arvatud eraldi ridadel asuvad kirjed, millele viidati lõigu AG114 punktis g, mis on seotud objektiga, mille kajastamine lõpetatakse, tuleb eemaldada bilansist ja arvata kasumi või kahjumi sisse, mis tekib selle objekti kajastamise lõpetamisest. Seepärast on vajalik teda ümberhindmise perioode, millesse need objektid, mille kajastamine on lõpetatud, on arvestatud, sest see määrab kindlaks ümberhindamisperioodid, millistes see on vaja eemaldada ja seetõttu kogus, mis tuleb eemaldada erinevatel ridadel olevatest kirjetest, millele on viidatud lõigu AG114 punktis g. Kui objekti kajastamine on lõpetatud ja kui saab kindlaks määrata, millisel ajaperioodil see kaasa arvati, siis see eemaldatakse sellest ajaperioodist. Kui mitte, siis on see eemaldatud kõige varasemast ajaperioodist, kui kajastamise lõpetamine tulenes loodetust kõrgematest ettemaksetest või jaotati kõikide ajaperioodide vahel sisaldades objekti, mille kajastamine lõpetati süstemaatilisel ja mõistuslikul alusel, kui see objekt müüdi või kui selle väärtus langes.

AG129. Lisaks, iga kogus, mis on seotud kindla ajaperioodiga, mille kajastamist pole lõpetatud kui ajaperiood aegub, on äratuntav, kui samal ajal saadud kasum või kahjum (vaata lõiget 89 A). […].

AG130. […].

(*) Samad olulisuse põhimõtted kehtivad nii selles kontekstis kui ka kogu IFRS piires

AG131. Kui riskimaandamisobjektina identifitseeritud summa on ümberhindamisperioodiks vähendatud ilma seotud varadeta (või kohustisteta), mille kajastamine on lõpetatud, siis kogus, mis on kaasa arvatud erinevate ridade kirjetesse, mille on viidatud lõigu AG114 punktis g, mis on seotud vähendamisega, peab olema amortiseeritud, vastavalt lõiguga 92.

AG132. Majandusüksus võib soovida rakendada lähenemist, mis on ära märgitud lõikudes AG114–AG131 portfelli kindlustamise kohta, mida varem arvestati kui rahavoo riskimaandust vastavalt IAS 39-le. Selline majandusüksus tühistab eelnevad rahavoo riskimaandused, vastavalt lõigu 101 punktiga d, ja rakendab nõudmised, mis on selles lõigus ära toodud. See tühistab ka riskimaanduse kui õiglase väärtuse riskimaanduse ja rakendab lähenemisviisi, mis on ära toodud lõikudes AG114-AG131, mida arvestatakse järgmisel arvelduseperioodil.

LISA B

Õiendid teistele väljakuulutustele

Neid õiendeid hakatakse rakendama aastasteks perioodideks alates või peale 1. jaanuari 2005. Kui üksus rakendab seda standardi varasemal perioodil, rakendatakse ka neid õiendeid varasemal perioodil.

IFRS 1 muudatused

B1. IFRS 1 *Rahvusvahelise finantsaruandluse esmakordne adaptatsioon* on parandatud alljärgnevale kirjeldusele vastavalt.

Standard

Paragrahvid 25A, 27A, 36A ja 47A on liidetud ja paragrahvid 13, 27 ja 30 on parandatud loetamaks järgnevalt:

13 Üksus võib valida ühe või rohkem järgmistest vabastustest:

(a) ….

(e) segafinantsinstrumendid (lõik 23)

(f) tütarettevõtete, äriühenduste ja sidusettevõtete varad ja kohustused (lõigud 24 ja 25);

ja

(g) varem kajastatud finantsinstrumentide markeerimine (lõik 25A)

Varem kajastatud finantsinstrumentide designeerimine

25A IAS 39 *Finantsinstrumendid: Kajastamine ja mõõtmine* lubab esmasel kajastamisel designeerida õiglases väärtuses kasumiaruande kaudu kajastatavat või müügiks sobivat finantsvara või –kohustist. Hoolimata sellest nõudest on ettevõttel lubatud sellist markeeringut teha IFRS-ile ülemineku kuupäeval.

27 Välja arvatud siis, kui lõik 27A seda lubab, võib esimese korra adapteerija rakendada IAS 39 kajastamise lõpetamise nõudeid ennustavalt tehingutele, mis leiavad aset alates või pärast 1. jaanuari 2004. Teisisõnu – kui esimese korra adapteerija lõpetas mitte-tuletisfinantsvara või mitte-tuletisfinantskohustise kajastamise selle eelneva GAAP'i all enne 1. jaanuari 2004 aset leidnud tehingu tulemusena, ei kajastata neid varasid ja kohustusi enam IFRS-i all (kui nad ei kvalifitseeri kajastamist hilisema tehingu või sündmuse tagajärjena).

27A Hoolimata lõigust 27 võib üksus rakendada IAS 39 kajastamise lõpetamise nõudeid retrospektiivselt üksuse poolt valitud kuupäevast alates tingimusel, et et informatsioon, mida vajatakse IAS 39 rakendamiseks finantsvaradele ja finantskohustistele, mille kajastamine on minevikutehingu tulemusena lõpetatud, saadi nende tehingute algse arvestamise ajal.

30 Kui enne IFRS-ile ülemineku kuupäeva on üksus markeerinud tehingu kui riskimaandamisinstrumendi, kui riskimaandamisinstrument ei vasta IAS 39 riskimaandusinstrumendi arvelduse tingimustele, rakendab üksus IAS 39 lõike 91 ja 101, et katkestada riskimaandamisinstrumendi arveldus. Enne IFRS-ile ülemineku kuupäeva jõusse viidud tehinguid ei designeerita retrospektiivselt kui riskimaandamisinstrumente.

Vabastus nõudest avaldada IAS 39 jaoks komparatiivset informatsiooni.

36A Oma esimestes IFRS-i finantsaruannetes esitab üksus, mis adapteerib IFRS-i enne 1. jaanuari 2006, komparatiivse informatsiooni vähemalt ühte aastat, kuid see komparatiivne informatsioon ei pea olema kooskõlas IAS 32 või 39-ga. Üksus, mis oma esimesel üleminekuaastal otsustab esitada IAS 32 või IAS 29-ga mitteühtivat informatsiooni:

(a) rakendab komparatiivses informatsioonis oma eelmist GAAP-i finantsinstrumentidele IAS 32 ja IAS 39 rakendusulatuses

(b) avalikustab selle fakti koos selle informatsiooni ettevalmistamise alusega;

ja

(c) avalikustab põhilise korrigeerimise loomuse, mis viiks informatsiooni IAS 32 ja IAS 39-ga kooskõlla. Üksus ei pea neid korrektsioone koguseliselt väljendama. Siiski, üksus käsitleb kõiki korrektsioone bilansikuupäeva ja komparatiivse informatsiooni aruandekuupäeva (st bilanss, mis hõlmab komparatiivset informatsiooni eelmise GAAP-i all) vahel ning bilanssi IFRS-i esimese aruandeperioodi (st esimene periood, mis hõlmab IAS 32 ja IAS 39-ga kooskõlas olevat informatsiooni) alguses kui arvelduspõhimõtete muutumise tulemusena ning annab IAS 8 lõikude 28(a)-(f) poolt nõutud avalikustamised. Lõik 28(f) rakendub ainult komparatiivse perioodi aruandekuupäeval bilansis esitatud summadele.

Üksuse puhul, mis otsustab esitada IAS 32 ja IAS 39-ga kooskõlas mitte olevat informatsiooni, tähendavad viited "IFRS-ile ülemineku kuupäevale" ainult IAS 32 ja IAS 39 puhul IFRS-i esimest aruandeperioodi.

Finantsvara või –kohustiste markeerimine

43A Üksusel on lubatud markeerida finantsvara või finantskohustist, mille kajastamine on eelnevalt lõpetatud, õiglases väärtuses kasumiaruande kaudu kajastatavaks finantsvaraks või -kohustiseks või vastavalt lõigule 25A müügiks sobivaks. Üksus avalikustab igasse kategooriasse ja klassifikatsiooni markeeritud finantsvarad ja finantskohustised ning eelmise finantsaruande bilansilise maksumuse.

Lisa A

Lisatud on järgmine definitsioon:

esimene IFRS-i aruandeperiood Üksuse **esimese IFRS-i finantsaruande** raporteerimise periood, mis lõpeb **aruandekuupäevaga**.

IAS 12 muudatused

B2. IAS 12 *Tulumaksumäärad* on parandatud allpool kirjeldatud viisil:

Lõigu 20 esimene lause on parandatud loetamaks järgnevalt:

20. IFRS-id lubavad või nõuavad, et mõned finantsvarad arvutataks õiglases väärtuses või hinnataks ümber (vt näiteks IAS 16 *Materiaalne põhivara,* IAS 38 *Immateriaalsed varad,* IAS 39 *Finantsinstrumendid: Kajastamine ja mõõtmine* ja IAS 40 *Kinnisvarainvesteeringud*).

IAS 18 muudatused

B3. IAS 18 *Tulu* on parandatud allpool kirjeldatud viisil:

Paragrahvi 30 on parandatud järgnevalt loetavaks:

30. ***Tulu kajastatakse järgnevatel alustel:***

(a) Intressi kajastatakse IAS 39 lõikudes 9 ja AG5-AG8 väljatoodud tegeliku intressi meetodit;

(b) Kasutusmakse tunnustatakse lisaalusel vastavalt asjassepuutuva lepingu ainesega kooskõlas;

ja

(c) Dividende tunnustatakse siis, kui aktsionäri õigus saada makseid on kinnitatud.

Paragrahv 31 on kustutatud.

IAS 39

IAS 19 muudatused

B4. [Õiend pole tühjale standardile rakendatav].

IAS 30 muudatused

B5. IAS 30 Pankade ja sarnaste finantsinstitutsioonide finantsaruannete avalikustamine on parandatud nii, nagu allpool kirjeldatud.

Lõiku 8 on parandatud järgnevalt loetavaks:

8. Pangad kasutavad oma finantsaruannetes objektide kajastamiseks ja mõõtmiseks erinevaid meetodeid. Kui soovitakse nende meetodite harmoniseerimist, on see selle standardi rakendusulatusest väljas. Selleks, et olla kooskõlas IAS 1 *Finantsaruannete esitusviis* ja seega võimaldada kasutajatel aru saada, mille alusel pankade finantsaruanded on ette valmistatud, võib olla vajalik järgnevaid objekte käsitleva raamatupidamistegevuse avalikustamine:

….

(d) Alus laenude ja ettemaksete väärtuse langemisega seotud kahjude kindlaksmääramiseks ning laekumatute laenude ja ettemaksete kustutamiseks (vt lõigud 43-49);

ja

….

Lõiku 10 on parandatud järgnevalt loetavaks:

10. ***Lisaks teiste standardite nõudmistele on kaasa arvatud ka sissetulekuaruannete või finantsaruannete märkuste avalikustamine, kuid see pole piiritletud järgmiste sissetulekute ja kuludega:***

Intressid ja sarnased sissetulekud;

Intressikulud ja sarnased kulutused;

Dividendsissetulekud;

Tasud ja komisjonitulud;

Tasud ja komisjonikulud;

Tehinguväärtpaberitest tulenevad tulud miinus kulud;

Investeerimisväärtpaberitest tulenevad tulud miinus kulud;

Võõrvaluutatehingutest tulenevad tulud miinus kulud;

Muud jooksvad tulud;

Laenude ja ettemaksete väärtuse langemisest tulenevad kulud;

Üldised administratiivkulud;

ja

Muud jooksvad kulud.

Lõiku 13 on parandatud järgnevalt loetavaks:

13. ***Tulu- ja kuluobjekte ei hüvitata, välja arvatud neid, mis on seotud riskimaandamisinstrumentidega või varade ja kohustustega, mida on hüvitatud vastavalt IAS 32-le.***

Lõiku 14 on parandatud järgnevalt loetavaks:

14. Hüvitamine juhtudel, mis on midagi muud kui IAS 32-s kirjeldatud viisil hüvitatud riskimaandamisinstrumentide, varade või kohustustega seotud, hoiab ära selle, et kasutaja hindab panga eraldi tegevusi ja tulu, mida ta erinevate varaklasside puhul saab.

Paragrahv 23 on kustutatud.

Paragrahvid 24 ja 25 on parandatud järgnevalt loetavaks:

24. ***Pank avalikustab kõigi oma finantsvarade ja –kohustuste õiglased väärtused, nii nagu on nõutud IAS 32-ga* Finantsinstrumendid: Avalikustamine ja esitus.**

25. IAS 39 annab finantsvarade neli klassifikatsiooni: laenud ja nõuded, tähtajalised investeeringud, kulude ja tulude arvestamise teel saadud õiglase väärtusega finantsvarad, ja müügisobilikud finantsvarad. Pank avalikustab nende nelja klassifikatsiooni finantsvarade õiglase väärtuse miinimumi.

Paragrahvi 26 alalõigud (b)(iv) ja (v) on kustutatud.

Paragrahvi 28 viimane lause on kustutatud.

Paragrahvid 43 ja 44 on parandatud järgnevalt loetavaks:

43. ***Pank avalikustab järgneva:***

(a) Arvestuspõhimõtted, mis kirjeldavad, mille alusel laekumatud laenud ja ettemaksed on kajastatud kui kulud ja maha kantud.

(b) Kõigi väärtusvahendite arvelduse liigutuste detailid laenude ja ettemaksete väärtuse languse kohta perioodi jooksul. See avalikustab eraldi kuluna kajastatava laekumatute laenude ja ettemaksete väärtuse langusest tingitud kulude summa, perioodi jooksul maha kantud laenude ja ettemaksetele kulutatud summa, ning eelnevalt maha kantud ning nüüd hüvitatud krediteeritud summa.

(c) Laenude ja ettemaksete väärtuse langusest tulenevate kahjude väärtusarvestuse kogusumma bilansikuupäeval.

44. ***Kõik lisaks IAS 39-s kajastatud väärtuse kahanemisega seotud kahjudele laenude ja ettemaksude väärtuse kahanemisega seotud eraldipandud summad arvestatakse kui kokkuhoitud sissetulekute eraldised. Kõik selliste summade mahaarvamisest tulenevad võlad toovad endaga kaasa kokkuhoitud sissetulekute suurenemise ning pole hõlmatud perioodi kasumite või kahjumite kindlaksmääramises.***

Paragrahv 45 on kustutatud.

Paragrahvi 46 on parandatud järgnevalt loetavaks:

46. Kohalikud tingimused või seadusandlus võivad pangalt nõuda või lubada laenude ja ettemaksete väärtuse kahanemisest tulenevate kahjude jaoks rahasummade eraldamist, lisaks kahjudele, mis on kajastatud IAS 39-s. Kõik sellised eraldatud summad kujutavad kasumi või kahjumi kindlaksmääramise juures kokkuhoitud sissetulekute eraldisi ja mitte kulusid. Kõik selliste summade mahaarvamisest tulenevad võlad toovad endaga kaasa kokkuhoitud sissetulekute suurenemise ning pole hõlmatud perioodi kasumite või kahjumite kindlaksmääramises.

IAS 39

Paragrahvi 47 on parandatud järgnevalt loetavaks:

47. Panga finantsaruande kasutajad peavad teadma mõju, mis laenude ja ettemaksete väärtuse kahanemisel panga finantspositsioonile ja toimimisele on olnud; see aitab neil otsustada efektiivsuse üle, millega pank on oma ressursse rakendanud. Seepärast kajastab pank kõigi laenude ja ettemaksete väärtuse kahanemisega seotud väärtusvahendite arvestamises kogusummat bilansikuupäeval ning väärtusvahendite arveldusmehhanismi perioodi jooksul. Väärtusvahendite arveldusmehhanismid, kaasa arvatud esitatud perioodi jooksul hüvitatud mahaarvatud summad, näidatakse eraldi ära.

Paragrahv 48 on kustutatud.

Paragrahvi 49 on parandatud järgnevalt loetavaks:

49. Kui laene ja ettemakseid ei saa hüvitada, kantakse nad maha ning kirjutatakse väärtusvahendite arvesse varade väärtuse langusest tulenevate kahjude korral. Mõningatel juhtudel ei kanta neid maha enne, kui kõik vajalikud seaduslikud protsessid on lõpule viidud ja varade väärtusest tuleneva kahju summa on kindlaks määratud. Mõningatel muudel juhtudel kantakse nad maha varem, näiteks kui laenu võtja pole maksnud mingit intressi või tagasi maksnud mingit algsummat, mille maksetähtaeg oli kindlaksmääratud perioodi jooksul. Kui aeg, millal kogunematud laenud või ettemaksed maha kantakse, erineb, siis võib sarnastes tingimustes märkimisväärselt erineda ka laenude, ettemaksete ning väärtusvahendite arve brutosumma. Tulemusena avalikustab pank oma kogunematute laenude ja ettemaksete mahakandmise tegevuse.

Paragrahvi 58 on parandatud järgnevalt loetavaks:

(c) Perioodi jooksul laenude ja ettemaksete väärtuse tõttu tekkinud kahjude ja väärtusvahendite arve summa bilansikuupäeval;

ja

…

IAS 32 muudatused

B7. Standardi IAS 32 *Finantsinstrumendid:*Avalikustamine ja esitamine on muudetud nagu alljärgnevalt kirjeldatud.

Paragrahv 96 on parandatud lugemaks järgnevalt.

96. ***Käesolevat standardit rakendavad majandusüksused 1. jaanuaril 2005 või pärast seda alanud aruandeperioodidel. Varasem rakendamine on lubatud. Majandusüksus ei tohi rakendada käesolevat standardit enne aruandeperioodi 1. jaanuari 2005, välja arvatud juhul, kui rakendatakse ka IAS 39 (parandatud 2003), kaasa arvatud märtsis 2004 välja antud parandused. Kui majandusüksus kohaldab käesolevat standardit perioodile enne 1. jaanuari 2005, avalikustatakse see fakt.***

IAS 36 muudatused

B8. IAS 36 *Varade väärtuse langemine* on parandatud nii nagu allpool kirjeldatud:

Standard

Paragrahvi 1 on parandatud järgnevalt loetavaks:

1. ***Seda standardit rakendatakse raamatupidamises kõigi varade väärtuse langemise puhul, välja arvatud:***

…

***(e) finantsinstrumendid, mis kuuluvad IAS 39* Finantsinstrumendid rakendusulatusse: Kajastamine ja mõõtmine;**

…

IAS 37 muudatused

B9. IAS 37 Määrused, potentsiaalsed kohustused ja potentsiaalsed varad on parandatud nii, nagu allpool kirjeldatud.

Paragrahvid 1 ja 2 on parandatud järgnevalt loetavaks:

1. ***Seda standardit rakendatakse raamatupidamises kõigi üksuste poolt määrustele, potentsiaalsetele kohustustele ja potentsiaalsetele varadele, välja arvatud:***

   (a) need, mis tulenevad täideviivatest lepingutest, välja arvatud need juhud, mil leping on koormav;

   (b) need, mis ilmnevad kindlustusasutustel lepingutest poliisivõtjatega;

   ja

   (c) mingi muu standardiga käsitletavad.

2. See standard ei rakendu finantsinstrumentidele (kaasa arvatud garantiid), mis kuuluvad IAS 39 *Finantsinstrumendid* rakendusulatusse.*Kajastamine ja mõõtmine*. Finantsgarantiidele, välja arvatud IAS 39 rakendusulatusse kuuluvad, rakendub see standard nii, nagu on välja toodud IAS 39 paragrahv 2(f)-s.

SIC 27 muudatused

B9. [Muudatus pole tühjale standardile rakendatav]